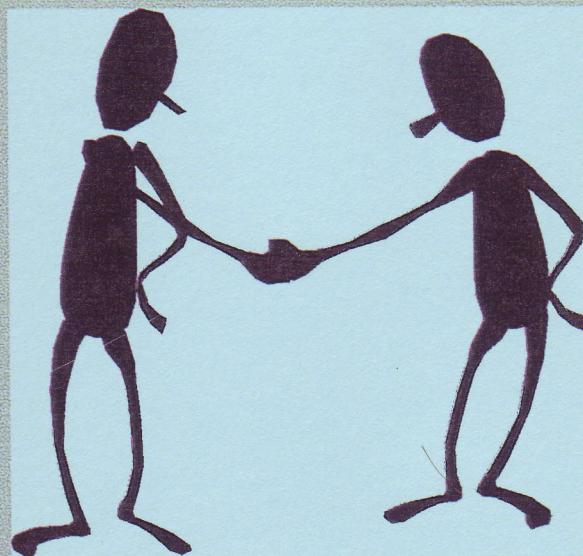

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΣΕΡΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: Ο ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΩΣ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ
ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ

Εισηγήτρια: Πασχαλία Τζίνη
Σπουδάστριες: Ολγα Ευθυμιάδου
Δήμητρα Καπτεάνιου

ΣΕΡΡΕΣ 1998

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ	
1.1 Γενικά	7
1.1.1. Η Αρχική έννοια του ανταγωνισμού	7
1.1.2. Ο Ανταγωνισμός στον οικονομικό χώρο	7
1.2 Το Δίκαιο του Ανταγωνισμού	8
1.2.1 Η Αρχή του ανταγωνισμού και προϋποθέσεις διαίρεσης του.	8
1.2.2 Σχέσεις ανταγωνισμού	8
1.3 Ιστορικά στοιχεία	9
1.3.1 Ο ελεύθερος ανταγωνισμός στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα	10
1.3.2 Ο Ανταγωνισμός στην Ελλάδα (ως μέλος της Ε.Ο.Κ.)	11
1.4 Η οικονομική ελευθερία ως βάση του ελεύθερου Ανταγωνισμού	12
1.5 Η προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού και η προστασία του καταναλωτή	14
1.5.1. Οι κανόνες του ανταγωνισμού στην Ευρωπαϊκή Αγορά	15
1.5.2 Ο προστατευτικός σκοπός του νόμου (Ν. 703/1977)	15
1.5.3 Περιεχόμενο του Ν. 703/1977	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	
ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΤΩΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ	
2.1 Η επιχείρηση	18
2.1.1 Τα επιμέρους στοιχεία της επιχείρησης	18
2.2 Η ένωση επιχειρήσεων	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο	
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΤΩΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ	
3.1 Απαγόρευση συμπράξεων επιχειρήσεων	21
3.1.1 Μορφές των απαγορευτικών συμπράξεων	21
α) Συμφωνίες επιχειρήσεων	
β) Αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων	
γ) Εναρμονισμένες πρακτικές επιχειρήσεων	
3.1.2 Αντικείμενο ή αποτέλεσμα της απαγορευμένης σύμπραξης	22
α) Παρακώληση ανταγωνισμού	
β) Περιορισμός ανταγωνισμού	
γ) Νόθευση ή διατάραξη ανταγωνισμού	
δ) Κανόνας de minimus	
3.1.3 Συμπράξεις απαγορευμένου περιεχομένου	23
3.1.4 Εξαιρέσεις συμπράξεων που δεν υπόκειται σε απαγόρευση	26
3.1.5 Γνωστοποίηση συμπράξεων επιχειρήσεων	27
1) Περιεχόμενο γνωστοποίησης	
2) Συνέπειες γνωστοποίησης	

3) Μητρώο συμπράξεων επιχειρήσεων	50
3.2 Απαγόρευση της καταχρηστικής εκμετάλλευσης της δεσπόζουσας θέσης	28
3.2.1 Έννοια δεσπόζουσας θέσης	28
3.2.2 Κριτήρια για την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης	29
3.2.3 Πότε υπάρχει κατάχρηση εκμετάλλευσης της δεσπόζουσας θέσης	29
3.2.4 Απαγόρευση της καταχρηστικής εκμετάλλευσης της σχέσης οικονομικής εξάρτησης	30
3.3 Συγκέντρωση επιχειρήσεων	31
3.3.1 Έννοια της συγκέντρωσης επιχειρήσεων	31
3.3.2 Γνωστοποίηση συγκεντρώσεων επιχειρήσεων και εξαίρεσης αυτής	33
3.3.3 Προληπτικός έλεγχος συγκεντρώσεων επιχειρήσεων	34
3.3.4 Η απαγόρευση της συγκέντρωσης ως αποτέλεσμα του προληπτικού ελέγχου	35
3.3.5 Η διαδικασία του προληπτικού ελέγχου	36
3.4 Εξαιρέσεις από την εφαρμογή του Ν. 703/1977	37
3.4.1 Επιχειρήσεις δημόσιες και κοινής ωφελείας	37
3.4.2 Αγροτικές, κτηνοτροφικές, δασικές και αλιευτικές επιχειρήσεις	37
3.4.3 Μεταφορικές επιχειρήσεων	37
3.4.4 Εξαγωγικές συμπράξεις	37

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΟΡΓΑΝΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ Ν. 703/1977

4.1 Η επιτροπή ανταγωνισμού	40
4.2 Δικαιώματα και υποχρεώσεις μελών επιτροπής ανταγωνισμού	41
4.3 Αρμοδιότητες της επιτροπής ανταγωνισμού	41
4.4 Αρμοδιότητες του Προέδρου της επιτροπής	42
4.5 οργάνωση του προσωπικού της επιτροπής ανταγωνισμού	42
4.6 Οι εξουσίες της επιτροπής ανταγωνισμού	42
4.7 Δημοσίευση αποφάσεων της επιτροπής ανταγωνισμού	44
4.8 Ετήσια έκθεση της επιτροπής ανταγωνισμού	44
4.9 έναρξη λειτουργίας της επιτροπής ανταγωνισμού - Κωδικοποίηση διατάξεων και έναρξη ισχύος.	44

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΕΝΔΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

5.1 Ένδικη προστασία	46
5.1.1 Ένδικα μέσα	46
5.1.2 Καταγγελίες	47
5.1.3 Συλλογή στοιχείων	47
5.1.4 Διεξαγωγή Ερευνών κατά περίπτωση	48
5.1.5 Υποχρέωση εχεμύθειας	48
5.2 Κυρώσεις - Τέλη	49
5.2.1 Υποχρέωση ανακοίνωσης παραβάσεων και ποινικές κυρώσεις	49
5.2.2 Έκταση εφαρμογής του Ν. 703/1977	49
5.2.3 Δημοσίευση αποφάσεων και εφαρμογή διατάξεων	49

5.2.4 Είσπραξη προστίμων	50
--------------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Ο ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

6.1 Οι σκοποί της κοινότητας και ο ρόλος του ανταγωνισμού μέσα στα πλαίσια της	52
6.2 Ο ζωτικός ρόλος της κοινοτικής πολιτικής του ανταγωνισμού	54
6.3 Περιεχόμενο και σκοπός των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης περί Ανταγωνισμού	56
α) Περιεχόμενο και σκοπός του άρθρου 85	
• Παράδειγμα 1	
• Παράδειγμα 2	
β) Περιεχόμενο και σκοπός του άρθρου 86	
6.4 Όργανα εφαρμογής των διατάξεων του Κοινοτικού Δικαίου Περί Ανταγωνισμού	60

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

7.1 Η διαφήμιση στα πλαίσια του Ανταγωνισμού	62
7.2 Νομολογιακά παραδείγματα	63
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	67
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	69
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	71

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η αγορά και ο κόσμος του εμπορίου έχει τους δικούς του νόμους, νόμους χαρακτήρα οικονομικού, ασφαλώς προϋπήρχαν χιλιάδες χρόνια πριν ανακαλυφθούν και κωδικοποιηθούν, από τους θεμελιωτές της πολιτικής οικονομίας. Και οι νόμοι αυτοί ρυθμίζουν τον μηχανισμό των τιμών, που έχει ως συνιστώσες τα μεγέθη: προσφορά, ζήτηση, παραγωγή και πώληση.

Εάν παρακολουθήσουμε τις σχέσεις παραγωγής και εμπορίου (πώλησης), τα τελευταία 200 χρόνια, θα διακρίνουμε τρεις κύριες φάσεις:

Η πρώτη από αυτές (19^{ος} αιώνας και αρχές 20ου) χαρακτηρίζεται από την προνομιακή σημασία που αποδίδεται στην παραγωγή. Η πώληση είναι για τα περισσότερα από τα παραγόμενα προϊόντα αυτονόητη, χωρίς μάλιστα καμιά ιδιαίτερη προσπάθεια.

Κατά τη δεύτερη φάση (20ος αιώνας) η παραγωγή εξακολουθεί να παραμένει σημαντική, η πώληση, όμως, αρχίζει να συγκεντρώνει όλο και περισσότερο την προσοχή των επιχειρήσεων.

Η Τρίτη φάση που ήδη έχει αρχίσει χαρακτηρίζεται από την απόλυτη κυριαρχία της πώλησης. Τίποτα, σχεδόν, δεν παράγεται πια εάν πρώτα δεν είναι εξασφαλισμένη η πώληση του. Όλοι - παραγωγοί και έμποροι - έχουν τώρα στραμμένη την προσοχή τους στον αγοραστή, και στις επιθυμίες τις οποίες προσπαθούν με κάθε τρόπο να επισημάνουν έγκαιρα.

Είναι προφανές ότι οι ανωτέρω φάσεις οριοθετούν παράλληλα και μια σειρά αναπροσαρμογών και διαφοροποιήσεων στις δομές και λειτουργίες των επιχειρήσεων. Αυτές οι διαφοροποιήσεις και αναπροσαρμογές, **λαμβάνουν χώρα στα πλαίσια ενός σκληρού ανταγωνισμού** και διαδοχικών συγκρούσεων στα διάφορα μεγέθη των εμποριών επιχειρήσεων. Ένας ανταγωνισμός που γίνεται ολοένα σκληρότερος αφού υπάρχουν κίνδυνοι όπως η ανεργία και η αυξανόμενη διεθνής ανταγωνιστικότητα.

Το κλειδί στην όλη υπόθεση είναι ο όρος «ανταγωνισμός». Και αυτό γιατί, **χωρίς ανταγωνισμό μπορεί, μεν, να υπάρξει παραγωγή και εμπορία της, δεν μπορεί, όμως, να υπάρξει πλήρης ικανοποίηση των αναγκών του καταναλωτών ούτε ουσιαστική και οικονομική πρόοδος.**

Ο θεμιτός ανταγωνισμός - ο ανταγωνισμός δηλαδή που κινείται στα πλαίσια της ισχύουσας εκάστοτε νομοθεσίας - είναι, πάντοτε, επιθυμητός από τον καταναλωτή και πρέπει να ενισχύεται με κάθε μέσο, αφού οδηγεί στον εκσυγχρονισμό, που επιτρέπει την πληρέστερη ικανοποίηση των αναγκών του (μείωση τιμών, βελτίωση ποιότητας, αύξηση του αριθμού των ποικίλων των προσφερόμενων ειδών και γενικότερα, διεύρυνση των σχετικών υπηρεσιών).

Από την άλλη μεριά, έχει γίνει ευρύτερα αποδεκτό ότι οι δυνάμεις του ανταγωνισμού αρκούν για να τροφοδοτήσουν την οικονομική ανάπτυξη του χώρου. Και αυτό γιατί σε συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού τα αγαθά και οι υπηρεσίες παράγονται με το μικρότερο δυνατό κόστος, πράγμα που σημαίνει ότι στη διαδικασία της παραγωγής δαπανάται το μικρότερο απαραίτητο ποσοστό του πλούτου μιας κοινωνίας.

Επομένως, θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο ανταγωνισμός και ιδιαίτερα ο θεμιτός (ελεύθερος) ανταγωνισμός είναι για την οικονομία ότι είναι η δημοκρατία για το κράτος.

Συνεπώς, επειδή, ο ελεύθερος ανταγωνισμός αποτελεί του ακρογωνιαίο λίθο της ελεύθερης οικονομίας, είναι αυτονόητο ότι πρέπει να

προστατεύεται, όπως και προστατεύεται, από το νόμο και εκάστοτε νομοθεσία.

Έτσι, λόγω της σημαντικότητας του ανταγωνισμού θεωρούμε σκόπιμο να παραθέσουμε μέσα στις επόμενες σελίδες οτιδήποτε μπορεί να έχει σχέση με το όρο του ανταγωνισμού, διεισδύοντας στα πλαίσια του νόμου που αφορούν. (Ν. 703/1977)

Θέλοντας, λοιπόν, να γίνουμε πιο σαφείς, στα κεφάλαια που ακολουθούν δίνονται απαντήσεις σε ερωτήματα, όπως: Τι είναι ανταγωνισμός; Πως εφαρμόζονται οι κανόνες του ανταγωνισμού και από ποιους; Τι είναι η Επιτροπή Ανταγωνισμού και ποιες οι αρμοδιότητες της; Ποια είναι τα αντικείμενα των απαγορευτικών κανόνων και ποιες οι συνέπειες; Ποιες οι εξαιρέσεις; Πως εφαρμόζεται ο νόμος περί ανταγωνισμού στην ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ;

1.3.2 Ο ανταγωνισμός στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα

1.4 Η οικονομική ελευθερία ως βάση του ελεύθερου ανταγωνισμού

1.5 Η προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού και η προστασία του καταναλωτή

1.5.1 Οι κανόνες του ελεύθερου ανταγωνισμού στην Ευρωπαϊκή αγορά

1.5.2 Ο προστατευτικός σκοπός του νόμου 703

1.5.3 Περιεχόμενα του Ν. 703

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

1.1 Γενικά

1.1.1 Η αρχική έννοια του ανταγωνισμού

1.1.2 Ο ανταγωνισμός στον οικονομικό χώρο

1.2 Το Δίκαιο του Ανταγωνισμού

1.2.1 Η αρχή του ανταγωνισμού και προϋποθέσεις διαίρεσης

1.2.2 Σχέσεις ανταγωνισμού

1.3 Ιστορικά στοιχεία

1.3.1 Ο ελεύθερος ανταγωνισμός στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα

1.3.2 Ο ανταγωνισμός στην Ελλάδα (ως μέλος της Ε.Ε.)

1.4 Η οικονομική ελευθερία ως βάση του ελεύθερου ανταγωνισμού

1.5 Η προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού και η προστασία του καταναλωτή

1.5.1 Οι κανόνες του ελεύθερου ανταγωνισμού στην Ευρωπαϊκή αγορά

1.5.2 Ο προστατευτικός σκοπός του νόμου 703

1.5.3 Περιεχόμενο του Ν. 703

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

1.1 ΓΕΝΙΚΑ

1.1.1 Η αρχική έννοια του ανταγωνισμού

Η λέξη ανταγωνισμός δεν προέρχεται από τη νομική γλώσσα. Οι ρίζες του βρίσκονται στην κοινωνιολογία. Στην αρχική του σημασία, ο ανταγωνισμός είναι μια, μεταξύ πολλών, μορφή συμπεριφοράς. Νοείται και ως η διεκδίκηση του ίδιου πράγματος. Η διεκδίκηση προϋποθέτει πλειονότητα διεκδικητών, κοινό αντικείμενο διεκδίκησεως και γνώση για την ύπαρξη διεκδικητών. Έτσι ο ανταγωνισμός καταλήγει σε σύγκριση δυνάμεων, τελικός σκοπός του όμως είναι η κατάκτηση εκείνου που διεκδικείται.

Ο ανταγωνισμός, ως δράση για την κατάκτηση και τη διατήρηση εκείνου που αποκτήθηκε, εκτείνεται σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας κυρίως όμως στον οικονομικό χώρο όπου αυτό που διεκδικείται είναι η πελατεία

1.1.2 Ο ανταγωνισμός στον οικονομικό χώρο

Για τη φιλελεύθερη σχολή ο ανταγωνισμός αποτελούσε «φυσική κατάσταση». Ο ανταγωνιστικός αγώνας διεξάγεται και εξελίσσεται στα πλαίσια της «αγοράς», στον τόπο δηλαδή στον οποίο συναντάται η προσφορά και η ζήτηση, μεταξύ δηλαδή εκείνων που βρίσκονται στον ίδιο επίπεδο (οριζόντιος ανταγωνισμός) και εκείνων που βρίσκονται σε διαφορετικά επίπεδα (κάθετος ανταγωνισμός). Σύμφωνα με την κλασσική θεωρία των Smith και Ricardo η οποία θεμελιώνεται πάνω στον ατομικό εγωισμό, στον ανταγωνιστικό αγώνα τελικά αυτός που επιζεί είναι ο ικανότερος, κάτι το οποίο αποτελεί μια μορφή φυσικής ισορροπίας, η οποία έγκειται για όλους την πληρέστερη σύνθεση των σκοπών, ελευθερία, ισότητα και ευημερία.

Στην οικονομική πραγματικότητα ο ανταγωνισμός είναι «ατελής», χαρακτηρίζεται τόσο από την ανομοιογένεια των αγαθών και τις διαφορές των τιμών, όσο και από τις μονοπωλιακές τάσεις των οικονομούντων. Η συσχέτιση αυτή του ανταγωνισμού με την οικονομική πραγματικότητα επέτρεψε στην οικονομική σχέση να δει τον ανταγωνισμό λειτουργικά μέσα από τις διάφορες φάσεις της αγοράς. Έτσι ο ανταγωνισμός θεωρείται ένα στατικό μοντέλο, αλλά μια δυναμική διαδικασία (Workable Competition). Η ιδέα του ανταγωνισμού ως διαδικασία κάλυπτε τρία βασικά αιτήματα: τη δυσπιστία στην οικονομική δύναμη, το ενδιαφέρον για τους καταναλωτές και τις ίσες ευκαιρίες για τους ανταγωνιζόμενους. Η διαδικασία του ανταγωνισμού γίνεται έτσι ο προτιμότερος κυρίαρχος των αγορών.

Αργότερα, με βάση την φιλελεύθερη σχολή του Freiburg ο ανταγωνισμός επιβάλλεται πια σαν επιταγή. Έτσι ο ανταγωνισμός παύει να αποτελεί φυσική κατάσταση και γίνεται «καθήκον και τάξη» που κάθε οικονομικό σύστημα οφείλει να διατηρεί και να ρυθμίζει, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η ελεύθερη συμμετοχή του καθενός στον ανταγωνισμό.

1.2 ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

1.2.1 Η αρχή του ανταγωνισμού και προϋποθέσεις διαίρεσης του

Η ελευθερία της οικονομική δραστηριότητας του ενός προσδιορίζεται από την ελευθερία που ο άλλος απολαμβάνει. Η ελευθερία στα πλαίσια του ανταγωνισμού θεσμοποιείται, γίνεται ελευθερία *sub lege*, η οποία ταυτίζεται με την ισότητα στον ανταγωνισμό. Καθένας πρέπει να απολαμβάνει τις ίδιες δυνατότητες ανταγωνισμού. Κάτι το οποίο αποτελεί και τη βασική αρχή του ανταγωνισμού.

Προϋποθέσεις για την διατήρηση της αρχής του ανταγωνισμού είναι οι εξής:

Πρώτον: Προϋποθέτει τον προσδιορισμό από την έννομη τάξη των πλαισίων μέσα στα οποία οφείλει να κινείται η επιτρεπόμενη συμπεριφορά στον ανταγωνισμό. Με τον όρο επιτρεπόμενη συμπεριφορά νοείται αυτή που βασίζεται πάνω στην αρχή της καλύτερης παροχής, την καλύτερης απόδοσης, καθώς και στη φυσική ευχέρεια του καθενός να συμμετέχει στον ανταγωνισμό. Το αποτέλεσμα αυτό μπορεί να αλλοιωθεί με αθέμιτα μέσα ή μεθόδους τα οποία δεν συμβιβάζονται με τις προσταγές της έννομης τάξης. Γεγονός που αποτελεί κατάχρηση της φυσικής ευχέρειας για τον ελεύθερο ανταγωνισμό. Κατά συνέπεια μόνο ο θεμιτός ανταγωνισμός είναι ελεύθερος.

Δεύτερον: Προϋποθέτει τη διατήρηση του ανταγωνισμού ως οικονομικού φαινομένου. Έτσι δημιουργήθηκε το δίκαιο το οποίο αφορούσε τους περιοριστικούς κανόνες του ανταγωνισμού ή το δίκαιο του ελεύθερου ανταγωνισμού.

Παρατηρείται λοιπόν ότι για να εκπίπτει πράξη ανταγωνισμού θα πρέπει να ισχύουν τα εξής: α) Να υφίσταται σχέση ανταγωνισμού, β) Η πράξη να τελείται με πρόθεση ανταγωνισμού και γ) Να είναι αντικειμενικά ικανή να επιφέρει τα επιδιωκόμενα με βάση αυτών αποτελέσματα.

1.2.2 Σχέση Ανταγωνισμού

2^α Άμεση σχέση ανταγωνισμού. Υφίσταται όταν η πράξη ανταγωνισμού διενεργείται στις συναλλαγές από συναγωνιζόμενο και κατευθύνεται κατά των ανταγωνιστών του. Απαιτείται δηλαδή να υπάρχουν δύο τουλάχιστον συναγωνιζόμενοι, είτε από την πλευρά της προσφοράς είτε από την πλευρά της ζήτησης, οι οποίοι επιδιώκουν την επικράτηση τους στην αγορά, να προτιμήσει δηλαδή ο πελάτης τα εμπορεύματα ή τις υπηρεσίες τους έναντι των αντίστοιχων του ανταγωνιστή.

2^β Έμμεση σχέση ανταγωνισμού. Ορθώς γίνεται δεκτό ότι η πράξη δεν είναι απαραίτητο να τελείται από πρόσωπο που μετέχει στον ανταγωνισμό, αλλά μπορεί να τελείται και από τρίτο, μη ανταγωνιστή, ο οποίος ενεργεί προς το συμφέρον συναγωνιζόμενου. Όπως επισημαίνεται χαρακτηριστικά, ο νόμος αρνείται σε πράξη ανταγωνισμού και δεν απαιτεί πράξη ανταγωνισμού, ούτε είναι αναγκαίο, παθών και υποκείμενο να βρίσκονται σε αμοιβαία αποκλειόμενη σχέση προς τη συναλλαγή. Αρκεί λοιπόν η πρόθεση και μόνο ενίσχυση και του ξένου ανταγωνισμού.

1.3 ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Πιστεύεται ότι η ελευθερία του ανταγωνισμού είναι τόσο η ζωή του εμπορίου όσο και ζωή καθεαυτή και ότι για τη φιλελεύθερη οικονομία ο ανταγωνισμός, εάν δεδομένο φαινόμενο, αποτελεί το πλεονέκτημα της και τη δυνατότητα επιβίωσης της.

Για να διατηρηθεί όμως η ελευθερία του ανταγωνισμού, ο νόμος θα πρέπει να περιορίσει το δικαίωμα του ατόμου για ελεύθερη οικονομική δράση. Διαπιστώνουμε ότι υπάρχει μια σύγκρουση μεταξύ του ατομικού δικαιώματος της ελευθερίας των συναλλαγών και του ενδιαφέροντος του νομοθέτη ώστε να ην πλήττεται το κοινό συμφέρον από την καταχρηστική άσκηση αυτής της ελευθερίας.

Οι νόμοι για την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού νομοτέλειας δομήθηκαν έτσι ώστε να μας πληροφορούν για το τι δεν επιτρέπεται, ποια συμπεριφορά είναι παράνομη καθώς και ποιες είναι οι κυρώσεις που επιβάλλονται για την κάθε παράβαση.

Για να φτάσει η έννοια του ελεύθερου ανταγωνισμού στη σημερινή τους μορφή και υπόσταση διένυσε μια περίοδο ετών. Στο μακροχρόνιο αυτό διάστημα που συνδέει την έννοια του ελεύθερου ανταγωνισμού από το χτές μέχρι το σήμερα διαγράφεται η πορεία της γέννησης, της ανάπτυξης, της ωριμότητας καθώς και τη διαρκούς εξέλιξης της έννοιας αυτής. Θεωρούμε λοιπόν σκόπιμο να παραθέσουμε την πορεία αυτή του ελεύθερου ανταγωνισμού μέσα στο χρόνο.

Στις ιστορικές του απαρχές ο ανταγωνισμός για τη δημιουργία ή ανταλλαγή μορφών πλουτισμού ήταν σαν κάτι «αφύσικο». Αργότερα, κατά τη μεσαιωνική εποχή, οι κυριότερες θρησκευτές συμφωνούσαν στο ότι ο Κύριος απαιτεί από τους εμπορευόμενους να είναι τίμιοι και ελεήμονες στις συναλλαγές τους. στην Αγγλία στα πλαίσια του κλήρου διαμορφώθηκαν τότε τρεις εθιμικές αρχές, 1) η ισότητα μεταξύ των εμπορευόμενων, 2) η χρέωση από τον εμπορευόμενο μόνο της δίκαιης τιμής και 3) η μη εκμετάλλευση του πελάτη. μετά τη βασιλεία του Ερρίκου του 8^{ου} οι αρχές αυτές άρχισαν να μεταβάλλονται. Έτσι η πρώτη π.χ. άρχισε να διασπάται με την παραχώρηση προνομίων ευρεσιτεχνίας, ενώ η δεύτερη και η τρίτη επεκτάθηκαν με την απαγόρευση περίφραξης και εκτάσεων και η συγκέντρωση σε επαγγέλματα και διαφόρων πρακτικών κερδοσκοπίας. Στα πλαίσια αυτών των εθιμικών αρχών το δικαστήριο καταδίκαζε συμφωνίες, συνδυασμούς, και συνεννοήσεις μεταξύ των εμπορευόμενων με τις οποίες προσπαθούσαν να αποφύγουν τη «δίκαιη τιμή» αποβλέποντας σε αύξηση τιμών ή σε περιορισμό του ανταγωνισμού. Αργότερα, η επανάσταση των πουριτανών, σε συνδυασμό με την καλβινιστική ηθική, είχε σαν αποτέλεσμα την εμφάνιση της αρχής *laisser-faire*. Η αρχή της ισότητας μετατράπηκε σε αρχή της ισότητας των ευκαιριών. Η αρχή της δίκαιης τιμής διατηρείται, όμως ο χαρακτηρισμός «δίκαιη» μπορεί να προκύπτει μόνο από τη διαμόρφωση της κατά τον ανταγωνισμό. Τέλος, η Τρίτη αρχή η οποία αναφερόταν στις δίκαιες και ισότιμες συναλλαγές, απογυμνώθηκε από το περιεχόμενο του αφού με βάση τον ανταγωνισμό επιβίωνε πλέον ο δυνατότερος. Μέσα από τα νέα αυτά ήθη η δικαστική πρακτική διαμόρφωνε την «αρχή της λογικής» σύμφωνα με την οποία σε μια

δίκαιη σύμβαση πρέπει να διατηρούνται λογικές και ωφέλιμες ρήτρες ενώ κάθε περιορισμός του εμπορίου πρέπει να θεωρείται άκυρος.

Αυτές οι αρχές, όπως διαμορφώθηκαν παραπάνω, μεταφέρθηκαν κατά την αποίκιση της Β. Αμερικής. Και τότε συνέβη το εξής. Εκεί οι άποικοι, προτιμώντας γαλλικά και ολλανδικά προϊόντα που είχαν χαμηλές τιμές, έκαναν μπουκοτάζ στα αγγλικά προϊόντα. Η εταιρία British East India Company έχοντας το μονοπώλιο του τσαγιού πέτυχε από την αγγλική Βουλή το δικαίωμα να εισαγάγει μονοπωλιακά τσάι στις αποικίες. Οι άποικοι προμηθεύονται τσάι από το λαθραία εισαγόμενο από τη Γαλλία και την Ολλανδία και πιστεύουν ότι εάν εγκαθιδρύνουν μονοπώλιο τότε οι τιμές θα αυξάνονταν. Έτσι αφού οι άποικοι αρνήθηκαν το αγγλικό τσάι οι Άγγλοι απάντησαν με τα όπλα, η επανάσταση είχε αρχίσει. Αυτή η εχθρότητα για τα μονοπώλια και με την επίδραση της θεωρίας του Adam Smith κατέληξε να περάσει σαν σιωπηρή αρχή στην Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας η ισότητα των ευκαιριών και να θεωρηθεί η αρχή του πλήρους και ελεύθερου ανταγωνισμού δηλαδή της διατήρησης της δικαιοσύνης μεταξύ καταναλωτή και παραγωγού. Στη συνέχεια, μετά τον πόλεμο Βορείων και Νοτίων, οι αγρότες της Δύσης πίστεψαν ότι τους θεωρούσαν ως πολίτες δεύτερης κατηγορίας σε σχέση με τους βιομηχάνους και ότι τους εκμεταλλεύονται μονοπώλια των σιδηροδρόμων και των βιομηχανιών των ανατολικών πολιτειών. Τα πολιτειακά δικαστήρια προσπαθούσαν τότε να εφαρμόσουν τις παλαιές εθιμικές αρχές του αγγλικού δικαίου σε σχέση με τον περιορισμό του ανταγωνισμού. Η δικαιοδοσία τους όμως δεν μπορούσε να αντιμετωπίσει το διαπολιτειακό εμπόριο. Αυτή η αδυναμία οδήγησε τον γερουσιαστή John Shervian το 1890, να προτείνει τη ψήφιση ομοσπονδιακού νόμου για την επιβολή των εθιμικών αρχών, για τη ρύθμιση των σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ προσώπων και των συνδυασμένων μεθόδων που εμπόδιζαν τον πλήρη και ελεύθερο ανταγωνισμό, μέθοδος που μετέφεραν το κόστος στον καταναλωτή. Έτσι γεννήθηκε η πρώτη αντιμονοπωλιακή νομοθεσία, η Shervian Act του 1890.

Η ιστορική εξέλιξη του ανταγωνισμού συνεχίζεται μέσα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη δημιουργία ανάλογης νομοθεσίας.

Έτσι στην Ευρώπη εμφανίζεται σχετική νομοθεσία με βάση τη Shervian Act μόλις μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Στη Γερμανία εκδόθηκε το έτος 1956 ο νόμος κατά των περιορισμών του ανταγωνισμού. Στη Γαλλία το θέμα αντιμετωπίστηκε με το Διάταγμα της 24^η Ιουνίου 1958 (άρθρο 59), ενώ στην Ιταλία δεν υπάρχει ιδιαίτερη νομοθετική ρύθμιση και αντιμετωπίζεται στα πλαίσια του αστικού δικαίου σε άρθρα τα οποία σχετίζονται με τις ενώσεις επιχειρήσεων.

1.3.1 Ο ελεύθερος ανταγωνισμός στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Στη συνθήκη της Ρώμης που υπογράφηκε στις 25 Μαρτίου 1957 και η οποία άρχισε να ισχύει από την 1^η Ιανουαρίου 1958 και με την οποία ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα - τώρα Ευρωπαϊκή Ένωση-, η απαγόρευση των περιορισμών του ελεύθερου ανταγωνισμού ρυθμίστηκε στα άρθρα 85-94, κυρίως όμως στα άρθρα 85 και 86. Από τότε έχουν εκδοθεί μια πληθώρα από κανονισμούς, διατάγματα νόμους οι οποίοι έχουν ως στόχο να προσδιορίσουν τα όρια του ανταγωνισμού στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το τρόπο εφαρμογής των κανόνων καθώς και τον έλεγχο των πράξεων που διεξάγονται.

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει συμπεριλάβει στους βασικούς τομείς δράσης της την εγκαθίδρυση ενός καθεστώτος που να εξασφαλίζει ανόθευτο ανταγωνισμό, μέσα στην εσωτερική αγορά. Από τα πρώτα βήματα της δημιουργίας της κοινής αγοράς η κοινοτική πολιτική για την προστασία του ανταγωνισμού αποτέλεσε σημαντικότατο όργανο και μέσο για την εκπλήρωση των στόχων της. Γίνεται φανερό ότι μόνο μέσω μιας αποτελεσματικής πολιτικής για τον ανταγωνισμό μπορεί να επιτευχθεί η οικονομική ολοκλήρωση, η καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των πόρων της, η συνεχής οικονομική ανάπτυξη και πρόοδος καθώς και η βελτίωση του βασικού επιπέδου.

Ο κοινοτικός ρόλος της πολιτικής του ανταγωνισμού διερευνήθηκε ακόμα περισσότερο μετά την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς η οποία έγινε τυπικά στις 31/12/1992. Πραγματική ωφέλεια από την εσωτερική αγορά μπορεί να υπάρξει μόνο εφόσον εξαλειφθούν πλήρως οι εναπομείναντες φραγμοί, κυρίως στο εμπόριο κάτι το οποίο μπορεί να επιτευχθεί μέσα σε ένα καθεστώς ανόθευτου ανταγωνισμού.

Εξάλλου, η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ή Συνθήκη του Μάαστριχτ όπως επικράτησε να λέγεται από την ομώνυμη Ολλανδική πόλη όπου υπογράφηκε μεταξύ των δώδεκα κρατών - μελών της Ε.Ο.Κ. στις 7/2/1992) η οποία άρχισε να ισχύει τελικά από την 1^η Ιανουαρίου 1994, τροποποιεί και διευρύνει κάποια στοιχεία από τρεις ιδρυτικές Συνθήκες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Παρ' όλα αυτά όμως στη πολιτική για τον ανταγωνισμό δεν συμφέρει σημαντικές τροποποιήσεις. Η προσπάθεια για την επίτευξη ενός καθεστώτος που να εξασφαλίζει ανόθευτο ανταγωνισμό στα πλαίσια της εσωτερικής αγοράς εξακολουθεί να εντάσσεται μέσα στους βασικούς τομείς δράσης της.

1.3.2 Ο ανταγωνισμός στην Ελλάδα (ως μέλος της Ε.Ε.)

Στην Ελλάδα τα άρθρα τα άρθρα 85 και 86 της Συνθήκης της Ρώμης νομοθετήθηκαν σχεδόν αυτολεξεί με βάση το νόμο 709 του 1977 περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού. Επίσης με τους νεότερους νόμους 1934/1991 και 2000/1991 (άρθρα 15 - 25), με τη μορφή τροποποιήσεων και προσθηκών στο νόμο 703/77 νομοθετήθηκαν και στην Ελλάδα ορισμένοι από τους παραπάνω κανονισμούς της Ε.Ε. (κανονισμός Ε.Ε. 4064/89).

Ο σκοπός της υιοθέτησης του νόμου 703/77 από την ελληνική έννομη τάξη ήταν βασικά πολιτικώς, δηλαδή να προετοιμαστεί το θεσμικό πλαίσιο της Ελλάδας ενόψει της ένταξης της στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, ως δέκατο μέλος. Δεν θα πρέπει όμως να παραλειφθεί και το γεγονός ότι συγχρόνως εξυπηρετούσε και έναν οικονομικό στόχο, τη ρύθμιση δηλαδή της ελληνικής αγοράς ώστε να γίνει και αυτή μια «ανταγωνιστική αγορά», όπως επιβάλλεται από τις ανάγκες της οικονομικής ανάπτυξης και που είχαν θεσμοθετηθεί όλες οι αναπτυγμένες χώρες.

Θα πρέπει ακόμα σαν τονίσουμε ότι παρόλο που το Κοινοτικό Δίκαιο ουσιαστικά «μεταμοσχεύτηκε» στο ελληνικό, αυτό διαμορφώθηκε και εφαρμόζεται προσαρμοζόμενο στους ιδιαίτερους κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες που επικρατούν στην πατρίδα μας. με βάση τις αποφάσεις των δημοσίων αρχών και τη νομολογία των δικαστηρίων. Λέγεται ότι το ίδιο ακριβώς νομοθετικό κείμενο που υιοθετεί από διάφορες χώρες «υφίσταται την

επίδραση του νομικού περιβάλλοντος στο οποίο εγκλιματίζεται». Είναι σαφές λοιπόν ότι ο κοινοτικός νομοθέτης είχε σαν στόχο να ρυθμίσει τον ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων των ανεπτυγμένων κρατών και όχι των αναπτυσσόμενων, όπως ήταν η Ελλάδα τουλάχιστον την εποχή της προσαρμογής την νομοθεσίας της.

1.4 Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΩΣ ΒΑΣΗ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Η νομική, κοινωνική και οικονομική βάση στην οποία στηρίζεται η προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού είναι η οικονομική ελευθερία που έχει καθιερωθεί σαν ένα από τα βασικότερα ατομικά δικαιώματα του ανθρώπου σε όλα τα συντάγματα και τις διακηρύξεις των ανθρώπινων δικαιωμάτων και ελευθεριών σε όλο τον κόσμο. Στην Ελλάδα το δικαίωμα αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 παράγραφο 1 του Συντάγματος του 1975 σύμφωνα με το οποίο «καθένας έχει το δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητα του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν προσβάλλει το Σύνταγμα, ή τα χρηστά ήθη», επίσης όμως στο άρθρο 25 κατά το οποίο: «Τα δικαιώματα του ανθρώπου, ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου, τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους, όλα τα όργανα του οποίου υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ενεμπόδιση άσκηση τους. Η αναγνώριση και προστασία των θεμελιακών και απαρατάραπτων δικαιωμάτων του ανθρώπου από την Πολιτεία αποβλέπει στην πραγματοποίηση της κοινωνική προόδου με ελευθερία και δικαιοσύνη. Η καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος δεν επιτρέπεται. Το Κράτος δικαιούται να αξιώνει από όλους τους πολίτες την εκπλήρωση του χρέους της κοινωνικής και ηθικής αλληλεγγύης».

Θα πρέπει ακόμα να τονιστεί ότι το Σύνταγμα του 1975 καθιερώνει τον κρατικό παρεμβατισμό στα πλαίσια της ελεύθερης ελληνικής οικονομίας. Ειδικότερα στο άρθρο 106 παράγραφο 1 ορίζεται: «Για την εδραίωση της κοινωνικής ειρήνης και την προστασία του γενικού συμφέροντος το Κράτος προγραμματίζει και συντονίζει την οικονομική δραστηριότητα στη χώρα επιδιώκοντας να εξασφαλίσει την οικονομική ανάπτυξη όλων των τομέων της εθνικής οικονομίας» και στην παράγραφο 2: «Η ιδιωτική οικονομική πρωτοβουλία δεν επιτρέπεται να αναπτύσσεται σε βάρος της ελευθερίας και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας ή προς βλάβη της εθνικής οικονομίας». Διαπιστώνουμε λοιπόν την κοινωνική διάσταση του Συντάγματος. Ο κρατικός παρεμβατισμός όμως δεν είναι απεριόριστος. Επιτρέπεται στις περιπτώσεις στις οποίες επιβάλλεται να προασπιστεί το γενικό συμφέρον. Ουσιαστικό ακόμα όριο στην κρατική παρέμβαση αποτελεί το δικαίωμα στην οικονομική ελευθερία το οποίο όμως περιορίζεται στις περιπτώσεις προβολής των δικαιωμάτων των άλλων, ή παραβιάζεται το Σύνταγμα, ή τα χρηστά ήθη.

Από τις παραπάνω διατάξεις προκύπτει ότι ο οικονομικός ανταγωνισμός δηλαδή η προσπάθεια του καθενός να επικρατήσει στην αγορά, εξασφαλίζοντας κέρδη για τον εαυτό του, είναι δικαίωμα του που προστατεύεται από το Σύνταγμα και τους νόμους γιατί ωφελεί και την εθνική οικονομία, αφού έτσι επιτυγχάνεται καλύτερο οικονομικό αποτέλεσμα (π.χ. φθηνότερη παραγωγή και καλύτερη ποιότητα παρεχόμενων αγαθών και

υπηρεσιών) αφού η εθνική οικονομία είναι το άθροισμα των ατομικών οικονομιών. Η προσπάθεια όμως μέσα σε πλαίσια ηθικής και να μην παρεμποδίζει την οικονομική ελευθερία των άλλων ανταγωνιστικών είτε με συμφωνίες που δεσμεύουν και παρεμβάλλουν εμπόδια στον ελεύθερο ανταγωνισμό, είτε κατάχρηση της οικονομικής θέσης ορισμένου ή ορισμένων ανταγωνιστών σε βάρος άλλων. Την εξασφάλιση των αρχών αυτών στον οικονομικό ανταγωνισμό επιδιώκουν οι διατάξεις του Συντάγματος που προαναφέρθηκαν καθώς και κυρίως, οι διατάξεις των άρθρων 85 και 86 της ιδρυτικής Συνθήκης της Ε.Ε. όπως νομοθετήθηκαν στα πλαίσια του Ελληνικού Κράτους.

Πριν προχωρήσουμε στην εξέταση των προστατευτικών κανόνων του ελεύθερου ανταγωνισμού καλό θα ήταν να δούμε τη δράση του ανταγωνισμού μέσα στην κοινωνία και πως αναπτύσσεται στην αγορά της χώρας, έτσι όπως προκύπτει από την οικονομική θεωρία.

Όπως έχουμε αναφέρει και στην αρχή, ανταγωνισμός είναι η άμιλλα, η πάλη και η διεκδίκηση υπεροχής, στον εμπορικό κόσμο σημαίνει επίμονη προσπάθεια και συναγωνισμό μεταξύ εμπόρων και βιομηχάνων για προσέλκυση μεγαλύτερης πελατείας και στην πραγματοποίηση κερδών. Ανεξάρτητα από το εννοιολογικό του περιεχόμενο, σημασία έχει η λειτουργία και τα αποτελέσματα που μπορεί να έχει ο ανταγωνισμός από οικονομική άποψη και αυτό προσπαθούν να εξηγήσουν οι οικονομικές θεωρίες.

Σύμφωνα με τη νεοκλασική οικονομική θεωρία¹ η ευημερία των καταναλωτών μεγιστοποιείται, όταν υπάρχουν συνθήκες πλήρους ανταγωνισμού και οι οικονομικοί πόροι κατανέμονται στα διάφορα αγαθά ή υπηρεσίες ακριβώς σε ποσότητες που επιθυμεί ο καταναλωτής και είναι πρόθυμος να πληρώσει.

Εκτός από τον καταμερισμό της αποδοτικότητας πολλοί οικονομολόγοι θεωρούν ότι σε συνθήκες ελεύθερου ανταγωνισμού τα αγαθά και οι υπηρεσίες παράγονται στο μικρότερο δυνατό κόστος ότι στη διαδικασία της παραγωγής δαπανάται το μικρότερο απαραίτητο ποσοστό του πλούτου μιας κοινωνίας.

Το συνδυασμένο αυτό σημαίνει ότι ο πλούτος σε μια κοινωνία μεγιστοποιείται. Ένα άλλο αποτέλεσμα του ελεύθερου ανταγωνισμού αναφέρεται στην τιμή πώλησης ενός προϊόντος, η οποία ποτέ δεν υπερβαίνει το κόστος παραγωγής και ένα περιθώριο κέρδους, αναγκαίο για την ενθάρρυνση του παραγωγού να προβεί σε επενδύσεις.

Τα μονοπώλια, που δεν έχουν περιορισμούς από τον ανταγωνισμό παράγουν συνήθως μεγάλο κόστος.

Τέλος σε μια ανταγωνιστική αγορά οι παραγωγοί ενθαρρύνονται για νέες τεχνολογικές έρευνες, αφού θα πρέπει να ανανεώνουν την παραγωγή και να αναπτύσσουν νέα προϊόντα σαν μέρος της συνεχούς προσπάθειας για την κατάκτηση νέων πελατών.

Τα αποτελέσματα αυτά επιτυγχάνονται κυρίως σε χώρες στις οποίες υπάρχει ελεύθερος ανταγωνισμός ή πλήρης ανταγωνισμός. Πλήρης ανταγωνισμός σημαίνει ότι σε μια συγκεκριμένη αγορά συντρέχουν απαραίτητα ορισμένες προϋποθέσεις. Υπάρχει π.χ. ένας μεγάλος αριθμός

¹ Η θεωρία αυτή γνώρισε έξαρση αμέσως μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο ιδιαίτερα στη Δυτ. Γερμανία και ο σπουδαιότερος εκπρόσωπος της προερχόταν από τη γνωστή σχολή του Freibourge.

από πωλητές και αγοραστές προϊόντων, καταναλωτές από την άλλη έχουν πλήρη ενημέρωση των συνθηκών της αγοράς, οι οικονομικοί πόροι μπορούν να μετακινηθούν ελεύθερα από ένα τομέα οικονομικής δραστηριότητας σε άλλους, δεν υπάρχουν εμπόδια στις εισαγωγές ή εξαγωγές κτλ.

Φυσικά, μια αγορά που να πληρεί όλες αυτές τις προϋποθέσεις είναι απίθανη, αν όχι αδύνατη. Το θεωρητικό αυτό μοντέλο πάντως δείχνει ότι στον πλήρη ανταγωνισμό ο κάθε παραγωγός θα πωλεί το προϊόν τους στην αγορά μόνο στην τιμή που θα του υποδεικνύει ο μηχανισμός της προσφοράς και της ζήτησης. Μόνος του δεν έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει την τιμή. Ο καταναλωτής είναι ο παράγοντας που έχει τον πρώτο λόγο. Αντίθετα, σε συνθήκες μονοπωλίου, ο πωλητής είναι σε θέση να επηρεάσει την τιμή της αγοράς. Από τη στιγμή που είναι υπεύθυνος για το σύνολο της παραγωγής και εφόσον η παραγωγή καθορίζει την τιμή ανάλογα με τη σχέση προσφοράς και ζήτησης, θα μπορεί να αυξάνει την τιμή με τη μείωση της παραγωγής του μέχρι που να μεγιστοποιεί τα κέρδη του.

Για την ομαλή λειτουργία της αγοράς και της οικονομίας γενικότερα έχουν θεσπιστεί νόμοι και διατάξεις που διαφυλάσσουν την έννοια του ανταγωνισμού καθώς και όλα τα μέρη που τη συνθέτουν.

1.5 Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

Η προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού δεν αποβαίνει μόνο προς όφελος των τίμιων ανταγωνιστών και της εθνικής οικονομίας, όπως σημειώσαμε πιο πάνω, αλλά προς όφελος και για την προστασία των καταναλωτών γιατί τους προφυλάσσει από αδικαιολόγητες ανατιμήσεις των καταναλωτικών αγαθών και από πρακτικές των συναλλαγών που νοθεύουν τη κρίση τους για τα αγαθά που τους χρειάζονται και για τις ιδιότητες τους, τόσο όσο αφορά τα ίδια όσο και σε σχέση με άλλα παρόμοια αγαθά που κυκλοφορούν στην αγορά. Έτσι, η προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού και η απαγόρευση της παρεμπόδισης και νόθευσης του, με μονοπωλιακές, ολιγοπωλιακές ή άλλες πρακτικές της αγοράς, εντάσσεται στην ευρύτερη έννοια της «προστασίας του καταναλωτή». Χαρακτηριστικά παραθέτουμε απόσπασμα από την εισηγητική έκθεση του νομοσχεδίου του Ν. 703/1977: «Είναι κοινός τόπος ότι η προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού, δηλαδή η αποτροπή δημιουργίας μονοπωλιακών ή ολιγοπωλιακών καταστάσεων οι οποίες θα ηδύνατο να παρεμποδίσουν την ομαλή λειτουργία της αγοράς και βλάψουν ούτε τόσο το συμφέρον του καταναλωτικού κοινού, όσο και της εθνικής οικονομίας γενικότερα, αποτελεί ένα από τα σημαντικά καθήκοντα του Κράτους υπό καθεστώς ελεύθερης οικονομίας».

Είναι γεγονός ότι οι κανόνες ανταγωνισμού, όπου έχουν θεσπιστεί, δεν λειτουργούν μόνο για τη μεγιστοποίηση της ευμάρειας του καταναλωτή και τη καλύτερη κατανομή των πόρων. Στην πράξη επιδιώκονται και άλλοι στόχοι, όχι πάντοτε συνυφασμένοι με τον αρχικό ούτε πάντοτε αμετάβλητοι. Η προστασία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, η κοινωνική και περιφερειακή πολιτική, η βιομηχανική πολιτική, η πολιτική του πληθωρισμού, η προστασία των εγχώριων επιχειρήσεων, είναι μερικοί από αυτούς τους στόχους.

1.5.1. Οι κανόνες του ανταγωνισμού στην Ευρωπαϊκή αγορά

Η έννοια της προστασίας του ανταγωνισμού δεν μπορεί να μείνει έξω από τα πλαίσια της Ευρωπαϊκής αγοράς. Ειδικότερα, οι κανόνες ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Κοινότητας έχουν σαν βασικό σκοπό την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς. Η αρχική ιδέα για τη σύσταση της κοινής αγοράς, όπως είναι γνωστό, ήταν η κατάργηση των εσωτερικών φραγμών του εμπορίου και η ελεύθερη διακίνηση των εμπορευμάτων, των προσώπων των υπηρεσιών και των κεφαλαίων σε όλο το κοινοτικό χώρο. Ο ρόλος των κανόνων ανταγωνισμού στο πεδίο αυτό συνιστάται στο να μην επιτρέπεται μέτρα ή ενέργειες που ευνοούν την απομόνωση μιας εγχώριας αγοράς από τις άλλες. Γι' αυτό το λόγο διάφορες εθνικές συμφωνίες, περιορισμοί των εισαγωγών ή των εξαγωγών, κατανομή των αγορών κτλ. απαγορεύονται αυστηρά. Ο δυναμικός ρόλος των κανόνων αυτών συνιστάται στη διευκόλυνση των συναλλαγών στα κράτη - μέλη και στην ενθάρρυνση του ενδοκοινοτικού εμπορίου. Από την άποψη αυτή, όχι μόνο οι κάθετες συνεργασίες (μεταξύ επιχειρήσεων που ασκούν συμπληρωματικές δραστηριότητες), περιοριστικές του ανταγωνισμού, επιτρέπονται όταν συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις, αλλά και πολλές από τις οριζόντιες (μεταξύ ανταγωνιστικών επιχειρήσεων).

1.5.2 Ο προστατευτικός σκοπός του Ν. 703/1977

Στο δίκαιο μας όπως και σε άλλα εθνικά δίκαια που διαμόρφωσαν ιδιαίτερο δίκαιο του ελεύθερου ανταγωνισμού κατά των περιορισμών του ανταγωνισμού, τέθηκε το ερώτημα σχετικά με τον προστατευτικό σκοπό των σχετικών νόμων. Προστατεύουν μόνο τον ανταγωνισμό ως ρυθμιστικό παράγοντα και θεμελιώδη θεσμό της οικονομίας ή προστατεύουν μόνο τη δυνατότητα καθενός, σαν ιδιωτικό συμφέρον, να συμμετέχει στις οικονομικές διαδικασίες της προσφοράς και της ζήτησης ή μήπως προστατεύουν παράλληλα και τα δύο;

Ορθότερη είναι η άποψη η οποία συμφωνεί και με το σκοπό του Ν. 703/1977 και η οποία κατευθύνεται τόσο στην προστασία του ανταγωνισμού ως θεσμού όσο και στην προστασία της ελεύθερης συμμετοχής καθενός στο οικονομικό γίγνεσθαι. Κάτι το οποίο διακρίνεται στο περιεχόμενο και στις διατάξεις του Ν. 703/1977. Στη συνέχεια η παραπάνω συνδυαστική άποψη δικαιολογείται από μια σχέση αλληλεξάρτησης μεταξύ του ανταγωνισμού με την έννοια του θεσμού και της ελευθερίας του καθενός να συμμετέχει στα οικονομικά «γεγονότα». Ενδιαφέρον παρουσιάζει ο προσδιορισμός αυτής της σχέσης αλληλεξάρτησης. Έτσι από τη μια πλευρά το γεγονός ότι ο ανταγωνισμός προϋποθέτει ελευθερία των ανταγωνιζομένων είναι αληθές αφού η ελευθερία αποτελεί το βασικό εννοιολογικό στοιχείο του ανταγωνισμού. Από την άλλη όμως το γεγονός ότι με την προστασία της οικονομικής ελευθερίας προστατεύεται και ο ανταγωνισμός ως θεσμός δεν είναι αληθές διότι δεν είναι η ελευθερία για οικονομική δραστηριότητα αλλά η δέσμευση της και ο προσδιορισμός των ορίων της που καταλήγουν στο να προστατεύσουν τον ανταγωνισμό. Για αυτό λοιπόν μπορούμε να πούμε ότι η σχέση του ανταγωνισμού και της ελευθερίας του καθενός για οικονομική δράση είναι ανακυκλωτική. Επίσης η κοινωνιολογική πλευρά του ανταγωνισμού είναι διαδικασία συμβάν. Για να διαπιστώσουμε αν σε

συγκεκριμένο τόπο και χρόνο υπάρχει ελευθερία του ανταγωνισμού ως κατάσταση ανατρέχουμε στις σχέσεις μεταξύ αυτών που ανταγωνίζονται και αυτών που συμμετέχουν γενικά στην ανταγωνιστική διαδικασία. Οι σχέσεις όμως αυτές δεν είναι τίποτε άλλο παρά τα αποτελέσματα αυτής της διαδικασίας που αναφέρθηκε. Έτσι ο ανταγωνισμός από το ένα μέρος προσδιορίζεται από τις σχέσεις από το άλλο μέρος δημιουργεί σχέσεις σαν συνέπειες του. προκύπτει λοιπόν ότι σε ένα συγκεκριμένο χώρο και χρόνο η ελευθερία του ανταγωνισμού και η ελευθερία του καθενός για συμμετοχή σε αυτόν «κατ' ανάγκη» πρέπει να ρυθμίζονται παράλληλα και συνδυασμένα ώστε η μια να μην αναιρεί την άλλη.

1.5.3 Περιεχόμενο του Ν. 703/1977

Με το νόμο 703/1977 νομοθετήθηκαν ορισμένες απαγορεύσεις πρακτικές επιχειρήσεων που βάζουν εμπόδια και νοθεύουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό και σύμφωνα με αυτές (απαγορεύσεις) επιβάλλονται ορισμένες υποχρεώσεις συμπεριφοράς στους ανταγωνιστές.

Οι απαγορεύσεις αυτές είναι οι εξής:

- Απαγόρευση ορισμένων πρακτικών και συμπράξεων μεταξύ επιχειρήσεων που έχουν ως αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή την νόθευση του ελεύθερου ανταγωνισμού (σύμφωνα με τα άρθρα 1,4,5 & 6 του νόμου)
- Απαγόρευση της καταχρηστικής εκμετάλλευσης της δεσπόζουσας θέσης που κατέχουν μια ή περισσότερες επιχειρήσεις στην αγορά.

Οι υποχρεώσεις τις οποίες ο νόμος επιβάλλει είναι:

- Η γνωστοποίηση ορισμένων συμπράξεων και συγκεντρώσεων επιχειρήσεων στο Υπουργείο Εμπορίου (άρθρο 4^α - 4ε όπως προστέθηκαν με το άρθρο 2 του Ν. 1934/1991, καθώς και τα άρθρα 20 - 23)

Η παροχή στην Υπηρεσία προστασίας του Ανταγωνισμού του Υπουργείου Εμπορίου πληροφοριών που σχετίζονται με την εφαρμογή του Ν. 703/1977 (άρθρα 24 - 26)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΩΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ

2.1 Η Επιχείρηση

2.1.1 Τα επιμέρους στοιχεία της επιχείρησης

2.2 Η ένωση επιχειρήσεων

Υποκείμενο των απαγορευτικών κανόνων είναι η «επιχείρηση», κανείς τον Ν. 703/1977 θα δει ότι απαγορεύονται οι συμφωνίες «επιχειρήσεων», η εναρμονισμένη πρακτική των επιχειρήσεων και η κοινή σκευτάλλευση δεσπόζουσας θέσεως «υπό μιας ή περισσοτέρων επιχειρήσεων».

Επιμένως από τον ίδιο το νόμο και της διατύπωση που προκύπτει ότι και των συμφωνιών είναι μόνο οι επιχειρήσεις, των αποφάσεων οι των επιχειρήσεων, ενώ η εναρμονισμένη πρακτική έχει ως ένα μόνο επιχειρήσεις. Όταν λέμε ότι υποκείμενα απαγορευτικών είναι η «ένωση» επιχειρήσεων καταλαβαίνει κανείς ότι υποκείμενο καθ' αυτόν η «ένωση» αλλά οι επιχειρήσεις που αποτελούν τις

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Επιχείρηση είναι η οργανωμένη σύνδεση πραγμάτων, δικαιωμάτων, οφελών και σχέσεων που έχει σκοπό την πραγμάτωση οικονομικού σκοπού. Άρα πυρήνας της επιχείρησης είναι το οικονομικό γεγονός που θα επέλθει όταν όλη αυτή οικονομική μονάδα (επιχείρηση) ταξιζόμαστε σε σχέση με ένα πρόσωπο ως δικαιούχος της, είτε λόγω της άσκησης της επαγγελματικής δραστηριότητας του είτε λόγω της οικονομικής θέσης, τότε η επιχείρηση αποκτά νομική σημασία.

Επιμένως η επιχείρηση ταυτίζεται με τον δικαιούχο της ή αλλιώς με τον

Τα επιμέρους στοιχεία της επιχείρησης

Σύμφωνα με έναν άλλο ορισμό, «στις και έχει επικρατήσει, με τον όρο της υποδηλώνεται «το αυτόνομο υποκείμενο δικαίου που ασκεί τη δραστηριότητα».

Τα στοιχεία της επιχείρησης είναι επομένως τα εξής:

1. υποκείμενο δικαίου, δηλαδή «πρόσωπο που έχει την ικανότητα να έχει σε έννομες σχέσεις και συνεπώς να είναι φορέας δικαιωμάτων οφειλών και να έχει δικαιοπρακτική ικανότητα».

2. αυτονομία. Έχουμε:

α) Πλήρη νομική αυτονομία, που απολαμβάνουν τα φυσικά και τα νομικά πρόσωπα ιδιαίτερα οι εταιρίες με νομική προσωπικότητα όπως ανώνυμες, περιορισμένης ευθύνης, ομόρρυθμες, ετερόρρυθμες και συνεταιρισμοί.

β) Παρτήρια νομική αυτονομία, που απολαμβάνουν ατόμους που, λόγω και αν στερούνται νομικής προσωπικότητας, ορισμένα θετικά όργανα τις θεωρούν ως υποκείμενα δικαίου, τέτοια περίπτωση είναι η ετερόρρυθμη εμπορική εταιρία του γερμανικού δικαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΤΩΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ

Κεντρικό υποκείμενο των απαγορευτικών κανόνων είναι η επιχείρηση. Διαβάζοντας κανείς τον Ν. 703/1977 θα δει ότι απαγορεύονται οι συμφωνίες «μεταξύ επιχειρήσεων», η εναρμονισμένη πρακτική των επιχειρήσεων και η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσεως «υπό μιας ή περισσοτέρων επιχειρήσεων».

Επομένως από τον ίδιο το νόμο και της διατύπωση που προκύπτει ότι υποκείμενα των συμφωνιών είναι μόνο οι επιχειρήσεις, των αποφάσεων οι ενώσεις των επιχειρήσεων, ενώ η εναρμονισμένη πρακτική έχει ως υποκείμενο μόνο επιχειρήσεις. Όταν λέμε ότι υποκείμενο απαγορευτικών κανόνων είναι η «ένωση» επιχειρήσεων καταλαβαίνει κανείς ότι υποκείμενο δεν είναι καθ' αυτόν η «ένωση» αλλά οι επιχειρήσεις που αποτελούν τις ενώσεις.

2.1 Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Επιχείρηση είναι η οργανωμένη σύνδεση πραγμάτων, δικαιωμάτων, άυλων αγαθών και σχέσεων που έχει σκοπό την πραγμάτωση οικονομικού αποτελέσματος. Άρα πυρήνας της επιχείρησης είναι το οικονομικό αποτέλεσμα που θα επέλθει όταν όλη αυτή οικονομική μονάδα (επιχείρηση) αντιμετωπίζεται σε σχέση με ένα πρόσωπο ως δικαιούχος της, είτε λόγω της ασκήσεως της επαγγελματικής δραστηριότητας του είτε λόγω της οικονομικής του κατάστασης, τότε η επιχείρηση αποκτά νομική σημασία.

Επομένως η επιχείρηση ταυτίζεται με τον δικαιούχο της ή αλλιώς με τον φορέα της.

2.1.1 Τα επιμέρους στοιχεία της επιχείρησης

Σύμφωνα με έναν άλλο ορισμό, οποίος και έχει επικρατήσει, με τον όρο επιχείρηση υποδηλώνεται «το αυτόνομο υποκείμενο δικαίου που ασκεί οικονομική δραστηριότητα».

Τα στοιχεία της επιχείρησης είναι επομένως τα εξής:

- ♦ Υπαρξη υποκειμένου δικαίου, δηλαδή «προσώπου που έχει την ικανότητα να μετέχει σε έννομες σχέσεις και συνεπώς να είναι φορέας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και να έχει δικαιοπρακτική ικανότητα.
- ♦ Νομική αυτονομία. Έχουμε:
 - ♦ Την πλήρη νομική αυτονομία, που απολαμβάνουν τα φυσικά και τα νομικά πρόσωπα ιδιαίτερα οι εταιρίες με νομική προσωπικότητα όπως ανώνυμες, περιορισμένης ευθύνης, ομόρρυθμες, ετερόρρυθμες και συνεταιρισμοί.
 - ♦ Τη σχετική νομική αυτονομία, που απολαμβάνουν αυτότητες που, έστω και αν στερούνται νομικής προσωπικότητας, ορισμένα θετικά δίκαια τις θεωρούν ως υποκείμενα δικαίου. τέτοια περίπτωση είναι η ομόρρυθμη εμπορική εταιρία του γερμανικού δικαίου.

- ♦ Την έλλειψη νομικής αυτονομίας που υπάρχει σε ενώσεις που δεν διαχωρίζονται ως αυτότητες ενώσεις από τα μέλη που τις απαρτίζουν όπως π.χ. η αφανής εταιρία, η εταιρία του αστικού δικαίου που δεν έχει νομική προσωπικότητα, η συμπλοικτησία.

♦ Άσκηση οικονομικής δραστηριότητας.

Η έννοια της επιχείρησης καλύπτει κάθε οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα αν έχει ως μοναδικό σκοπό το κέρδος ή αν τελικά πετυχαίνει το σκοπό αυτό. Έτσι, επιχείρηση είναι και το Σώμα Ορκωτών Λογιστών ως ένωση επαγγελματιών χωρίς νομική προσωπικότητα. Επιχειρήσεις είναι και οι δημόσιες επιχειρήσεις ή οι επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας (Δ.Ε.Η., Ο.Τ.Ε., Ε.Υ.Δ.Α.Π.).

Αντικείμενο της οικονομικής δραστηριότητας είναι τόσο η παραγωγή και εμπορία προϊόντων όσο και η παροχή υπηρεσιών. Το μέγεθος της επιχείρησης είναι αδιάφορο γι' αυτό «επιχείρηση» είναι και ο εφευρέτης που απλώς χορήγησε άδεια εκμεταλλεύσεως της εφευρέσεως του σε τρίτο.

2.2 Η ΕΝΩΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Η ένωση επιχειρήσεων προϋποθέτει πλειονότητα επιχειρήσεων που συνδέονται μεταξύ τους με οποιοδήποτε μορφή οργανωμένης συνεργασίας.

Οι επιχειρήσεις που ενώνονται για να δημιουργήσουν την ένωση μπορεί να είναι περισσότερα φυσικά πρόσωπα εταιρίας ή οργανισμοί που φέρουν την ιδιότητα της «επιχείρησης» χωρίς να απαιτείται και η ίδια η «ένωση» να φέρει την ιδιότητα της επιχείρησης. όταν όμως δεν φέρει την ιδιότητα της επιχείρησης, δεν μπορεί η ένωση να είναι το υποκείμενο των απαγορευτικών κανόνων, αλλά μόνο τα μέλη της.

Το είδος του νομικού δεσμού μεταξύ των επιχειρήσεων δεν ενδιαφέρει. Ο δεσμός μπορεί να είναι εταιρικός, σωματειακός χωρίς κερδοσκοπικό χαρακτήρα, επαγγελματικού - συνδικαλιστικού χαρακτήρα, επαγγελματικοί σύλλογοι, επιμελητήρια, ακόμα και απλή κοινωνία συμφερόντων. Η απλή και μόνο κεφαλαιουχική συμμετοχή δεν δημιουργεί ένωση. Για την ύπαρξη «ενώσεως επιχειρήσεων» δεν απαιτείται νομική προσωπικότητα της ενώσεως.

Τίθεται όμως το θέμα για το αν οι απαγορευτικοί κανόνες απευθύνονται στις «επιχειρήσει - μέλη» ή στην ένωση. Η απάντηση είναι ότι άλλοτε οι αποφάσεις απευθύνονται στις ενώσεις, άλλοτε στα μέλη και άλλοτε και στους δύο.

Γίνεται δεκτό πάντως, ότι ενώσεις επιχειρήσεων συνιστούν και αυτές ενώσεις επιχειρήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΤΩΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ

3.1 Απαγόρευση συμπράξεων επιχειρήσεων

- 3.1.1 Μορφές των απαγορευμένων συμπράξεων
- 3.1.2 Αντικείμενο ή αποτέλεσμα της απαγορευμένης συμπράξεως
- 3.1.3 Συμπράξεις απαγορευμένου περιεχομένου
- 3.1.4 Εξαιρέσεις συμπράξεων που δεν υπόκειται σε απαγόρευση
- 3.1.5 Γνωστοποίηση συμπράξεων επιχειρήσεων

3.2 Απαγόρευση της καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως της δεσπόζουσας θέσης.

- 3.2.1 Έννοια δεσπόζουσας θέσης
- 3.2.2 Κριτήρια για την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης
- 3.2.3 Πότε υπάρχει κατάχρηση εκμετάλλευσης της δεσπόζουσας θέσης
- 3.2.4 Απαγόρευση της καταχρηστικής εκμετάλλευσης της σχέσης οικονομικής εξάρτησης.

3.3 Συγκέντρωση επιχειρήσεων

- 3.3.1 Έννοια της συγκέντρωσης επιχειρήσεων
- 3.3.2 Γνωστοποίηση συγκεντρώσεων επιχειρήσεων και εξαιρέσεις αυτής
- 3.3.3 Προληπτικός έλεγχος συγκεντρώσεων επιχειρήσεων
- 3.3.4 Η απαγόρευση της συγκέντρωσης ως αποτέλεσμα του προληπτικού ελέγχου
- 3.3.5 Η διαδικασία του προληπτικού ελέγχου

3.4 Εξαιρέσεις από την εφαρμογή του Ν. 703/1977

- 3.4.1 Επιχειρήσεις δημόσιας και κοινής ωφέλειας
- 3.4.2 Αγροτικές, κτηνοτροφικές, δασικές και αλιευτικές επιχειρήσεις
- 3.4.3 Μεταφορικές επιχειρήσεις
- 3.4.4 Εξαγωγικές συμπράξεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΤΩΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ

3.1 ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΣΥΜΠΡΑΞΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

3.1.1 Μορφές των απαγορευμένων συμπράξεων

Οι απαγορευμένοι συμπράξεις επιχειρήσεων είναι οι εξής:

- ⇒ συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων
- ⇒ αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων
- ⇒ εναρμονισμένες πρακτικές επιχειρήσεων.

Παρακάτω αναλύεται το περιεχόμενο καθεμιάς από τις συμπράξεις αυτές.

A. Συμφωνίες επιχειρήσεων

Συμφωνίες είναι οι συμβάσεις που δημιουργούνται μεταξύ δύο ή περισσότερων βουλήσεων (διμερείς ή πολυμερείς αντίστοιχα) για την επίτευξη ενός κοινού έννομου αποτελέσματος. Δεν είναι αναγκαίο η νομική δέσμευση από την συμφωνία δηλαδή το να προκύπτουν νομικές κυρώσεις (όπως αποζημίωση, έκπτωση από δικαίωμα κλπ.) από τη μη τήρηση της συμφωνίας μεταξύ. Και οι λεγόμενες «συμφωνίες κυριών» (gentlemen's agreements) όπου δεν δημιουργείται νομική αλλά ηθική μόνο δέσμευση για αυτούς που πραγματοποίησαν τη συμφωνία, θεωρούνται ως συμφωνίες για την εφαρμογή του Ν. 703/1977. Για το νόμο είναι αδιάφορο το αν η συμφωνία είναι προφορική ή γραπτή ή ακόμα και σιωπηρή δηλαδή να προκύπτει από ορισμένη συμπεριφορά των επιχειρήσεων (γιατί αυτό μπορεί να αποτελεί εναρμονισμένη πρακτική). Δεν έχει επίσης σημασία για το νόμο για το αν πρόκειται για κάθετη συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων, που ασχολούνται σε διαφορετικό επίπεδο της παραγωγικής διαδικασίας ή για οριζόντια συμφωνία δηλαδή μεταξύ επιχειρήσεων που ασχολούνται με τον ίδιο παραγωγικό κλάδο. Για παράδειγμα, κάθετη συμφωνία έχουμε μεταξύ επιχειρήσεων παραγωγής με επιχειρήσεις πώλησης αγαθών ή μεταξύ βιομηχάνου και μεταπωλητή ενώ οριζόντια έχουμε μεταξύ επιχειρήσεων μόνο παραγωγής ή μόνο πώλησης.

Αντιθέτως δεν θεωρούνται συμπράξεις οι συμφωνίες μεταξύ των μελών (εταίρων ή μετόχων) των διαφόρων μορφών εταιρικών τύπων (ομόρρυθμης, ετερόρρυθμης, ανώνυμης ή περιορισμένης ευθύνης εταιρίας) γιατί στις περιπτώσεις αυτές δεν πρόκειται για συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, αλλά για συμφωνίες ανάμεσα στα μέλη της ίδιας επιχείρησης.

B. Αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων. Οι ενώσεις επιχειρήσεων συνιστάται σε οργανωμένη οικονομική συνεργασία μεταξύ δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων. Τα μέλη τους είναι αυτοτελείς επιχειρήσεις και έχουν ιδιαίτερα όργανα, χωριστά από τα όργανα καθεμιάς από τις επιχειρήσεις που αποτελούν την ένωση, οι αποφάσεις των οποίων (οργάνων) δεσμεύουν τις επιχειρήσεις - μέλη της ενώσεως.

Ο νόμος όμως εδώ μιλάει για αποφάσεις και όχι για συμφωνίες γιατί δεν πρόκειται για πολλές δηλώσεις βουλήσεων αλλά για μια ενιαία δήλωση

βούλησης από τα όργανα της ένωσης. Οι επιχειρήσεις - μέλη της ένωσης μπορούν να συνάψουν συμφωνίες με άλλες επιχειρήσεις που δεν είναι μέλη της ένωσης, οπότε όμως πρόκειται για σύμπραξη του τύπου «συμφωνίας επιχειρήσεων».

Γ. Εναρμονισμένες πρακτικές επιχειρήσεων. Με τον παραπάνω όρο εννοούμε την ομοιόμορφη πρακτική περισσότερων επιχειρήσεων, την ίδια, δηλαδή ανταγωνιστική συμπεριφορά απέναντι στις άλλες μη εναρμονισμένες επιχειρήσεις και στο καταναλωτικό κοινό. Μιλάμε πάντοτε όμως με τη θέληση της συνεργασίας μεταξύ αυτών, που εκδηλώνονται με συνεννοήσεις, συσκέψεις, επιστολές κλπ.

Επομένως, για την ύπαρξη της εναρμονισμένης πρακτικής πρέπει να συμμετέχουν δύο απαραίτητα στοιχεία όπως η συμπεριφορά η οποία εναρμονίζεται και η βούληση προς εναρμόνιση.

A) Συμπεριφορά: Πρόκειται για την συμπεριφορά των επιχειρήσεων που έχουν σκοπό οικονομικού χαρακτήρα. Θα πρέπει εδώ να πούμε ότι η συμπεριφορά της καθεμιάς επιχείρησης δεν είναι όμοια αρκεί να είναι συνδυασμένες και ευθυγραμμισμένες ώστε από την ατομική συμπεριφορά καθεμιάς επιχείρησης να δίνεται η εικόνα της κοινής δραστηριότητας.

B) Βούληση προς εναρμόνιση: Γίνεται δεκτό ότι απλή παράλληλη συμπεριφορά δεν αποτελεί καθεαυτή εναρμόνιση πρακτική και αυτό γιατί ανήκει στην ουσία του ανταγωνισμού - η παρατήρηση των άλλων ανταγωνιστών.

- ο εκ των προτέρων υπολογισμός των κινήσεων τους και
- η εκ των υστέρων αντίδραση τους

Έτσι για να έχουμε εναρμονισμένη πρακτική θα πρέπει να συντρέχουν μεταξύ των επιχειρήσεων ηθελημένη επαφή με αντικείμενο την αμφίπλευρη συνεννόηση ή πληροφόρηση ως προς την μελλοντική συμπεριφορά που θα ακολουθήσουν έτσι ώστε να παραμερισθεί ο κίνδυνος του ανταγωνισμού και συνεπώς περιορίζεται η αυτόνομη επιχειρηματική δραστηριότητα.

3.1.2 Αντικείμενο ή αποτέλεσμα της απαγορευμένης σύμπραξης

Η σύμπραξη πρέπει να έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρακώληση, τον περιορισμό ή την νόθευση του ανταγωνισμού. Με τον όρο αντικείμενο της σύμπραξης ο νόμος εννοεί το σκοπό της συμφωνίας, της αποφάσεως ή της εναρμονισμένης πρακτικής δηλαδή αυτό στο οποίο απέβλεπαν οι συμπράττουσες επιχειρήσεις ενώ με τον όρο αποτέλεσμα εννοείται η κατάσταση που δημιουργήθηκε από τη σύμπραξη ανεξάρτητα αν οι συμπράττουσες επιχειρήσεις απέβλεπαν σε αυτήν ή όχι.

A) Παρακώληση ανταγωνισμού υπάρχει όταν με τη σύμπραξη δημιουργείται απόλυτο εμπόδιο στον ανταγωνισμό ως προς τα προϊόντα στα οποία αφορά η σύμπραξη, ως προς τις σχέσεις μεταξύ των επιχειρήσεων που συμπράττουν, ή ως προς τις σχέσεις τους με τρίτους.

B) Περιορισμός ανταγωνισμού όταν περιορίζεται η ελευθερία δραστηριότητας και λήψης οικονομικών αποφάσεων εκείνων που συμμετέχουν στη συμφωνία ή στην εναρμονισμένη πρακτική κατά τρόπο που να περιορίζονται ή να μεταβάλλονται οι δυνατότητες οικονομικής δράσης και επιλογής των τρίτων που συμμετέχουν στην αγορά (ανταγωνιστές)

Γ) Νόθευση ή διατάραξη ανταγωνισμού υπάρχει όταν μεταβάλλονται οι συνθήκες συναλλαγής που επικρατούν στην αγορά. Ευρύτερη έννοια από τις

τρεις είναι η έννοια της νόθευσης ή διατάραξης του ανταγωνισμού που καλύπτει και τις άλλες δύο περιπτώσεις. Η ακριβής εννοιολογική διαφοροποίηση μεταξύ των τριών αυτών μορφών προσβολής του ανταγωνισμού δεν φαίνεται να έχει ιδιαίτερα πρακτική σημασία.

Γίνεται επομένως σαφές ότι ο νόμος δεν εξετάζει το αν επήλθε ή όχι βλάβη των δικαιωμάτων κάποιου ή κάποιων που συμμετέχουν στην ανταγωνιστική διαδικασία, αλλά αποδοκιμάζει τις πράξεις εκείνες που εμποδίζουν την λειτουργία ενός οικονομικού συστήματος όπου θίγεται ο ελεύθερος ανταγωνισμός και για το λόγο αυτό βλάπτεται το δημόσιο συμφέρον.

Δ) Τονίζεται ακόμα ότι, σύμφωνα με την νομολογία που έχει διαμορφώσει η Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού (ΕΠΑ) ή μεταγενέστερα Επιτροπή Ανταγωνισμού (ΕΑ), για να έχει εφαρμογή η εν λόγω απαγορευτική διάταξη θα πρέπει να επηρεάζεται σε σημαντικό βαθμό το εμπόριο στην ελληνική αγορά από τη σύμπραξη με την οποία περιορίζεται ο ανταγωνισμός. Πρόκειται για τον κανόνα de minimus που διαμορφώθηκε πρώτα από το Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και στη συνέχεια μεταφέρθηκε στην ερμηνεία του ελληνικού νόμου 703/1977. Σύμφωνα με τον κανόνα de minimus, του αισθητού δηλαδή περιορισμού του ανταγωνισμού πρέπει το ποσοστό συμμετοχής στην συγκεκριμένη αγορά των επιχειρήσεων που συμπράττουν να είναι σημαντικό. Έτσι, για παράδειγμα, κρίθηκε ότι δεν είναι αισθητός περιορισμός η συμμετοχή μιας επιχείρησης στη συνολική εγχώρια κατανάλωση «ετοιμών ενδυμάτων» κατά ποσοστό κάτω του 1%, η διάθεση καλλυντικών αποκλειστικά μέσω φαρμάκων αφού ο αριθμός τους ανέρχεται σε 4.000.

3.1.3 Συμπράξεις απαγορευμένου περιεχομένου

Στο άρθρο 1.1 ο νόμος αφού πρώτα έθεσε τη γενική αρχή, στη συνέχεια προβαίνει κατά τρόπο ενδεικτικό στην απαρίθμηση πέντε περιπτώσεων, των πιο σημαντικών που θεωρεί ότι αποτελούν απαγορευμένο αντικείμενο ή αποτέλεσμα της σύμπραξης.

Οι περιπτώσεις αυτές είναι οι εξής:

- ♦ Ο άμεσος ή έμμεσος καθορισμός των τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων όρων συναλλαγής.

Πρόκειται για την πιο σημαντική περίπτωση νοθεύσεως του ανταγωνισμού, για το λόγο ότι περιορίζεται η ελεύθερη διαμόρφωση των τιμών. Στην απαγόρευση περιλαμβάνονται τόσο οι οριζόντιες όσο και οι κάθετες συμπράξεις μεταξύ επιχειρήσεων.

Έμμεσος καθορισμός υπάρχει π.χ. αν μια επιχείρηση από αυτές που συμπράττουν αναλαμβάνει με τη συμφωνία σύμπραξης, να επιβάλλει σε άλλες μη συμπράττουσες επιχειρήσεις, τις οποίες επηρεάζει (γιατί αγοράζουν από αυτή που είναι παραγωγός ή χονδρέμπορος), να πουλούν στις τιμές που έχουν συμφωνηθεί. Οι τιμές που καθορίζονται είτε άμεσα είτε έμμεσα μπορεί να είναι υψηλότερες από εκείνες που επικρατούν στην αγορά. Μπορεί όμως, να είναι και ίσες γεγονός που και πάλι νοθεύεται ο ανταγωνισμός, αφού οι επιχειρήσεις που δεσμεύονται εμποδίζονται να πουλήσουν φθηνότερα αν έτσι τις συμφέρει.

Με τον όρο «άλλοι όροι συναλλαγής» εννοούνται η παροχή εκπτώσεων, η παροχή ιδίων προθεσμιών εξόφλησης, οι όροι πίστωσης, ο καθορισμός εγγυήσεων αναλήψεως για ελαττώματα των προϊόντων που πωλούνται ή παραίτησης από αυτή κ.α.

Ενδεικτικό παράδειγμα² είναι η υπόθεση «εκδοτικές Επιχειρήσεις» όπου υπήρξε οριζόντια σύμπραξη μεταξύ εκδοτών αθηναϊκών πολιτικών εφημερίδων με την οποία καθορίστηκε ενιαία κατώτερη τιμή δημοσίευσης υποχρεωτικών από το νόμο δημοσιεύσεων όπως ισολογισμοί που ήταν τριπλάσια από εκείνη που είχε διαμορφωθεί υπό συνθήκες ελεύθερου ανταγωνισμού.

◇ Ο περιορισμός ή ο έλεγχος της παραγωγής, της διάθεσης, της τεχνολογικής ανάπτυξης ή των επενδύσεων.

Και εδώ ο περιορισμός αφορά τόσο τις οριζόντιες συμπράξεις όσο και τις κάθετες.

Στις οριζόντιες η απαγόρευση αφορά:

A) Συμπράξεις που απαγορεύουν σε μια ή σε περισσότερες επιχειρήσεις το να παράγουν ή να διαθέσουν ένα ορισμένο προϊόν. Π.χ. σε μια ή περισσότερες επιχειρήσεις παραγωγής αεριούχων ποτών απαγορεύεται η κατασκευή ανθρακικό επιτρεπόμενων των άλλων ποτών.

B) Τις λεγόμενες «συμπράξεις ποσοστώσεων» οι οποίες αποβλέπουν στον περιορισμό της παραγωγής ή της διάθεσης προϊόντων με τον καθορισμό ενός ποσοστού ή ενός ανώτατου ορίου στην παραγωγή ή διάθεση ενός προϊόντος για κάθε μια από τις συμπράττουσες επιχειρήσεις. Π.χ. συμφωνείται ότι κάθε μια ή ορισμένες από τις συμπράττουσες επιχειρήσεις θα μπορεί να παράγει ή να πουλάει μόνο ένα π.χ. 10% από τη συνολική παραγωγή ή πώληση ορισμένου προϊόντος στην ελληνική αγορά.

Γ) Τις «συμπράξεις εξειδίκευσης» στις οποίες συμφωνείται ότι η παραγωγή ή διάθεση ενός προϊόντος κατανέμεται μεταξύ επιχειρήσεων που συμπράττουν. Για παράδειγμα για την παραγωγή μιας μηχανής συμφωνείται ότι κάθε επιχείρηση θα παράγει μόνο ένα κομμάτι της μηχανής με απαγόρευση παραγωγής ή διάθεσης άλλων κομματιών.

Δ) Συμπράξεις στις οποίες συμφωνείται ότι η προμήθεια ή η διάθεση προϊόντος ή των πρώτων υλών της κατασκευής του θα γίνει για όλες τις συμπράττουσες επιχειρήσεις από ένα κοινό όργανο.

Στις κάθετες συμπράξεις περιλαμβάνονται:

A) Συμπράξεις στις οποίες επιβάλλεται σε μια ή περισσότερες από τις συμπράττουσες επιχειρήσεις, η προμήθεια ορισμένου προϊόντος από ορισμένο ή από ορισμένους μόνο προμηθευτές ή αντίστοιχα, η διάθεση ορισμένου προϊόντος μόνο σε ορισμένο ή ορισμένους αγοραστές.

B) Συμπράξεις που περιορίζουν την ελευθερία μιας ή περισσότερων από τις συμπράττουσες επιχειρήσεις να διαθέτουν προϊόντα σε τρίτους.

Ενδεικτικό παράδειγμα³ σε αυτή την περίπτωση είναι η υπόθεση «Columbia - Virgin - Wea», όπου οι εν λόγω εταιρίες δίσκων συμφώνησαν να γράφουν ελληνικά γράμματα επάνω στα εξώφυλλα των δίσκων. Στόχος της σύμπραξης ήταν να εμποδίσουν τις εξαγωγές των φθηνών ελληνικών δίσκων

² Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού (ΕΠΑ), 9/81

³ Επιτροπή Ανταγωνισμού (Ε.Α.) 52/1987

στις ξένες αγορές όπου κανείς δεν θα αγόραζε τους δίσκους επειδή δεν κατανοεί την ελληνική γλώσσα, οπότε θα οφελούντο οι μητρικές τους πολυεθνικές εταιρίες που θα πουλούσαν στις ξένες αγορές ακριβότερους δίσκους.

◇ Η κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού

Θα πρέπει και εδώ να γίνει η διάκριση μεταξύ οριζοντίων και κάθετων συμπράξεων.

Στις οριζόντιες συμπράξεις η κατανομή των αγορών μπορεί να είναι:

A) εδαφική: όταν σε μια ή περισσότερες συμπράττουσες επιχειρήσεις παραχωρείται το αποκλειστικό δικαίωμα να πουλάει σε καθορισμένο εδαφικό τμήμα της αγοράς. Π.χ. μόνο στην Πελοπόννησο ή μόνο στη Κρήτη.

B) κατανομή των πελατών όταν σε μια ή περισσότερες από τις συμπράττουσες επιχειρήσεις καθορίζεται το σύνολο των πελατών τους με βάση ατομικές ή άλλες ιδιότητες. Π.χ. ανάλογα με την ηλικία, το φύλο, την απασχόληση, την καταγωγή τους κ.α.

Γ) κατανομή των παραγγελιών: όταν δηλαδή κατανέμεται το σύνολο των παραγγελιών της συμπράξεως σε αυτή, δηλαδή ότι σε διακρίσεις πρέπει να είναι αδικαιολόγητες αναφέρεται, μόνο όσο αφορά την άρνηση πώλησης και αγοράς ή την άρνηση άλλης συναλλαγής.

Δ) Το πιο σημαντικό στοιχείο είναι αυτό της δυσχέρειας στην λειτουργία του ανταγωνισμού. Κάποια συμφωνία επιχειρήσεων για να υπόκειται στην απαγόρευση πρέπει να δυσχεραίνει τη λειτουργία του ανταγωνισμού δηλαδή να μειώνεται η ικανότητα εκείνων σε βάρος των όποιων γίνεται η διάκριση, να αντεπεξέλθουν στον ελεύθερο ανταγωνισμό.

Ενδεικτικό παράδειγμα⁴ σε αυτή την περίπτωση είναι η απόφαση ΕΠΑ 6/1980, κατά την οποία η Guy Laroche απέκλεισε την εταιρία Rakal A.E. από το σύστημα διανομής των προϊόντων της επειδή η δεύτερη ήταν αφερέγγυα. Ο ισχυρισμός δεν αποδείχθηκε και η άρνηση πώλησης προς τη Rakal A.E. κρίθηκε αυθαίρετη.

◇ Η εξάρτηση της σύναψης συμβάσεως με τους αποδέκτες των παροχών από την αποδοχή πρόσθετων παροχών εκ μέρους των τελευταίων, που κατά τη φύση τους ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες, δεν συνδέονται με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.

Σε αυτή την περίπτωση μιλάμε για τις «συνδεδεμένες συμβάσεις»

Ενδεικτικό Παράδειγμα είναι όταν συμπράττουσες επιχειρήσεις κατασκευής ή πώλησης ηλεκτρικών πλυντηρίων ρούχων συμφωνούν να δεσμεύουν τους αγοραστές, με χωριστή σύμβαση, να αγοράζουν για τη χρήση των πλυντηρίων αυτών απορρυπαντικά ορισμένης μάρκας. Το πότε όμως υπάρχει σύνδεσμος μεταξύ συμβάσεως και της πρόσθετης παροχής κρίνεται «αντικειμενικά». Έτσι, στο παραπάνω παράδειγμα αν η χρήση ορισμένου απορρυπαντικού επιβάλλεται για την καλή λειτουργία του πλυντηρίου, του οποίου η απόδοση μπορεί να μειωθεί από τη χρήση άλλων απορρυπαντικών ή να προξηνηθεί ζημιά στο πλυντήριο τότε υπάρχει σύνδεσμος της πρόσθετης παροχής με το αντικείμενο της κύριας σύμβασης και δεν έχει εφαρμογή η προκείμενη απαγόρευση.

⁴ Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού (Ε.Π.Α.) 6/1980

Οι παραπάνω πέντε περιπτώσεις απαγορευμένων συμπράξεων επιχειρήσεων είναι οι μόνες που περιείχε το αρχικό κείμενο του Ν. 703/1977. Με το νόμο όμως 2000/1991 προστέθηκαν άλλες πέντε περιπτώσεις, όχι με απόλυτη επιτυχία πράγμα που το αποδεικνύει και το γεγονός ότι το νεώτερο νομοσχέδιο (1994) με το οποίο προτείνεται και πάλι τροποποίηση του Ν. 703/1977, προτείνεται η κατάργηση των επόμενων πέντε περιπτώσεων.

- ◊ Η καθιέρωση ενιαίων όρων πωλήσεων αγαθών ή παροχής υπηρεσιών.
Στους ενιαίους όρους πώλησης περιλαμβάνονται η τιμή, οι όροι πληρωμής, τα ποσοστά των εκπτώσεων και γενικά κάθε πρακτική με την οποία επιδιώκεται η επιβολή, ενιαίων τιμών στην πώληση αγαθών ή στην παροχή υπηρεσιών.
- ◊ Η αποκλειστική αμοιβαία - αγορά πώληση μεταξύ των μελών μιας ένωσης επιχειρήσεων ή μεταξύ ενώσεων επιχειρήσεων
- ◊ Η διάθεση με όρους ίσους με άλλα ομοειδή προϊόντα, προϊόντων που δεν έχουν τις ιδιότητες που αναγράφονται πάνω σε αυτά ή δεν έχουν τις επισημάνσεις που είναι αναγκαίες και επιβάλλονται από το νόμο ή δεν ανταποκρίνονται προς τις προδιαγραφές ποιότητας ή τυποποίησης που επιβάλλονται από το νόμο.
- ◊ Η κατά οποιοδήποτε τρόπο παρακώληση της κυκλοφορίας των αγαθών.
- ◊ Η παραπλανητική διαφήμιση αγαθών ή υπηρεσιών όπως αυτή καθορίζεται στο άρθρο 19 του Ν. 1961/1991 για την προστασία του καταναλωτή.

3.1.4 Εξαιρέσεις συμπράξεων που δεν υπόκειται σε απαγόρευση

Σύμφωνα με το άρθρο 1.3 του Ν. 703/1977 ορίζεται ότι οι συμφωνίες, αποφάσεις και περιπτώσεις εναρμονισμένης πρακτικής ή ορισμένες κατηγορίες αυτών, μπορούν να κριθούν με απόφαση της Επιτροπής του Ανταγωνισμού (ΕΑ), ως εν όλω ή εν μέρει ισχυρές, εφόσον πληρούν αθροιστικά τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- * Συμβάλλουν στη βελτίωση της παραγωγής της διανομής των προϊόντων ή στη προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής πρόοδου, με εύλογη πάντως συμμετοχή των καταναλωτών, στην ωφέλεια που προκύπτει έτσι.

Μπορεί, ορισμένες συμπράξεις ή εναρμονισμένες πρακτικές επιχειρήσεων να περιορίζουν μεν τον ελεύθερο ανταγωνισμό σύμφωνα με το νόμο, αλλά ενδέχεται να συνεισφέρουν στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των αγαθών ή στην τεχνική και οικονομική πρόοδο, οπότε θα πρέπει να κριθεί τι συμφέρει περισσότερο. Η ελευθερία του ανταγωνισμού ή η οικονομική και τεχνική πρόοδο σε σχέση πάντα με την ωφέλεια των καταναλωτών. Αυτό θα το κρίνει σε κάθε περίπτωση η Επιτροπή Ανταγωνισμού. Ως καταναλωτές εδώ δεν θεωρούνται τόσο οι τελικοί καταναλωτές όσο οι ενδιάμεσοι αγοραστές όπως χονδρέμποροι ή λιανοπωλητές. Η ωφέλεια αυτών μπορεί να συνιστάται π.χ. σε μείωση των τιμών, καλύτερευση της ποιότητας ή της εξυπηρέτησης μετά την πώληση, συντόμευση των προθεσμιών παράδοσης κ.α.

Έτσι, βελτίωση της παραγωγής θα έχουμε όταν για παράδειγμα δύο εταιρίες που κατασκευάζουν ιατρικό μηχανολογικό εξοπλισμό, δημιουργήσουν μια νέα μονάδα υψηλής τεχνολογίας, το κόστος της οποίας θα ήταν απαγορευτικό για την κάθε χωριστά. Προώθηση της τεχνικής και οικονομικής προόδου υπάρχει όταν για παράδειγμα δύο τεχνικές εταιρίες αναλαμβάνουν την από κοινού εκπόνηση ενός προγράμματος που πρόκειται να συμβάλλει σημαντικά στην ανάπτυξη της τεχνολογίας, η κάθε μια όμως επιχείρηση δεν θα μπορούσε από μόνη της να αναλάβει το υψηλό κόστος. γίνεται σαφές ότι και στα δύο παραδείγματα η ωφέλεια του καταναλωτή είναι φανερή, είτε γιατί θα του προσφερθούν αγαθά υψηλής τεχνολογίας που χωρίς τη σύμπραξη των εταιριών δεν θα μπορούσε να απολαύσει και μάλιστα σε ιδιαίτερα σημαντικούς τομείς όπως π.χ. ο τομέας της υγείας (παράδειγμα 1^ο) είτε γιατί το τελικό κόστος των παρεχόμενων σε αυτόν προϊόντων ή υπηρεσιών θα είναι χαμηλότερο (παράδειγμα 2^ο).

- * Δεν επιβάλλουν στις συμμετέχοντες επιχειρήσεις περιορισμούς πέρα από το απόλυτο αναγκαίους για την πραγματοποίηση των παραπάνω σκοπών (δηλαδή βελτίωση παραγωγής ή προώθηση τεχνικής και οικονομικής προόδου)
- * Δεν παρέχουν στις επιχειρήσεις αυτές τη δυνατότητα κατάργησης του ανταγωνισμού σε σημαντικό τμήμα της οικείας αγοράς.

Με τον όρο «οικεία αγορά» εννοείται ολόκληρη η εθνική - ελληνική αγορά ή τμήμα αυτής στο οποίο αφορά η σύμπραξη ή εναρμονισμένη πρακτική, και το οποίο τμήμα προσδιορίζεται είτε γεωγραφικά (π.χ. Μακεδονία, Πελοπόννησος) είτε από το είδος του προϊόντος ή της υπηρεσίας στα οποία αφορά (π.χ. στα πετρελαιοειδή, στα μηχανήματα, στις ασφαλίσεις κλπ.

3.1.5 Γνωστοποίηση Συμπράξεων Επιχειρήσεων

Σύμφωνα με το άρθρο 21 του Ν. 703/1977 μια επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων όταν πρόκειται να προβεί σε συμφωνία, απόφαση ή εναρμονισμένη πρακτική που μπορεί να απαγορεύεται ή σε ενέργεια που μπορεί να θεωρηθεί σαν εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης στην αγορά, πράγμα που και πάλι απαγορεύεται, πρέπει να την γνωστοποιήσει στην Υπηρεσία Ανταγωνισμού του Υπουργείου Εμπορίου μέσα σε 30 ημέρες από την σύναψη, η λήψη της απόφασης ή την πραγματοποίηση της εναρμονισμένης πρακτικής.

Σε περίπτωση που οι συμπράττουσες επιχειρήσεις παραλείψουν την γνωστοποίηση της σύμπραξης υπόκεινται:

- α) σε οριστική αδυναμία να τους παρασχεθεί τυχόν εξαίρεση από τις απαγορεύσεις όπως ορίζονται στο άρθρο 1.3 του Νόμου και β) σε επιβολή διοικητικού προστίμου από δρχ. 5.000.000 - 30.000.000

1. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η γνωστοποίηση πρέπει να περιέχει όλα τα στοιχεία που χρειάζονται για την εξέταση της γνωστοποιούμενης σύμπραξης από την Επιτροπή Ανταγωνισμού.

Τα στοιχεία που πρέπει να περιέχει:

- α. την επωνυμία και την έδρα όλων των συμπραττουσών επιχειρήσεων
- β. τα έγγραφα με τα οποία καταρτίστηκε η συμφωνία ή πάρθηκε η απόφαση και
- γ. κάθε άλλο στοιχείο από το οποίο προκύπτει η σύμπραξη επιχειρήσεων.

2. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Όταν μιλάμε για συνέπειες γνωστοποίησης εννοούμε την εγκυρότητα ή ακυρότητα των συμπράξεων που γνωστοποιούνται. Εδώ θα πρέπει να πούμε ότι όλες οι συμπράξεις που γνωστοποιήθηκαν όπως ορίζει ο νόμος. Θεωρούνται ως προσωρινές έγκυρες μέχρι την έκδοση της απόφασης της Επιτροπής του Ανταγωνισμού για τυχόν εξαίρεση τους από την απαγόρευση του άρθρου 1 του Ν. 703/1977.

3. ΜΗΤΡΩΟ ΣΥΜΠΡΑΞΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (άρθρο 19 Ν. 703/1977)

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού του Υπουργείου Εμπορίου τηρεί ειδικό Μητρώο Συμπράξεων Επιχειρήσεων που αποτελείται από δύο μέρη.

- α. το Προσωρινό Μητρώο Συμπράξεων Επιχειρήσεων, στο οποίο εγγράφονται οι γνωστοποιήσεις συμπράξεων και είναι απόρρητο για το κοινό.
- β. το Οριστικό Μητρώο Συμπράξεων στο οποίο εγγράφονται εφόσον έγιναν αμετάβλητες (δηλαδή εφόσον δεν υπόκεινται πια σε κανένα ένδικο μέσο), οι αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού και του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, καθώς και του Συμβουλίου Επικρατείας, σε διαφορές ή θέματα ανταγωνισμού. Το Οριστικό Μητρώο είναι δημόσιο, σε αντίθεση με το Προσωρινό επιτρέπεται δηλαδή σε οποιανδήποτε να το συμβουλευτεί και να ζητήσει αντίγραφα των εγγράφων του.

3.2 ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΔΕΣΠΟΖΟΥΣΑΣ ΘΕΣΗΣ

3.2.1 Έννοια Δεσπόζουσας Θέσης

Δεσπόζουσα Θέση είναι μια οικονομική δύναμη που έχει μια ή περισσότερες επιχειρήσεις με τη βοήθεια αυτής της οικονομική δύναμης οι επιχειρήσεις που την κατέχουν είναι δυνατό και να καθορίζουν κατά τρόπο αποφασιστικό τη συμπεριφορά και τις οικονομικές αποφάσεις άλλων επιχειρήσεων. Έτσι, οι παραπάνω επιχειρήσεις λέμε ότι κατέχουν Δεσπόζουσα Θέση έναντι άλλων, γιατί μπορούν να δημιουργήσουν εμπόδια στην ύπαρξη ενός αποτελεσματικού ανταγωνισμού στα πλαίσια ενός σημαντικού μέρους της αγοράς ή στο σύνολο αυτής. Με τη φράση «μέρος της αγοράς ή σύνολο αυτής» εννοείται τόσο η γεωγραφική έκταση της αγοράς δηλαδή ολόκληρη η ελληνική επικράτεια ή ορισμένα γεωγραφικά τμήματα της (π.χ. η αγορά της Πελοποννήσου ή της Μακεδονίας), όσο και τη θέση που έχει στην αγορά ένα συγκεκριμένο προϊόν ή μια συγκεκριμένη υπηρεσία. Έτσι μια επιχείρηση που παράγει ή εμπορεύεται περισσότερα προϊόντα μπορεί να έχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά ως προς ορισμένα από αυτά ενώ ως προς άλλα να μην έχει.

Έτσι, Δεσπόζουσα Θέση έχουν μια ή περισσότερες επιχειρήσεις στην ελληνική αγορά, όταν έχουν σημαντικό ποσοστό συμμετοχής στην αγορά αυτή και συγχρόνως έχουν τη δυνατότητα να επηρεάζουν και να εμποδίζουν

τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό επιβάλλοντας τους όρους τους στην ελληνική αγορά ή σε σημαντικό μέρος της.

3.2.2 Κριτήρια για την ύπαρξη δεσπόμενου θέσης

Τα κριτήρια για να θεωρηθεί ότι μια ή περισσότερες επιχειρήσεις κατέχουν δεσπόμενου θέση στην ελληνική αγορά είναι διάφορα. Το κυριότερο πάντως από αυτά είναι το ποσοστό της συμμετοχής στην αγορά αυτή. Για να μιλάμε για δεσπόμενου θέση μιας επιχείρησης θα πρέπει η τελευταία να είναι ένα σημαντικό ενεργό μέλος στην αγορά. Αν πάλι δεν είχε σημαντικό ποσοστό συμμετοχής δεν θα μιλάγαμε για δεσπόμενου θέση.

Για παράδειγμα με απόφαση του Υπουργείου Εμπορίου κρίθηκε η ύπαρξη δεσπόμενου θέσης εταιρία με συμμετοχή στην αγορά του κλασσικού τύπου μπαταρίας ψευδάργυρου - άνθρακος κατά 60% περίπου. (UKAR).

Άλλα κριτήρια είναι:

- η οικονομική δύναμη της επιχείρησης δηλαδή το ύψος των διαθεσίμων μέσων και δυνατοτήτων
- η ανυπαρξία ουσιαστικού ανταγωνισμού από άλλες επιχειρήσεις και
- η μεγάλη τεχνολογική υπεροχή μιας επιχείρησης απέναντι στις άλλες δηλαδή όσο αφορά το προβάδισμα της αυτής επιχείρησης σε τεχνολογικές εξελίξεις και εμποροβιομηχανικές εμπειρίες.

Ενδεικτικό παράδειγμα για εδώ, αποτελεί η υπόθεση της «Tasty Foods» όπου κρίθηκε από την Ε.Α. ότι κατέχει δεσπόμενου θέση για το λόγο ότι εκτός από το σημαντικά μεγάλο μερίδιο που κατείχε η Tasty στην αγορά (περίπου 50%) λήφθηκε ακόμα υπόψη από την Επιτροπή και ο υπερσύγχρονος εξοπλισμός της, καθώς και οι άρτιες εγκαταστάσεις της.

Βασικό επίσης κριτήριο για την ύπαρξη δεσπόμενου θέσης είναι και το μονοπώλιο που εξασφαλίζεται σε μια ή περισσότερες επιχειρήσεις με διάταξη του νόμου. Παράδειγμα⁵ για εδώ είναι η υπόθεση των εταιριών «Ολυμπιακή και Swiss Air». Οι εταιρίες με βάση διακρατικών συνθηκών είχαν την αποκλειστικότητα για τα δρομολόγια μεταξύ Αθηνών - Γενεύης - Ζυρίχης και αντίστροφα με αποτέλεσμα το Υπουργείο Εμπορίου να κρίνει ορθά ότι οι εταιρίες αυτές κατείχαν δεσπόμενου θέση επειδή είχαν το μονοπώλιο των συγκεκριμένων δρομολογίων. Πάντως εδώ θα πρέπει να πούμε ότι οι μονοπωλιακές καταστάσεις που εξασφαλίζονται με νομικές διατάξεις ή με διακρατικές συμφωνίες, μέσα στα όρια της Ευρωπαϊκής Κοινότητας δεν επιτρέπονται πλέον, (με βάση τα άρθρα 9 - 11 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας) μετά την ολοκλήρωση της ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς (1983).

3.2.3 Πότε υπάρχει κατάχρηση εκμετάλλευσης της Δεσπόμενου θέσης

Θα πρέπει πρώτα να ειπωθεί ότι η καθ' αυτή ύπαρξη ή δημιουργία δεσπόμενου θέσης στην αγορά δεν απαγορεύεται. Εκείνο που απαγορεύεται είναι η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόμενου θέσης στην αγορά με οποιαδήποτε μέσα.

Την έννοια της κατάχρησης, που δεν είναι τίποτα άλλο από ένα δικαίωμα, π.χ. ατομικό δικαίωμα για οικονομική ελευθερία εξετάζει κανείς

⁵ Υπουργείο Εμπορίου Κ6 - 28/8/1985

πάντα σε σχέση με κάτι άλλο, με κάποιο άλλο δικαίωμα που πρέπει να προστατευθεί, π.χ. δικαίωμα όλων για ελευθερία και αποτελεσματικό ανταγωνισμό. Έτσι, κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης υπάρχει όταν από ορισμένη συμφωνία της επιχείρησης ή των επιχειρήσεων που κατέχουν δεσπόζουσα θέση εμποδίζεται ή νοθεύεται ο ελεύθερος ανταγωνισμός. Θίγεται δηλαδή με τη δραστηριότητα αυτών των επιχειρήσεων ο θεσμός του ελεύθερου και αποτελεσματικού ανταγωνισμού.

Στο άρθρο 2 παρ. 1 αναφέρονται ως περιπτώσεις καταχρηστικής εκμετάλλευσης της δεσπόζουσας θέσης:

- ο άμεσος ή έμμεσος εξαναγκασμός για τον καθορισμό είτε των τιμών αγοράς ή πώλησης, είτε άλλων, μη εύλογων όρων συναλλαγής. Εδώ αφενός γίνεται λόγος για εξαναγκασμό των ανταγωνιστικών επιχειρήσεων να ορίσουν τις τιμές τους, ενώ δεν υπάρχει ούτε καν σύμπραξη που και πάλι απαγορεύεται και αφετέρου αυτός ο εξαναγκασμός πρέπει να αφορά μη εύλογους όρους συναλλαγής. Μη εύλογοι είναι οι όροι συναλλαγής όταν δεν υπάρχει αντιστοιχία μεταξύ παροχής και αντιπαροχής δηλαδή υπάρχει μεγάλη διαφορά ως προς την αξία και η τιμή δεν ανταποκρίνεται στην οικονομική αξία αντιπαροχής.
- ο περιορισμός της παραγωγής, της κατανάλωσης ή της τεχνολογικής ανάπτυξης που να επιφέρει ζημία στους καταναλωτές
- οι εφαρμογές άνισων όρων για ισοδύναμες παροχές, ιδίως η αδικαιολόγητη άρνηση πωλήσεως αγορών ή άλλων συναλλαγών, κατά τρόπο ώστε μερικές επιχειρήσεις να περιέχονται σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό και
- η εξάρτηση της σύναψης συμβάσεων από την αποδοχή από τους αντισυμβαλλόμενους πρόσθετων παροχών, οι οποίες κατά τη φύση τους ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν συνδέονται με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.

Βλέποντας κανείς τα παραπάνω παραδείγματα ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης, που αναφέρει ο νόμος, διαπιστώνει ότι είναι ταυτόσημα με τα παραδείγματα απαγορευμένων συμπεράξεων επιχειρήσεων του άρθρου 1.

3.2.4 Απαγόρευση της καταχρηστικής εκμετάλλευσης της σχέσης οικονομικής εξάρτησης.

Μετά από τροποποίηση του Ν. 703/1977 με το Ν. 2001/1991 προστέθηκε στο άρθρο 2 παράγραφος που εισάγει μια νέα έννοια. Σε αυτήν την παράγραφο γίνεται λόγος για «απαγόρευση καταχρηστικής εκμετάλλευσης της σχέσης οικονομικής εξάρτησης».

Η έννοια της οικονομικής εξάρτησης μιας επιχείρησης από άλλων ή από άλλες είναι διαφορετική από την έννοια της δεσπόζουσας θέσης και αυτό γιατί η επιχείρηση ή οι επιχειρήσεις από τις οποίες εξαρτάται οικονομικά μια άλλη επιχείρηση δεν είναι ανάγκη να κατέχουν απόλυτη δεσπόζουσα θέση στην αγορά. Μια επιχείρηση εξαρτάται οικονομικά από κάποια άλλη λύση.

Για να εφαρμοστεί όμως αυτή η νέα διάταξη χρειάζεται να συντρέχουν δύο ακόμα προϋποθέσεις: πρέπει η εξαρτώμενη επιχείρηση αφενός να είναι πελάτης των άλλων ή της άλλης επιχείρησης, δηλαδή αφενός να είναι αγοραστής των προϊόντων ή χρήστης των υπηρεσιών των άλλων και

αφετέρου να μη διατεθεί ισοδύναμη εναλλακτική λύση π.χ. να μη μπορεί να προμηθευτεί κάτω από τους ίδιους όρους.

Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης μπορεί να συνιστάται στην επιβολή αυθαιρέτων όρων συναλλαγών ή στην αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων. Με τον όρο «αυθαίρετοι όροι συναλλαγής» εννοούνται η υπερβολική παράταση των προθεσμιών παράδοσης των προϊόντων ή της εκτέλεσης των υπηρεσιών προς την επιχείρηση που εξαρτάται - αυθαίρετη χειροτέρευση της ποιότητας των πωλούμενων προϊόντων ή των παρεχόμενων υπηρεσιών - η επιβολή υπερβολικών ελλυήσεων κτλ.

Όμοια, η «αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων» με την οικονομικά εξαρτώμενη επιχείρηση, μπορεί να δημιουργεί μεγάλα εμπόδια στην επιχείρηση αυτή και να περιορίσει έτσι την ανταγωνιστικότητα της. Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί κάλλιστα να οδηγήσει την επιχείρηση σε αδυναμία λειτουργία της, με όλα τα ακόλουθα αποτελέσματα που επέρχονται.

3.3 ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

3.3.1 Έννοια της Συγκέντρωσης Επιχειρήσεων

Η συγκέντρωση επιχειρήσεων δεν εμπίπτει καθαυτή στις απαγορεύσεις του άρθρου 1 και 2 του παρόντος νόμου. Από τότε όμως που ψηφίστηκε ο κανονισμός αυτού. Από τότε όμως που ψηφίστηκε ο Κανονισμός Συμβουλίου ΕΟΚ 4064/1989 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων των επιχειρήσεων έπρεπε να συμμορφωθεί η ελληνική νομοθεσία στις διατάξεις του Κανονισμού αυτού. Έτσι τροποποιήθηκε ο αρχικός νόμος, ώστε να εμπίπτει στις απαγορεύσεις όχι μόνο η «συγχώνευση» επιχειρήσεων αλλά και ευρύτερα η «συγκέντρωση» επιχειρήσεων. (Ο νόμος σύμφωνα με τον οποίο τροποποιήθηκε στο συγκεκριμένο σημείο ο αρχικός είναι ο Ν. 1934/1990. Υπό την έννοια του όρου «συγκέντρωση» νοείται η περίπτωση εκείνη κατά την οποία δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις, οικονομικά ανεξάρτητες, συγκεντρώνονται κάτω από ένα κοινό έλεγχο.

Παρόλο που έγινε η παραπάνω τροποποίηση η συγκέντρωση επιχειρήσεων δεν εμπίπτει από μόνη της, δηλαδή χωρίς συντρέχουν ορισμένα στοιχεία του νόμου, στην απαγόρευση του άρθρου 1. Ένα από τα στοιχεία που απαιτούνται είναι ότι πρέπει να γίνεται προληπτικός έλεγχος. Όμως, η συγκέντρωση επιχειρήσεων δεν δημιουργεί απ' μόνη της αιτία για πραγματοποίηση ελέγχου. Ουσιαστικά, ο έλεγχος επικεντρώνεται στις «μεγάλες συγκεντρώσεις, οι οποίες και ενέχουν κίνδυνο δημιουργίας μονοπωλιακού καταστάσεων και νόθευσης του ανταγωνισμού. Ακριβώς σε αυτό το σημείο αποσκοπεί ο έλεγχος. Στην εμπόδιση δηλαδή, δημιουργίας τέτοιων καταστάσεων (μονοπωλιακός ή ολιγοπωλιακές) οι οποίες παρεμποδίζουν τη λειτουργία του ελεύθερου ανταγωνισμού.

Σύμφωνα με το τροποποιημένο νόμο συγκέντρωση πραγματοποιείται όταν:

α. συγχωνεύονται κατά οποιαδήποτε τρόπο δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις οποιασδήποτε μορφής (ομόρρυθμης, ετερόρρυθμης, περιορισμένης ευθύνης, ανώνυμης εταιρίας). Με τον όρο συγχώνευση νοείται η εταιρία που

πραγματοποιείται είτε με απορρόφηση μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων από άλλη είτε με την εξαγορά των μετόχων ή εταιρικών μεριδίων μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων από άλλη. Η διαδικασία και τα αποτελέσματα των διαφόρων αυτών τρόπων συγχώνευσης καθορίζονται από τους εμπορικούς νόμους.

Β. ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη μια τουλάχιστον επιχείρηση, ή όταν μια ή περισσότερες επιχειρήσεις αποκτούν άμεσα ή έμμεσα τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων. Με τον όρο «τμήματα επιχειρήσεων» εννοούνται οι περιπτώσεις που μια επιχείρηση έχει χωριστά τμήματα παραγωγής και εμπορίας για τα προϊόντα που παράγει.

Δεν θεωρείται ότι συντρέχει περίπτωση συγκέντρωσης:

α. όταν τράπεζες, πιστωτικά ιδρύματα ή άλλοι χρηματοοικονομικοί οργανισμοί ή ασφαλιστικές εταιρίες στις συνήθεις δραστηριότητες των οποίων περιλαμβάνει η εμπορία και διαπραγμάτευση τίτλων (δηλαδή μετόχων τιμολογιακών δανείων, φορτωτικών, τίτλων αποθήκευσης και άλλων αξιόγραφων) για ίδιο λογαριασμό ή για λογαριασμό τρίτων, αποκτούν προσωρινά δικαιώματα συμμετοχής σε μια επιχείρηση με σκοπό την περαιτέρω διάθεση τους, εφόσον η διάθεση αυτή πραγματοποιείται μέσα σε ένα έτος από την ημερομηνία απόκτησης τους και στο διάστημα αυτό δεν ασκούν τα δικαιώματα ψήφου στη διοίκηση της επιχείρησης, (ψήφου που τους παρέχει το δικαίωμα συμμετοχής), με σκοπό να επηρεάσουν την ανταγωνιστική συμπεριφορά της επιχείρησης αυτής στην αγορά.

Με τον όρο «δικαιώματα συμμετοχής σε μια επιχείρηση, εννοούνται τα μερίδια συμμετοχής σε εταιρία ομόρρυθμη, περιορισμένης ευθύνης και οι μετοχές σε μια ετερόρρυθμη κατά μετοχές ή σε μια ομώνυμη εταιρία.

Στην περίπτωση των τραπεζών δεν πραγματοποιείται συγκέντρωση για το λόγο ότι η αγορά ή διαπραγμάτευση (ακόμα και για λογαριασμό άλλων) των παραπάνω τίτλων είναι μέσα στις συνήθεις δραστηριότητες τους.

Όταν όμως οι σχετικές αγορές τίτλων γίνονται για μακροχρόνιες τοποθετήσεις (πέρα του ενός έτους), τότε η εξαίρεση δεν εφαρμόζεται και με τις αγορές των τίτλων αυτών συντελείται συγκέντρωση επιχειρήσεων. Η εξαίρεση δεν εφαρμόζεται επίσης και πριν ακόμα από την περίοδο έτους, αν και οι τράπεζες ή οι ασφαλιστικές εταιρίες που απέκτησαν τον έλεγχο μιας επιχείρησης με την αγορά περιουσιακών στοιχείων της ή δικαιωμάτων συμμετοχής, σ' αυτήν, ασκούν τα δικαιώματα ψήφου και με τη χρήση του δικαιώματος ψήφου και με τη χρήση του δικαιώματος ψήφου στις γενικές συνελεύσεις, ασκούν την διοίκηση της επιχείρησης, «με σκοπό να επηρεάσουν την ανταγωνιστική συμπεριφορά της επιχείρησης αυτής στην αγορά». Η τελευταία αυτή φράση εισάγει εξαίρεση της εξαίρεσης, δηλαδή, αν οι τράπεζες ή οι ασφαλιστικές εταιρίες που απέκτησαν τους τίτλους, ασκούν το δικαίωμα ψήφου που τους παρέχουν οι τίτλοι αυτοί, π.χ. απλά και μόνο για να διευκολύνουν την ανάδειξη διοίκηση ή τη λήψη αποφάσεων για τις τρέχουσες ανάγκες της διαχείρισης χωρίς να έχουν σκοπό να επηρεάσουν την ανταγωνιστική συμπεριφορά της επιχείρησης στην αγορά, τότε εφαρμόζεται η εξαίρεση και δεν πρόκειται για συγκέντρωση επιχειρήσεων. Με λίγα λόγια ο σκοπός της ανταγωνιστικής συμπεριφοράς συνάγεται από το είδος των αποφάσεων που παίρνονται από την επιχείρηση με τη χρήση του δικαιώματος

ψήφου και αν αυτές οι αποφάσεις επηρεάζουν αρνητικά τον ελεύθερο ανταγωνισμό.

β. Δεν συντρέχει επίσης περίπτωση συγκέντρωσης επιχειρήσεων όταν η απόκτηση δικαιωμάτων συμμετοχής (μετόχων ή μεριδίων) πραγματοποιείται από εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου και τα δικαιώματα αυτά ασκούνται για τη διασφάλιση ακέριας της αξίας των επενδύσεων αυτών και όχι για τον επηρεασμό της ανταγωνιστικής συμπεριφοράς των επιχειρήσεων. Οι εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου έχουν σαν σκοπό την αγορά τίτλων και τη διαχείριση τους για λογαριασμό των μετόχων τους, εισπράττονται τα μερίσματα (αν πρόκειται για μετοχές) ή τα τοκομερίδια (αν πρόκειται για ομολογίες δανείων ή έντοκα γραμμάτια) και ξαναπουλώντας με κέρδος τους τίτλους αυτούς. Επομένως, όταν η απόκτηση των μεριδίων ή μετόχων μιας επιχείρησης γίνεται από τις εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου μέσα στο πλαίσιο της συνήθους δραστηριότητας τους, δεν πρόκειται για συγκέντρωση των επιχειρήσεων. Όταν όμως η αγορά των τίτλων από τις εταιρίες χαρτοφυλακίου γίνεται με το σκοπό επηρεασμού της ανταγωνιστικής συμπεριφοράς των επιχειρήσεων στις οποίες αφορούν τα αγοραζόμενα μερίδια ή μετοχές, υπό την έννοια της ανταγωνιστικής συμπεριφοράς που είδαμε πιο πάνω, τότε δεν εφαρμόζεται η εξαίρεση και πρόκειται για συγκέντρωση επιχειρήσεων.

3.3.2 Γνωστοποίηση συγκεντρώσεων επιχειρήσεων και εξαιρέσεις αυτής.

Κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 4^α, που προστέθηκε στο Ν. 1934/91, οι συγκεντρώσεις επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιούν στην αρμόδια για τον ανταγωνισμό υπηρεσία του Υπουργείου Εμπορίου μέσα σε ένα μήνα από την πραγματοποίησή τους, έτσι ώστε να υποβοηθείται η χαρτογράφηση των κλάδων της ελληνικής οικονομίας όπου παρατηρούνται συγκεντρώσεις επιχειρήσεων, πράγμα που διευκόλυνε με την σειρά του την χάραξη, σωστότερης οικονομικής πολιτικής.

Όμως, ο νόμος καθορίζει και ορισμένες περιπτώσεις συγκεντρώσεων στις οποίες κατ' εξαίρεση δεν χρειάζεται γνωστοποίηση. Πρόκειται για απαλλαγή από την υποχρέωση γνωστοποίησης «μικρών» συγκεντρώσεων, ο έλεγχος και η παρακολούθηση των οποίων θα προξενούσε χωρίς ουσιαστικό λόγο χρηματικό κόστος στην ελληνική οικονομία άλλη και στις ίδιες επιχειρήσεις. Οι περιπτώσεις αυτές είναι οι εξής:

α. Όταν το ποσοστό συμμετοχής (των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στην συγκέντρωση) στην αγορά των αγαθών ή των υπηρεσιών, στα οποία αφορά η συγκέντρωση, αντιπροσωπεύει, στο σύνολο της ελληνικής αγοράς ή σε σημαντικό μέρος της, μέχρι το πολύ 10% του συνολικού κύκλου εργασιών (της ελληνικής αγοράς ή σημαντικού μέρους της). Με την εξαίρεση αυτή επιδιώκεται να μην έχουν υποχρέωση γνωστοποίησης, συγκεντρώσεις επιχειρήσεων, που δεν δημιουργούν και δεν ενισχύουν δεσπίζουσα θέση που να βάζει εμπόδια στον ελεύθερο ανταγωνισμό στην κοινοτική ή αντίστοιχα στην ελληνική αγορά ή σε σημαντικό τμήμα της. Ο όρος «σημαντικό τμήμα της αγοράς» θα κριθεί τόσο με γεωγραφικά κριτήρια, π.χ. όταν αφορά μεγάλο τμήμα της ελληνικής επικράτειας, όσο και με το κύκλο των εργασιών των αγαθών ή υπηρεσιών στα οποία αφορά η συγκέντρωση. Έτσι π.χ. θα

εξαιρεθεί από την υποχρέωση γνωστοποίησης, συγκέντρωση επιχειρήσεων που αφορά σε πωλήσεις σταφίδας, όταν ο συνολικός κύκλος εργασιών (τζίρος) των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στην συγκέντρωση δεν υπερβαίνει το συνολικό τζίρο όλων των πωλήσεων σταφίδας Κρήτης ή Πελοποννήσου.

β. Επίσης δεν χρειάζεται γνωστοποίηση όταν ο συνολικός τζίρος όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στην συγκέντρωση, δεν υπερβαίνει, σε ολόκληρη την ελληνική αγορά το σε δραχμές ισόποσο με 10.000.000 Ευρωπαϊκών Λογιστικών Μονάδων (ECU).

Υποχρέωση τώρα να προβούν σε γνωστοποίηση της συγκέντρωσης έχουν καθεμιά από τις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στην συγκέντρωση και στις περιπτώσεις απόκτησης ελέγχου σε επιχειρήσεις, όλα τα πρόσωπα (φυσικά ή νομικά) που αποκτούν τον έλεγχο. Σε περίπτωση που υπάρξει παράληψη γνωστοποίησης ο Υπουργός Εμπορίου μετά από γνώμη της Επιτροπής Ανταγωνισμού μπορεί να επιβάλλει στα υπόχρεα πρόσωπα (επιχειρήσεις) πρόστιμα ύψους μέχρι 3% του συνολικού τζίρου των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση. Το πρόστιμο αυτό είναι υψηλό διότι θεωρήθηκε ότι η γνωστοποίηση της συγκέντρωσης επιχειρήσεων είναι πολύ σημαντική γι' αυτό θα έπρεπε να υπάρξει κάποιος εξαναγκασμός για να γίνεται.

3.3.3 Προληπτικός έλεγχος συγκεντρώσεων επιχειρήσεων

Στην προηγούμενη παράγραφο είδαμε περιπτώσεις που πρέπει να γνωστοποιηθούν στο Υπουργείο Εμπορίου συγκεντρώσεις επιχειρήσεων μετά την πραγματοποίησή τους. Ο νόμος όμως ορίζει και τις περιπτώσεις εκείνες που οι συγκεντρώσεις επιχειρήσεων μπορούν να υπαχθούν σε προληπτικό έλεγχο, δηλαδή πριν πραγματοποιηθούν, ώστε να δοθεί η δυνατότητα του Υπουργείου Εμπορίου, είτε να μην επιτρέψει καν την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, είτε να επιβάλλει τους διασφαλιστικούς όρους ανταγωνισμού που προβλέπονται από τον νόμο.

Αυτές οι περιπτώσεις συγκεντρώσεων επιχειρήσεων συγκεντρώσεων επιχειρήσεων για τις οποίες προβλέπεται έλεγχος πρέπει να γνωστοποιηθούν στην αρμόδια για τον ανταγωνισμό υπηρεσία του Υπουργείου Εμπορίου πριν πραγματοποιηθεί η συγκέντρωση στις εξής περιπτώσεις:

- όταν η αναλογία συμμετοχής όλων των επιχειρήσεων, που συμμετέχουν στην συγκέντρωση, αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 30% του συνολικού τζίρου των επιχειρήσεων αυτών στην συνολική ελληνική αγορά ή σε σημαντικό τμήμα, των προϊόντων και υπηρεσιών της ίδιας χρήσης, ή
- όταν ο συνολικός τζίρος όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στην συγκέντρωση φθάνει ή υπερβαίνει το σε δραχμές ισόποσο των 65.000.000 ECU.

Και στις δύο περιπτώσεις ο νόμος θεωρεί ότι η συγκέντρωση δημιουργεί κίνδυνο παρεμπόδισης ή νόθευσης του ανταγωνισμού και γι' αυτό πρέπει η συγκέντρωση να υποβληθεί σε προληπτικό έλεγχο έτσι ώστε να αποφευχθεί το αποτέλεσμα το αποτέλεσμα αυτό.

Έτσι σε προληπτικό έλεγχο μπορούν να υπαχθούν με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Εμπορίου συγκεντρώσεις ομοειδών επιχειρήσεων, που ανήκουν σε κλάδους για τους οποίους ότι η αύξηση του βαθμού συγκέντρωσης μπορεί να οδηγήσει σε παρεμπόδιση, περιορισμό ή

νόθευση του ανταγωνισμού στο σύνολο ή σε μέρος την ελληνικής αγοράς, ιδιαίτερα με την δημιουργία ή την ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης.

Όμως, για να εφαρμοσθεί προληπτικός έλεγχος σε μια συγκέντρωση επιχειρήσεων (που δεν έχει πραγματοποιηθεί ακόμα) πρέπει να συντρέχουν αθροιστικά τρεις προϋποθέσεις:

- ⇒ να πρόκειται για «ομοειδής» επιχειρήσεις. Ομοειδείς είναι οι επιχειρήσεις που παράγουν ή προμηθεύουν ομοειδή (όχι αναγκαία όμοια) αγαθά ή υπηρεσίες, δηλαδή αγαθά ή υπηρεσίες που απευθύνονται στο ίδιο καταναλωτικό κοινό. Π.χ. δεν πρόκειται για ομοειδείς επιχειρήσεις όταν άλλες από αυτές κατασκευάζουν ή πουλούν επιβατικά αυτοκίνητα και άλλες γεωργικά μηχανήματα γιατί οι επιχειρήσεις αυτές δεν απευθύνονται στους ίδιους τους καταναλωτές. Αντίθετα επιχειρήσεις που κατασκευάζουν ή πουλούν επιτραπέζια σκεύη (πιάτα, ποτήρια, μαχαιροπίρουνα) και επιχειρήσεις που κατασκευάζουν ή πουλούν σκεύη κουζίνας (τηγάνια, κατσαρόλες κλπ.) είναι ομοειδείς, γιατί τα προϊόντα τους απευθύνονται στο ίδιο καταναλωτικό κοινό (νοικοκυρές)
- ⇒ οι επιχειρήσεις αυτές να ανήκουν σε τέτοιους κλάδους παραγωγής για τους οποίους η συγκέντρωση που πρόκειται να δημιουργηθεί προκαλεί κίνδυνο παρεμπόδισης κίνδυνο του ανταγωνισμού.
- ⇒ ο κίνδυνος παρεμπόδισης, περιορισμούς ή νόθευσης του ανταγωνισμού να αφορά στο σύνολο ή σε μέρος μόνο της ελληνικής αγοράς, ιδιαίτερα με τη δημιουργία ή την ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης.

3.3.4 Η απαγόρευση της συγκέντρωσης ως αποτέλεσμα του προληπτικού ελέγχου

Αφού γίνει προληπτικός έλεγχος σε συγκεντρώσεις επιχειρήσεων και αποδειχθεί ότι η συγκέντρωση μπορεί να οδηγήσει σε παρεμπόδιση, περιορισμό ή νόθευση του ανταγωνισμού τότε αυτομάτως απαγορεύεται να γίνει (η συγκέντρωση).

Προκειμένου όμως να εκτιμήσει η Επιτροπή Ανταγωνισμού αν μια συγκέντρωση επιχειρήσεων είναι σε θέση να παρεμποδίσει, περιορίσει ή νοθεύσει τον ανταγωνισμό λαμβάνονται υπόψη ορισμένα κριτήρια όπως:

- * το μερίδιο, δηλαδή το ποσοστό συμμετοχής των επιχειρήσεων στην σχετική αγορά.
- * η χρηματοδότηση και οικονομική τους δύναμη αν δηλαδή έχουν καλή οικονομική κατάσταση και μπορέσουν να χρηματοδοτήσουν τη συγκέντρωση έτσι ώστε να επικρατήσει στον ανταγωνισμό.
- * η πρόσβαση τους σε πηγές ανεφοδιασμού ή σε αγορές διάθεσης: αν δηλαδή είναι σε θέση να εφοδιάζονται εύκολα με πρώτες ύλες ή αν διαθέτουν εύκολα τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες τους.
- * η ανταγωνιστικότητα τους διεθνώς
- * η ύπαρξη νομικών ή πραγματικών εμποδίων εισόδου στην αγορά: π.χ. αν υπάρχει στην Ελλάδα απαγόρευση παραγωγής ή διάθεσης των προϊόντων ή των υπηρεσιών στα οποία αφορά η συγκέντρωση.
- * η εξέλιξη της προσφοράς και ζήτησης των προϊόντων ή των υπηρεσιών στα οποία αφορά η συγκέντρωση δηλαδή αν τείνει να ύπαρξη επάρκεια ή έλλειψη στην ελληνική αγορά ή υπηρεσιών στα οποία αφορά η συγκέντρωση.

Εδώ θα πρέπει να πούμε ότι η απαρίθμηση των παραπάνω κριτηρίων είναι περιοριστική. Δηλαδή, δεν αποκλείεται να ληφθούν υπόψη και άλλα κριτήρια πέρα των παραπάνω.

3.3.5 Η Διαδικασία του Προληπτικού Ελέγχου

Αφού υποβληθεί στο Υπουργείο Εμπορίου η σχετική γνωστοποίηση της σχεδιαζόμενης συγκέντρωσης, η αρμόδια του ανταγωνισμού. Διεύθυνση του Υπουργείου Εμπορίου, εισάγεται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού ως προς το αν πρέπει να επιτραπεί ή να απαγορευθεί η συγκέντρωση. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού γνωμοδοτεί σχετικά στον Υπουργό Εμπορίου, ο οποίος αν κρίνει ότι η συγκέντρωση δεν εμπίπτει στις απαγορεύσεις που καθορίζει ο νομός εκδίδει σχετική απόφαση μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών από την ημερομηνία γνωστοποίησης. Το ίδιο γίνεται αν κατά την ίδια διαδικασία κριθεί ότι η συγκέντρωση εμπίπτει στην απαγόρευση, οπότε με την απόφαση του Υπουργός απαγορεύει την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης.

Κατ' εξαίρεση, παρόλο ότι η συγκέντρωση οι προϋποθέσεις της απαγόρευσης, ο Υπουργός Εμπορίου μπορεί, μετά από γνωμοδότηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού να επιτρέψει μια συγκέντρωση:

- ⇒ που παρουσιάζει γενικότερα οικονομικά πλεονεκτήματα, τα οποία αντισταθμίζουν τον περιορισμό του ανταγωνισμού που θα προκύψει από την συγκέντρωση ή
- ⇒ που είναι απαραίτητα για την εξυπηρέτηση σημαντικών συμφερόντων του κοινωνικού συνόλου.

Η απόφαση του Υπουργείου για τη χορήγηση εξαίρεσης μπορεί να συνοδεύεται από την επιβολή όρων ή υποχρεώσεων που αποβλέπουν στην εξασφάλιση συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού, π.χ. την υποχρέωση να μην επιβληθούν δεσμεύσεις στις τιμές ή να μην γίνει γεωγραφική ή άλλη κατανομή αγορών κλπ.

Η δίμηνη προθεσμία για την απόφαση του Υπουργού επί της γνωστοποίησης της συγκέντρωσης μπορεί να παραταθεί (με πρωτοβουλία του Υπουργού)

- * αν το ζητήσουν οι ίδιες οι επιχειρήσεις που σχεδιάζουν την συγκέντρωση
- * αν τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην γνωστοποίηση δεν είναι πλήρη ώστε να μπορεί να παρθεί η απόφαση
- * αν η γνωστοποίηση είναι εσφαλμένη ή παραπλανητική, αν περιλαμβάνει δηλαδή στοιχεία ψεύτικα και μπορούν να εμποδίσουν ή να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό.

Μέχρι την έκδοση της οριστικής υπουργικής απόφασης για τη γνωστοποίηση, απαγορεύεται ρητά ή πραγματοποίηση της συγκέντρωσης. Η παράβαση της απαγόρευσης αυτής καθώς και η παράβαση κάποιου άλλου όρου συνεπάγεται την επιβολή διοικητικού προστίμου ύψους μέχρι και 15% του συνολικού τζίρου όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στην συγκέντρωση, κατά το τελευταίο έτος πριν σχεδιαστεί η συγκέντρωση.

Αν όμως περάσει η αρχική δίμηνη ή κατά παράταση προθεσμία χωρίς ο Υπουργός να εκδώσει απόφαση θεωρείται ότι συγκρίθηκε η συγκέντρωση.

Ο Υπουργός μετά από γνωμοδότηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού μπορεί να ανακαλέσει την απόφαση του με την οποία χορηγήθηκε η έγκριση μόνο:

- όταν η απόφαση του στηρίχθηκε σε ελλιπή ή λανθασμένα ή παραπλανητικά στοιχεία ή
- όταν υπάρχει παράβαση των όρων ή υποχρεώσεων που συνόδευσαν την απόφαση από την πλευρά των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στην συγκέντρωση.

3.4 ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ Ν. 703

Μέχρι εδώ αναφέραμε εξαιρέσεις από ορισμένες ειδικές διατάξεις του Ν. 703. Στο άρθρο 5 όμως το ίδιου νόμου προβλέπονται ορισμένες εξαιρέσεις όχι πλέον από συγκεκριμένες διατάξεις αλλά από σύνολο των διατάξεων του νόμου αυτού. Οι εξαιρέσεις αυτές αφορούν:

3.4.1 Επιχειρήσεις δημόσιες και κοινής ωφέλειας

Αυτές οι επιχειρήσεις εξαιρούνται μόνο και εφόσον είναι γενικότερης σημασίας για την εθνική οικονομία. Το τελευταίο αυτό δεν χρειαζόταν καν γιατί για να είναι μια επιχείρηση δημόσια (π.χ. Δημόσια Επιχείρηση Πετρελαίου) ή δημόσια ωφέλειας (π.χ. ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΕΥΔΑΠ) πρέπει να είναι ούτως ή άλλως γενικότερης σημασίας για την εθνική οικονομία.

3.4.2 Αγροτικές, Κτηνοτροφικές, Δασικές και Αλιευτικές επιχειρήσεις

Η εξαίρεση από τις διατάξεις του νόμου των επιχειρήσεων των οποίων το αντικείμενο είναι η παραγωγή, επεξεργασία, μεταποίηση ή εμπορία αγροτικών, κτηνοτροφικών, δασικών ή αλιευτικών προϊόντων γίνεται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Γεωργίας μέσα από γνώμη της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

3.4.2 Μεταφορικές Επιχειρήσεις

Η εξαίρεση αυτών των επιχειρήσεων γίνεται με κοινές υπουργικές αποφάσεις που εκδίδονται μέσα από γνώμη της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Οι Υπουργοί που εκδίδουν τις κοινές αποφάσεις είναι για τις χερσαίες και αεροπορικές μεταφορές οι Υπουργοί Εθνικής Οικονομίας, Εμπορίου και Συγκοινωνιών και για τις θαλάσσιες μεταφορές οι Υπουργοί Εθνικής Οικονομίας και Εμπορικής Ναυτιλίας που είναι οι καθ' ύλης αρμόδιοι υπουργοί.

Θα πρέπει εδώ να πούμε ότι οι παραπάνω επιχειρήσεις που αναφέραμε κατ' αρχήν υπάγονται στο νόμο 703 αλλά μπορούν με την συνδρομή ορισμένων προϋποθέσεων να εξαιρεθούν από την εφαρμογή. Αντίθετα οι περιπτώσεις εξαγωγικών επιχειρήσεων που αναφέρονται αμέσως μετά κατά κανόνα εξαιρούνται από την εφαρμογή του Ν. 703

3.4.4 Εξαγωγικές Συμπράξεις: Οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις που ασχολούνται με τις εξαγωγές εξαιρούνται από το νόμο για το λόγο ότι οι εξαγωγικές επιχειρήσεις έχουν μεγάλη σημασία για τη χώρα μας.

Η εξαίρεση αυτή όμως δεν εφαρμόζεται:

- όταν είναι αντίθετη με διεθνείς υποχρεώσεις που έχει αναλάβει η Ελλάδα είτε με διμερείς ή διεθνείς συμβάσεις, είτε από τη Συνθήκη της Ε.Ε.. Και πραγματικά, συμπράξεις επιχειρήσεων που μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά το εμπόριο μεταξύ των χωρών - μελών της Ε.Ε. και να εμποδίσουν ή αν νοθεύσουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό μέσα στα όρια της Κοινής Ευρωπαϊκής αγοράς, έστω και αν πρόκειται για καθαρά ελληνικές συμπράξεις απαγορεύονται από το άρθρο 8.5 της Συνθήκης της Ε.Ε.
- όταν με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Εμπορίου, μετά από γνώμη της Επιτροπής Ανταγωνισμού, οριστεί ότι ορισμένες κατηγορίες εξαγωγικών επιχειρήσεων ή κατηγορίες προϊόντων εξαιρούνται από την εξαίρεση, δηλαδή υπάγονται στις διατάξεις του Νόμου 703.

4.5 Οργάνωση του προσωπικού της Επιτροπής Ανταγωνισμού

4.6 Οι εξουσίες της Επιτροπής Ανταγωνισμού

4.7 Δημοσίευση αποφάσεων της Επιτροπής Ανταγωνισμού

4.8 Επίσημα Έκθεση της Επιτροπής Ανταγωνισμού

4.9 Έναρξη λειτουργίας της Επιτροπής Ανταγωνισμού - αρχή λειτουργίας

4.10 Διατάξεις και έναρξη ισχύος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο ΟΡΓΑΝΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ Ν. 703

4.1 Η Επιτροπή Ανταγωνισμού

4.2 Δικαιώματα και Υποχρεώσεις μελών Επιτροπής Ανταγωνισμού

4.3 Αρμοδιότητες της Επιτροπής Ανταγωνισμού

4.4 Αρμοδιότητες του Προέδρου της Επιτροπής

4.5 Οργάνωση του προσωπικού της Επιτροπής Ανταγωνισμού

4.6 Οι εξουσίες της Επιτροπής Ανταγωνισμού

4.7 Δημοσίευση αποφάσεων της Επιτροπής Ανταγωνισμού

4.8 Ετήσια Έκθεση της Επιτροπής Ανταγωνισμού

4.9 Έναρξη λειτουργίας της Επιτροπής Ανταγωνισμού - κωδικοποίηση

4.10 διατάξεων και έναρξη ισχύος

- Έναν καθηγητή Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος του Εμπορικού Δικαίου ή οικονομικών επιστημών ο οποίος πρέπει να έχει εμπειρία στα θέματα ανταγωνισμού.
- Έναν εκπρόσωπο της Τράπεζας της Ελλάδος.
- Έναν εκπρόσωπο του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών
- Έναν εκπρόσωπο της Ένωσης Εμπορικών Συλλόγων της Ελλάδος και
- έναν εκπρόσωπο αναγνωρισμένου κύρους και εμπειρίας σε θέματα ανταγωνισμού.

Τα δύο τελευταία μέλη ορίζονται από τον Υπουργό Εμπορίου

Γενικός Εισηγητής είναι ο Πρωστάμενος της Γραμματείας (η Διεύθυνση Έρευνας Αγοράς - Ανταγωνισμού του Υπουργού Εμπορίου) ο οποίος συμμετέχει στην Επιτροπή χωρίς ψήφο.

Ο Πρόεδρος, τα μέλη, οι αναπληρωτές τους και ο γραμματέας της Επιτροπής Ανταγωνισμού διορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Δικαιοσύνης και Εμπορίου για μια τριετία. Η θητεία αυτή μπορεί να ανανεωθεί.

Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής καλούνται και παρίστανται υποχρεωτικά αυτοπροσώπως ή με δικηγόρο εκείνοι που υπέβαλαν την αίτηση ή την καταγγελία, καθώς και οι επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων για τις συμπεράξεις ή την ενδεχόμενη κοινή χρήση δεσπόζουσας θέσης των οποίων πρόκειται να αποφασιστεί η Επιτροπή. Χρήη γραμματέας στις συνεδριάσεις της Επιτροπής εκτελεί υπάλληλος Γραμματείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο ΟΡΓΑΝΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥΝ. 703

4.1 Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Το σημαντικότερο όργανο που παίρνει τις αποφάσεις ή γνωμοδοτεί για όλα τα ζητήματα που αφορούν τον ελεύθερο ανταγωνισμό είναι η **Επιτροπή Ανταγωνισμού** που εδρεύει στο Υπουργείο Εμπορίου. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού λειτουργεί ως ανεξάρτητη αρχή ενώ τα μέλη απολαμβάνουν προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία και κατά άσκηση των αρμοδιοτήτων τους δεσμεύονται μόνο από το νόμο και τη συνείδηση τους.

Για την σύνθεση τους καταβλήθηκε προσπάθεια να αντιπροσωπευθούν όλοι οι οργανισμοί που θα μπορούσαν να συμβάλουν στο έργο της Επιτροπής και κυρίως να συμμετέχουν δικαστές, έτσι ώστε να υπερπηδηθεί ο πρώτος βαθμός δικαιοδοσίας, που είναι δικαιοδοσίας, που είναι το Διοικητικό Πρωτοδικείο και οι αποφάσεις της να προσβάλλονται απευθείας στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού απαρτίζεται από:

- ◆ Έναν Πρόεδρο Πρωτοδικών της Διοικητικής Δικαιοσύνης, ο οποίος είναι ο πρόεδρος της επιτροπής.
- ◆ Έναν Πρωτοδίκη της Τακτικής Δικαιοσύνης
- ◆ Έναν καθηγητή Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος του Εμπορικού Δικαίου ή οικονομικών επιστημών ο οποίος πρέπει να έχει εμπειρία στα θέματα ανταγωνισμού.
- ◆ Έναν εκπρόσωπο της Τράπεζας της Ελλάδος.
- ◆ Έναν εκπρόσωπο του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών
- ◆ Έναν εκπρόσωπο της Ένωσης Εμπορικών Συλλόγων της Ελλάδος και
- ◆ έναν εκπρόσωπο αναγνωρισμένου κύρους και εμπειρίας σε θέματα ανταγωνισμού.

Τα δύο τελευταία μέλη ορίζονται από τον Υπουργό Εμπορίου.

Γενικός Εισηγητής είναι ο Προϊστάμενος της Γραμματείας (η Διεύθυνση Έρευνας Αγοράς - Ανταγωνισμού του Υπουργείου Εμπορίου) ο οποίος συμμετέχει στην Επιτροπή χωρίς ψήφο.

Ο Πρόεδρος, τα μέλη, οι αναπληρωτές τους και ο γραμματέας της Επιτροπής Ανταγωνισμού διορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Δικαιοσύνης και Εμπορίου για μια τριετία. Η θητεία αυτή μπορεί να ανανεωθεί.

Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής καλούνται και παρίστανται υποχρεωτικά αυτοπροσώπως ή με δικηγόρο εκείνοι που υπέβαλαν την αίτηση ή την καταγγελία, καθώς και οι επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων για τις συμπράξεις ή την ενδεχόμενη κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης των οποίων πρόκειται να αποφασιστεί η Επιτροπή. Χρέη γραμματέας στις συνεδριάσεις της Επιτροπής εκτελεί υπάλληλος Γραμματείας.

Επιτροπή που επιτρέπει την εστίαση συμπράξεων κατά κατηγορίες

4.2 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΜΕΛΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Ο πρόεδρος της Επιτροπής και ο αναπληρωτής όπως, προαναφέραμε, ορίζονται από τον Υπουργό Εμπορίου. Οι αποδοχές τώρα, του Προέδρου και το ύψος των αποδοχών που χορηγούνται στα μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού και στους αναπληρωτές τους καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εμπορίου.

Κατά την διάρκεια της θητείας τους ο Πρόεδρος και τα μέλη δεν ασκούν οποιαδήποτε δημόσιο λειτούργημα ή οποιαδήποτε άλλο επάγγελμα τα οποία είναι ασυμβίβαστα με την ιδιότητα και τα καθήκοντα του μέλους της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Σε περίπτωση που κάποιο μέλος αναλάβει τυχόν επαγγελματική δραστηριότητα οποιαδήποτε και αν είναι αυτή είναι υποχρεωμένο να ενημερώσει τον Πρόεδρο και ο τελευταίος με την σειρά του θα αποφασιστεί με όλη την Επιτροπή με όλη την Επιτροπή για την ύπαρξη ή μη ασυμβίβαστου. Η απόφαση που θα βγει θα πρέπει να είναι αιτιολογημένη, να κοινοποιηθεί στον Υπουργό Εμπορίου και φυσικά να δημοσιευθεί.

Ο Υπουργός Εμπορίου επίσης θεσπίζει με την σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής Ανταγωνισμού, κανονισμό που διέπει τις εργασίες της Επιτροπής και ρυθμίζεται κάθε άλλο θέμα σχετικά με την κατάρτιση, δημοσίευση και κοινοποίηση των αποφάσεων της, την παροχή αντιγράφων ή αποσπασμάτων των αποφάσεων ή γνωμοδοτήσεων της και κάθε άλλη λεπτομέρεια. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού με την σειρά της, μπορεί να δικά της απόφαση να καθορίσει την λειτουργία της με τετραμελή τμήματα καθώς επίσης να οριστεί και την ακριβή σύνθεση και τον προεδρεύοντα αυτών των τμημάτων.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνεδριάζει νόμιμα, μόνον όταν μετέχουν στη συνεδρίαση ο Πρόεδρος ή ο αναπληρωτής του, τέσσερα (4) τουλάχιστον μέλη και ο Γραμματέας. Τις αποφάσεις τις παίρνει λαμβάνοντας υπόψη την πλειοψηφία των παρόντων ενώ σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.

4.3 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού είναι το αρμόδιο όργανο για την τήρηση των διατάξεων του νόμου 703. Συγκεκριμένα εκεί τις εξής αρμοδιότητες:

- ⇒ αποφασίζει αν είναι ισχυρές ο απαγορευμένες συμπράξεις όπως ορίζει το άρθρο 1.
- ⇒ πιστοποιεί ότι δεν υφίσταται παράβαση των διατάξεων του νόμου μετά από σχετική έρευνα
- ⇒ απαγορεύει την πραγματοποίηση συγκέντρωσης επιχειρήσεων που γνωστοποιεί σε αυτή, αν η συγκέντρωση μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό
- ⇒ απειλεί και επιβάλλει τα πρόστιμα, τις χρηματικές ποινές και τις άλλες κυρώσεις που ορίζει ο νόμος
- ⇒ τηρεί τα προσωρινά και οριστικά μητρώα συμπράξεων και συγκεντρώσεων και καταχωρήσει τις γνωστοποιήσεις και αποφάσεις
- ⇒ διατυπώνει σύμφωνη γνώμη για την έκδοση απόφασης του Υπουργείου Εμπορίου που επιτρέπει την εξαίρεση συμπράξεων κατά κατηγορίες

- ⇒ διατυπώσεις σύμφωνη γνώμη για την έκδοση του κανονισμού λειτουργία της
- ⇒ διατυπώνει γνώμη επί θεμάτων ανταγωνισμού και επί προτάσεων τροποποίησης του νόμου
- ⇒ συλλέγει, επεξεργάζεται και αξιολογεί στοιχεία και πληροφορίες, τηρώντας το καθήκον της εχεμύθειας.

4.4 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ανταγωνισμού έχει την ολοκληρωτική ευθύνη της δηλαδή είναι υπεύθυνος για τις κανονιστικές πράξεις και αποφάσεις της ολομέλειας για τη λειτουργία της. Ειδικότερα οι αρμοδιότητες του Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού είναι:

- να παρακολουθεί την εκτέλεση των αποφάσεων της Επιτροπής Ανταγωνισμού και ενημερώνει την ολομέλεια και τον Υπουργό Εμπορίου.
- να συντονίζει και κατευθύνει την Γραμματεία της Επιτροπής Ανταγωνισμού
- να εκπροσωπεί την Επιτροπή Ανταγωνισμού στις Επιτροπές και Ομάδες Συνεδριάσεις και Συνοδούς στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) και άλλων διεθνών οργανισμών
- να είναι ο διοικητικός προϊστάμενος του προσωπικού της Γραμματείας της Επιτροπής Ανταγωνισμού και ασκεί πειθαρχική εξουσία.

4.5 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Στην Επιτροπή Ανταγωνισμού λειτουργεί γραμματεία της οποίας προϊστάται Διευθυντής. Ο τελευταίος διορίζεται με απόφαση του Υπουργείου Εμπορίου και με σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής για πενταετή θητεία που μπορεί να ανανεώνεται. Ο Διευθυντής εποπτεύει της εργασίας της Γραμματείας και μεριμνά για την ομαλή και αποδοτική της λειτουργία.

Η οργάνωση της γραμματείας, η διάρθρωση και οι αρμοδιότητες καθώς και ο αριθμός των θέσεων προσωπικού και η κατανομή τους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζεται με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Οικονομικών και Εμπορίου.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να συμβουλευθεί ειδικούς και εμπειρογνώμονες για ιδιαίτερα θέματα και προβλήματα, εφόσον το κρίνει αναγκαίο και σκόπιμο.

4.6 ΟΙ ΕΞΟΥΣΙΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Αν η Επιτροπή Ανταγωνισμού διαπιστώσει, είτε αυτεπάγγελτα είτε μετά από καταγγελία είτε μέσα από την αίτηση του Υπουργού Εμπορίου για διεξαγωγής σχετικής έρευνας, παράβαση των άρθρων 1 και 2 τότε μπορεί με απόφαση της να παρθεί στις παρακάτω ενέργειες:

- ◇ να απευθύνει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, συστάσεις να παύσουν την παράβαση
- ◇ να τους επιβάλλει την υποχρέωση να παύσουν την παράβαση και να μην την επαναλάβουν στο μέλλον

- ◇ να απειλήσει πρόστιμο για την περίπτωση συνέχισης ή επανάληψης της παράβασης
- ◇ να επιβάλλει το πρόστιμο, όταν με απόφαση της βεβαιώθηκε η συνέχιση ή επανάληψη της παράβασης.

Τα παραπάνω μέτρα μπορούν σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις κινδύνου νόθευσης ανταγωνισμού, να λαμβάνονται από τον Υπουργό Εμπορίου ως προσωρινά μέτρα πριν ακόμα η υπόθεση συζητηθεί στην Επιτροπή Ανταγωνισμού αλλά με την προϋπόθεση ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού θα συγκληθεί το ταχύτερο για να αποφασίσει αν θα διατηρηθούν ή θα τροποποιηθούν τα μέτρα αυτά (προσωρινά). Το απειλούμενο ή επιβαλλόμενο πρόστιμο δεν μπορεί να είναι μικρότερο από 60.000.000 ούτε μεγαλύτερο από 100.000.000 δραχμές. Σε εξαιρετικά σοβαρές παραβάσεις μπορεί το πρόστιμο να φθάσει μέχρι το 10% των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης ή ένωσης επιχειρήσεων κατά το έτος που έγινε η παράβαση ή κατά το προηγούμενο έτος (που έγινε η παράβαση).

Από την άλλη μεριά, οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων ή ενώσεις επιχειρήσεων υποχρεούνται να ενημερώσουν τον Πρόεδρο της Επιτροπής Ανταγωνισμού για τις ενέργειες που έκαναν ή πρόκειται να κάνουν για να παύσουν την παράβαση. Αυτή η ενημέρωση πρέπει να γίνεται μέσα σε 15 μέρες από την γνωστοποίηση της απόφασης ότι όντως παρέβησαν τις διατάξεις του νόμου.

Αν τώρα οι επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων δεν συμμορφώνονται προς την απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η τελευταία μπορεί να απειλήσει χρηματική ποινή μέχρι ένα εκατομμύριο (1.000.000) για κάθε ημέρα μη συμμόρφωσης προς την απόφαση της. Αν οι επιχειρήσεις θέλουν να προσβάλλουν θέλουν να προσβάλλουν την απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού μπορούν να προσφύγουν μόνο στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών.

Επίσης, η Επιτροπή Ανταγωνισμού είναι αποκλειστικά αρμόδια για να αποφασιστεί ποιες από τις απαγορευμένες συμφωνίες, αποφάσεις ή εναρμονισμένες πρακτικές που έχουν ως αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού είναι ισχυρές δηλαδή ποιες εξαιρούνται από την εφαρμογή του 703.

Επίσης η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να παρατείνει την ισχύ κάποιες απόφασης της και μετά τη λήξη της ή ακόμα και να την ανακαλέσει αν υποπέσουν στην αντίληψη της στοιχεία διαφορετικά από αυτά που ισχύουν όταν πήρε τη συγκεκριμένη απόφαση. Ειδικότερα η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να ανακαλέσει την απόφαση της:

- * όταν μεταβληθούν οι όροι ή οι περιστάσεις στις οποίες στηρίχθηκε η απόφαση
- * αν οι συμβαλλόμενες επιχειρήσεις δεν συμμορφώνονται με τις προϋποθέσεις ή τα βάρη που τους επιβάλλει η απόφαση και
- * αν συντρέχουν οι γενικές προϋποθέσεις ανάκλησης διοικητικών πράξεων (π.χ. δημιουργήθηκαν λόγοι που είναι αντίθετοι προς το δημόσιο συμφέρον)

παραπάνω αναφέρθηκε η εκκαθάριση των δαπανών της γίνεται από τη Διεύθυνση Οικονομικού του Υπουργείου Εμπορίου.

4.7 ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Οι αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένες και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Μπορεί να διατάξει επίσης, την επιχείρηση ή την ένωση επιχειρήσεων στις οποίες παρέβη, να δημοσιεύσουν την απόφαση σε εφημερίδα, η οποία κυκλοφορεί σε πανελλαδική ή τοπική κλίμακα, ανάλογα με την εμβέλεια της αγοράς, στην οποία εκδηλώνεται η παράβαση. Αν όμως η απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού ακυρωθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, η Επιτροπή υποχρεούται να δημοσιεύσει με έξοδα δικά της την απόφαση του δικαστηρίου στην ίδια εφημερίδα.

4.8 ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Η Ετήσια Έκθεση υποχρεούται να υποβάλλει τον Απρίλιο κάθε έτους στους Υπουργούς Εθνικής Οικονομίας και Εμπορίου και στον Πρόεδρο της Βουλής ετήσια έκθεση η οποία περιέχει στοιχεία για τη δραστηριότητα της, τις αποφάσεις και τις εκτιμήσεις της για την κατάσταση και τις εξελίξεις στον τομέα της αρμοδιότητά της. Οι εκθέσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Συγκεκριμένα η ετήσια έκθεση της Επιτροπής Ανταγωνισμού περιέχει το συνολικό αριθμό προτάσεων, τροποποιήσεων, αποφάσεων και γνωμοδοτήσεων που έκανε η Επιτροπή. Όσον αφορά την οργάνωση και λειτουργία της Επιτροπής, μπορεί, μέσα στην έκθεση να αναφέρονται τυχόν προβλήματα και δυσλειτουργίες που αντιμετωπίζει τόσο η Επιτροπή γενικότερα, και η Γραμματεία της. επίσης αναφέρονται όλα τα μέλη της κάθε Επιτροπής, καθώς επίσης δίνονται και στατιστικά στοιχεία όσον αφορά τις αποφάσεις και γνωμοδοτήσεις της. (Στο τέλος παραθέτουμε την τελευταία έκθεση της Επιτροπής Ανταγωνισμού όπως αυτή δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως).

4.9 ΕΝΑΡΞΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ - ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Ο Υπουργός Εμπορίου ορίζει με απόφαση του την έναρξη της λειτουργίας της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Για το διορισμό και τη συγκρότηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού ισχύουν οι διατάξεις του Ν. 703/77. Μέχρι τη συγκρότηση του Εθνικού Συμβουλίου καταναλωτών και του αναπληρωτή του στην Επιτροπή Ανταγωνισμού θα συμμετέχει ο εκπρόσωπος της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας, ο οποίος υποδεικνύεται μαζί με του αναπληρωτού από τη συνομοσπονδία αυτή. Στο χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από το διορισμό των μελών και τη συγκρότηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού μέχρι την έναρξη και την οργάνωση της γραμματείας της, η Επιτροπή Ανταγωνισμού εξυπηρετείται προσωρινά από προσωπικό που αποσπάται σ' αυτήν σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις. Κατά τη χρονική περίοδο που αναφέρθηκε η εκκαθάριση των δαπανών της γίνεται από τη Διεύθυνση Οικονομικού του Υπουργείου Εμπορίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο ΕΝΔΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

5.1 Ένδικη προστασία

5.1.1 Ένδικα μέσα

5.1.2 Καταγγελίες

5.1.3 Συλλογή στοιχείων

5.1.4 Διεξαγωγή ερευνών κατά περίπτωση

5.1.5 Υποχρέωση εχεμύθειας

5.2 Κυρώσεις - Τέλη

5.2.1 Υποχρέωση ανακοίνωσης παραβάσεων και ποινικές κυρώσεις

5.2.2 Έκταση εφαρμογής του Ν. 703

5.2.3 Δημοσίευση αποφάσεων και εφαρμογή διατάξεων

5.2.4 Είσπραξη προστίμων

5.1.1 Ένδικα μέσα

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1934/91, κατά των αποφάσεων του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών επιτρέπεται αίτηση για την αναίρεση τους ενώπιον του Συμβουλίου της Επικράτειας. Η αίτηση της αναίρεσης ασκείται και συζητείται σύμφωνα με τις διατάξεις περί αναίρεση στο Συμβούλιο της Επικράτειας.

Ο Γενικός Επίτροπος της Επικράτειας και αρμόδιος για τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια έχει το δικαίωμα να αναίρεση της απόφασης της Επιτροπής αν και δεν υπήρχε διάδικος στη δίκη στην οποία εκδόθηκε η συγκεκριμένη απόφαση. Σ' αυτήν την περίπτωση η προθεσμία για την αναίρεση της απόφασης είναι τριμήνη από την ημερομηνία που θα δημοσιευθεί η απόφαση. Η αίτηση της αναίρεσης πρέπει να εκδικάζεται μέσα σε τρεις μήνες από την ημερομηνία που θα περιέλθει στο αρμόδιο δικαστήριο. Η αναβολή της συζήτησης (εκδίκαση) επιτρέπεται μόνο για μι φορά εκτός και

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΕΝΔΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

5.1 ΕΝΔΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Οι αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού και οι αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Εμπορίου, οι οποίες εκδίδονται (με βάση τα άρθρα 4γ παραγ. 3 του παρόντος) υπόκεινται σε προσφυγή στο Δικαστικό Εφετείο Αθηνών μέσα σε ένα διάστημα (20) είκοσι ημερών από τη στιγμή της κοινοποίησης τους. Η άσκηση της προσφυγής στο Εφετείο σε καμιά περίπτωση δεν αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Εξαίρεση αποτελεί η περίπτωση ύπαρξη αποχρώντος λόγου, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου, τότε, ο Πρόεδρος του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών να αναστείλει ολόκληρη ή ένα μέρος ή την εκτέλεση με όρους της απόφασης κατά της οποίας ασκήθηκε προσφυγή, εφαρμόζοντας τις ανάλογες διατάξεις που ορίζει ο νόμος «περί ρυθμίσεων θεμάτων τινών φορολογικών δικαστηρίων». Δικαίωμα προσφυγής στις αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού έχουν:

1. οι επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, κατά των οποίων εκδόθηκε η απόφαση
2. εκείνους που υπέβαλλες καταγγελία για παράβαση των διατάξεων του παρόντος νόμου
3. το δημόσιο μέσω του Υπουργού Εμπορίου
4. οποιοσδήποτε τρίτος που έχει έννομο συμφέρον

Η προσφυγή στις αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού πρέπει να εκδικάζεται μέσα σ' ένα τρίμηνο από την ημέρα που θα περιέλθει στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών. Η συζήτηση μπορεί να αναβληθεί μόνο για μια φορά (για αποχρώντα) λόγο σε δικαίωμα που δεν απέχει πάνω από ένα μήνα από την αρχική δικάσιμο ημερομηνία, εκτός αν υπάρχει περίπτωση συνεκδίκασης περισσότερων προσφυγών.

5.1.1 Ένδικα μέσα

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1934/91, κατά των αποφάσεων του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών επιτρέπεται αίτηση για την αναίρεση τους ενώπιον του Συμβουλίου της Επικράτειας. Η αίτηση της αναίρεσης ασκείται και συζητείται σύμφωνα με τις διατάξεις περί αναίρεση στο Συμβούλιο της Επικράτειας.

Ο Γενικός Επίτροπος της Επικράτειας και αρμόδιος για τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια έχει το δικαίωμα να αναίρεση της απόφασης της Επιτροπής αν και δεν υπήρξε διάδικος στη δίκη στην οποία εκδόθηκε η συγκεκριμένη απόφαση. Σ' αυτήν την περίπτωση η προθεσμία για την αναίρεση της απόφασης είναι τρίμηνη από την ημερομηνία που θα δημοσιευθεί η απόφαση. Η αίτηση της αναίρεσης πρέπει να εκδικάζεται μέσα σε τρεις μήνες από την ημερομηνία που θα περιέλθει στο αρμόδιο δικαστήριο. Η αναβολή της συζήτησης (εκδίκαση) επιτρέπεται μόνο για μι αφορά εκτός και

αν υπάρχει η περίπτωση της συνεκδίκασης περισσότερων αιτήσεων αναίρεσης.

5.1.2 Καταγγελίες

Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δικαιούται να υποβάλλει καταγγελία σε περίπτωση παράβασης των άρθρων για απαγορευμένες συμπράξεις και για απαγορεύσεις καταχρηστικής εκμετάλλευσης δεσπόζουσας θέσης. Έτσι οι δημόσιοι υπάλληλοι, οι υπάλληλοι νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οι εργαζόμενοι σε δημόσιες επιχειρήσεις ή επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας και οι εντεταλμένες (πρόσκαιρος) σε δημόσια υπηρεσία οφείλουν να ανακοινώσουν χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στην Επιτροπή Ανταγωνισμού ότι γνωρίζουν οτιδήποτε σχετίζεται με τις παραπάνω παραβάσεις. Σε περίπτωση παράλειψης τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι έξι μήνες ή με χρηματική ποινή από εκατό χιλιάδες (100.000) μέχρι πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) δραχμές. Επίσης, οι γραμματείς των δικαστηρίων οφείλουν να αποστέλλουν απλώς αντίγραφο των αποφάσεων, οι οποίες εκδόθηκαν με βάση την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου (περί ανταγωνισμού) στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, σε περίπτωση όμως παράλειψης της ενέργειας αυτής επιβάλλεται πειθαρχική ευθύνη. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού είναι υποχρεωμένη να εκδώσει την απόφαση της μέσα σε έξι (6) μήνες από την ημερομηνία που θα υποβληθεί η καταγγελία. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, στις οποίες κρίνεται απαραίτητο να διεξαχθεί παραπάνω έρευνα τότε η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να παρατείνει την παραπάνω προθεσμία για ένα δίμηνο.

5.1.3 Συλλογή Στοιχείων

Όταν είναι αναγκαίο για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ο Πρόεδρος της Επιτροπής ή ο εξουσιοδοτημένος από αυτόν Διευθυντής ή υπάλληλος της Γραμματείας έχει το δικαίωμα να ζητήσει με έγγραφο πληροφορίες από επιχειρήσεις ή άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, δημόσιες ή άλλες αρχές. Σ' αυτό το έγγραφο θα πρέπει να αναφέρονται:

- οι διατάξεις του νόμου, οι οποίες θεμελιώνουν το αίτημα
- η προθεσμία που δίνεται για την πορεία πληροφοριών και η οποία δεν μπορεί να είναι βραδύτερη από είκοσι (20) ημέρες και
- οι κυρώσεις, οι οποίες προβλέπονται σε περιπτώσεις που παρουσιάζεται κατάχρηση ή παράβαση στην υποχρέωση για παροχή πληροφοριών

Αυτοί στους οποίους το παραπάνω έγγραφο έχουν την υποχρέωση να παρέχουν άμεση, πλήρη και ακριβή πληροφόρηση η οποία ζητείται. Στη περίπτωση κατά την οποία ζητούνται πληροφορίες από επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, υποχρεούνται να τις παρέχουν υπεύθυνα πρόσωπα και αρμόδιοι υπάλληλοι αυτών. Αντίθετα, αν υπάρξει άρνηση ή καθυστέρηση για την παροχή πληροφοριών καθώς και αν χορηγηθούν ανακριβείς ή ελλιπείς πληροφορίες τότε ο νόμος προβλέπει την εφαρμογή ποινικών κυρώσεων και η Επιτροπή Ανταγωνισμού ως εξής:

- Στην περίπτωση επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, διευθυντών και υπαλλήλων τους καθώς και ιδιώτες ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, επιβάλλει πρόστιμο μέχρι και τρία εκατομμύρια (3.000.000) δραχμές στον καθένα από τους παραπάνω για κάθε παράβαση.

- Στην περίπτωση δημοσίων υπαλλήλων ή υπαλλήλων νομικών προσώπων δημοσίων δικαίου αναφέρεται αρμοδίως προς κίνηση ως πειθαρχικής δίωξης για τις πιο πάνω παραβάσεις οι οποίες αποτελούν πειθαρχικό παράπτωμα.

5.1.4 Διεξαγωγή ερευνών κατά περίπτωση

Υπάρχουν ειδικοί νόμοι που καθιερώνουν την υποχρέωση τήρησης εχεμύθειας, όλες οι δημόσιες αρχές και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου υποχρεούνται να παρέχουν πληροφορίες και συνδρομή στην Επιτροπή Ανταγωνισμού και στους εντεταλμένους υπαλλήλους και κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού ασκώντας τις εξουσίες φορολογικού ελεγκτή, για τη διαπίστωση παραβάσεων, έχει το δικαίωμα:

- ◆ Να ελέγξει τα πάσης φύσεως βιβλία, στοιχεία αλλά και όλα τα λοιπά έγγραφα των επιχειρήσεων και ενώσεων επιχειρήσεων συλλέγοντας αντίγραφα ή αποσπάσματα τους.
- ◆ Να διεξάγουν έρευνες και γραφεία και στους υπόλοιπους χώρους των επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων.
- ◆ Να πραγματοποιούν κατ' οίκον έρευνες με βάση τις διατάξεις του άρθρου 9 του Συντάγματος.
- ◆ Να λαμβάνουν, κατά τη κρίση τους ενόρκους καταθέσεις σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 212 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Η εντολή για τη διεξαγωγή ερευνών παρέχεται εγγράφως από τον Πρόεδρο της Επιτροπής Ανταγωνισμού ή από τον εξουσιοδοτημένο από αυτόν διευθυντή της Γραμματείας Επιτροπής Ανταγωνισμού και περιέχει το αντικείμενο της έρευνας καθώς και τις συνέπειες σε περίπτωση παρεμπόδισης ή δυσχέρειας αυτής, της άρνησης να εμφανίσουν τα απαιτούμενα βιβλία και διάφορα έγγραφα. Επίσης ο Πρόεδρος ή ο εξουσιοδοτημένος διευθυντής και γραμματέας της Επιτροπής Ανταγωνισμού έχει το δικαίωμα να ζητήσει με έγγραφο τη συνδρομή των αρμοδίων οργάνων τοπικής αυτοδιοίκησης για την πραγματοποίηση των ερευνών.

Όταν οι σχετικοί έλεγχοι και έρευνες έχουν πραγματοποιηθεί, τότε συντάσσεται έκθεση, από τον αρμόδιο γι' αυτές, και αντίγραφο της έκθεσης δημοσιεύεται στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υποβλήθηκαν σε έλεγχο. Στις περιπτώσεις που εμφανίζεται παρεμπόδιση των σχετικών ερευνών προβλέπονται κυρώσεις σύμφωνα με το νόμο οι οποίες φτάνουν το πρόστιμο των τριών (3) εκατομμυρίων δραχμών. Ακόμα αν παρουσιαστεί παρεμπόδιση των αρμοδίων οργάνων για τη διεξαγωγή της έρευνας τότε οι τελευταίοι έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν μέσω του εισαγγελέα τη βοήθεια την κατά τόπους αστυνομικών αρχών.

5.1.5 Υποχρέωση Εχεμύθειας

Οι πληροφορίες οι οποίες συλλέγονται με βάση τις διατάξεις του νόμου περί ανταγωνισμού μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο για το σκοπό που επιδιώκεται ύστερα από την αίτηση για παροχή πληροφοριών και για έλεγχο. Πιο συγκεκριμένα οι υπάλληλοι της γραμματείας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, οι υπάλληλοι των αρμοδίων υπηρεσιών των Οργανισμών Τοπικής και Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης έχουν την εντολή, αφού γνωρίζουν

απόρρητα στοιχεία επιχειρήσεων, ενώσεων επιχειρήσεων ή άλλων φυσικών ή νομικών προσώπων, να τηρούν εχεμύθεια για τα στοιχεία αυτά.

Ειδικότερα όταν πρόκειται για απόρρητα στοιχεία, τα οποία έχουν σχέση με την εφαρμογή του νόμου του ανταγωνισμού τότε οι παραπάνω υπάλληλοι αφού τηρούν απόλυτη εχεμύθεια για τα στοιχεία αυτά, τα ανακοινώνουν στον Πρόεδρο της Επιτροπής Ανταγωνισμού με έκθεση συμπεριλαμβάνοντας και τα σχετικά στοιχεία.

5.2 ΚΥΡΩΣΕΙΣ - ΤΕΛΗ

5.2.1 Υποχρέωση ανακοίνωσης παραβάσεων και ποινικές κυρώσεις

Η Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού όταν διαπιστώσει παράβαση οφείλει να την ανακοινώσει στην αρμόδια εισαγγελική αρχή το αργότερο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασής της.

Στην περίπτωση κατά τις οποίες κάποιος ατομικά ή ως εκπρόσωπος νομικού προσώπου συνάπτει συμφωνίες ή λαμβάνει αποφάσεις οι οποίες απαγορεύονται με βάση το νόμο και αποτελούν παράβαση του νόμου ή καταχράται τη θέση την οποία κατέχει ή εκπροσωπεί τότε τιμωρείται με χρηματική ποινή από ένα εκατομμύριο (1.000.000) μέχρι πέντε εκατομμύρια (5.000.000) δραχμές. Τα χρηματικά αυτά όρια διπλασιάζονται σε περίπτωση υποτροπής.

Επίσης τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών και με χρηματική ποινή από ένα εκατομμύριο (1.000.000) έως τρία (3.000.000) δρχ. :

- α) όποιος εμποδίζει με οποιονδήποτε τρόπο τον έλεγχο για την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου περί ανταγωνισμού,
- β) όποιος αρνείται να παρέχει πληροφορίες στην Επιτροπή Ανταγωνισμού και στα σχετικά με αυτήν όργανα,
- γ) όποιος παρέχει ψεύτικες πληροφορίες ή υποκρύπτει αλήθειες στην Επιτροπή Ανταγωνισμού ή στα όργανα αυτής και
- δ) όποιος αρνείται να παραβρεθεί ύστερα από έκκληση της Επιτροπής Ανταγωνισμού ή καταθέτει ψευδή ή αναληθή στοιχεία.

5.2.2 Έκταση Εφαρμογής του Ν. 703

Ο νόμος περί ανταγωνισμού εφαρμόζεται σε όλους τους περιορισμούς ανταγωνισμού που εμφανίζονται ή είναι δυνατό να εμφανίζονται σε μια χαρά έστω και αν αυτοί οφείλονται σε συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων, εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων ή συγκεντρώσεων επιχειρήσεων που πραγματοποιούνται ή λαμβάνονται έξω από αυτή ή σε επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που δεν έχουν εγκατάσταση σε αυτή. Το ίδιο ισχύει και για την καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης ή την κατάχρηση σχέσης οικονομικής εξάρτησης που εκδηλώνεται στη χώρα.

5.2.3 Δημοσίευση αποφάσεων και Εφαρμογή Διατάξεων περί επιδόσεων

Οι αποφάσεις αρμοδίων Υπουργών, οι αποφάσεις κανονιστικού περιεχομένου του Υπουργού Εμπορίου καθώς και οι αποφάσεις, οι γνωμοδοτήσεις και οι εκθέσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού με βάση τις

διατάξεις του νόμου περί ανταγωνισμού, δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Επίσης οι κλητήρες ενώπιον της Επιτροπής ανταγωνισμού ορίζονται με βάση τις διατάξεις που προβλέπει ο κώδικας φορολογικής Δικονομίας.

5.2.4 Είσπραξη Προστίμων

Τα πρόστιμα που επιβάλλονται στις περιπτώσεις όπου παρουσιάζεται παράβαση του νόμου, βεβαιώνεται ως δημόσια έξοδα και εισπράττονται σύμφωνα με το κώδικα εισπράξης δημοσίων έργων. Τα όρια των προστίμων που προβλέπει ο νόμος είναι δυνατόν να αναπροσαρμοστούν με σχετικό προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Εμπορίου. Έτσι λοιπόν οι διατάξεις οι οποίες προστατεύουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό διατηρούνται σε ισχύ,

■ Παράδειγμα 1

■ Παράδειγμα 2

β) Περιεχόμενο και σκοπός του άρθρου #6

6.4 Όργανα εφαρμογής των διατάξεων του κοινοτικού Δελτίου περί ανταγωνισμού

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Ο ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

6.1 Οι σκοποί της Κοινότητας και ο ρόλος του ανταγωνισμού μέσα στα πλαίσια της

6.2 Ο ζωτικός ρόλος της κοινοτικής πολιτικής του ανταγωνισμού

6.3 Περιεχόμενο και σκοπός των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης περί ανταγωνισμού

α) Περιεχόμενο και σκοπός του άρθρου 85

■ Παράδειγμα 1

■ Παράδειγμα 2

β) Περιεχόμενο και σκοπός του άρθρου 86

6.4 Όργανα εφαρμογής των διατάξεων του κοινοτικού Δικαίου περί ανταγωνισμού

Για τους παραπάνω σκοπούς, η δράση της Κοινότητας περιλαμβάνει σύμφωνα με τους όρους και με το χρονοδιάγραμμα της Ιδρυτικής Συνθήκης, μεταξύ των άλλων και τα εξής:

α) Την κατάργηση μεταξύ των κρατών - μελών, των εθνικών και των προσωπικών περιορισμών κατά την εισαγωγή και την εξαγωγή εμπορευμάτων

β) Μια κοινή εμπορική πολιτική

γ) Μια εσωτερική αγορά στην οποία θα χαρακτηρίζει η ελεύθερη των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων μεταξύ των κρατών - μελών

δ) Μέτρα που σφραγίζουν την είσοδο και κυκλοφορία των προσώπων στην εσωτερική αγορά

ε) Ένα καθεστώς που εξασφαλίζει ανέμελο ανταγωνισμό μέσα στην εσωτερική αγορά

στ) Την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της κοινοτικής βιομηχανίας

ζ) Συμβολή στην ενίσχυση της προστασίας των καταναλωτών

Κανονικά η Ιδρυτική Συνθήκη περιλαμβάνει 20 ρυθμίσεις. Ενώ παραδέχονται μόνο όσες έχουν σχέση με τον Ανταγωνισμό και μόνο.

Επίσης, για τους σκοπούς της Συνθήκης, η δράση της Κοινότητας περιλαμβάνει τη θέσπιση μιας οικονομικής πολιτικής που να σφραγιστεί στο στενό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των κρατών - μελών, στην εσωτερική αγορά καθώς και στην ορισμό κοινών στόχων. Οι λόγοι οικονομικών πολιτικών θα ασκείται σύμφωνα με τη αρχή της οικονομίας της

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο Ο ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

6.1 ΟΙ ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΚΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΜΕΣΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ιδρύθηκε με την υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης το 1957. Ουσιαστικά όμως, η ίδρυση της παραπάνω γίνεται με την υπογραφή της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση στο Maastricht της Ολλανδίας. Με λίγα λόγια δηλαδή, η Συνθήκη της Ρώμης τροποποιείται και εμπλουτίζεται με νέες διατάξεις που οδηγούν πλέον στην οικονομική, νομισματική και πολιτική ένωση της Ευρώπης (Maastricht)

Μετά από αυτό, έργο της Ε.Ε. ή αλλιώς Ευρωπαϊκή Κοινότητα είναι με την εγκαθίδρυση της Κοινής Αγοράς της οικονομικής και νομισματικής ενώσεως με την εφαρμογή κοινών πολιτικών που αναφέρονται στα άρθρα της τροποποιούμενης Συνθήκης της Ρώμης, να προάγει σε ολόκληρο το κοινοτικό χώρο την αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων, μια σταθερή και διαρκή μη πληθωριστική παραγωγική ανάπτυξη που να σέβεται το περιβάλλον, έναν υψηλό βαθμό συγκλίσεως των οικονομικών επιδόσεων, ένα υψηλό δείκτη απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας, την άνοδο του βιοτικού επιπέδου και της ποιοτικής ζωής, την οικονομική και κοινωνική συνοχή και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών.

Για τους παραπάνω σκοπούς, η δράση της Κοινότητας περιλαμβάνει σύμφωνα με τους όρους και με το χρονοδιάγραμμα της Ιδρυτικής Συνθήκης, μεταξύ των άλλων και τα εξής:

- α) Την κατάργηση μεταξύ των κρατών - μελών, των δασμών και των ποσοτικών περιορισμών κατά την εισαγωγή και την εξαγωγή εμπορευμάτων
- β) Μια κοινή εμπορική πολιτική
- γ) Μια εσωτερική αγορά στην οποία θα χαρακτηρίζει η εξάλειψη των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων μεταξύ των κρατών - μελών.
- δ) Μέτρα που αφορούν την είσοδο και κυκλοφορία των προσώπων στην εσωτερική αγορά.
- ε) Ένα καθεστώς που εξασφαλίζει ανόθευτο ανταγωνισμό μέσα στην εσωτερική αγορά
- στ) Την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της κοινοτικής βιομηχανίας
- ζ) Συμβολή στην ενίσχυση της προστασίας των καταναλωτών

Κανονικά η Ιδρυτική Συνθήκη περιλαμβάνει 20 ρυθμίσεις. Εδώ παραθέτονται μόνο όσες έχουν σχέση με τον Ανταγωνισμό και μόνο.

Επίσης, για τους σκοπούς της Συνθήκης, η δράση της Κοινότητας περιλαμβάνει, τη θέσπιση μιας οικονομικής πολιτικής που να στηρίζεται στο στενό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των κρατών - μελών, στην εσωτερική αγορά καθώς και στον ορισμό κοινών στόχων. Η εν λόγω οικονομικών πολιτικών θα ασκείται σύμφωνα με τη, αρχή της οικονομίας της

ανοιχτής αγοράς όπου κυριαρχεί ο ελεύθερος ανταγωνισμός. Πρόσθετα, όλες αυτές οι δραστηριότητες θα περιλαμβάνουν τον αμετάκλητο ορισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών που θα οδηγήσουν στην καθέρωση ενιαίου νομίσματος, του ECU, στον καθορισμό και εφαρμογή μιας και μόνο νομισματικής αλλά και συναλλαγματικής πολιτικής, κύριος σκοπός των οποίων θα είναι πάντοτε η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών και η στήριξη των γενικών οικονομικών πολιτικών στην Κοινότητα, σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς που λειτουργεί με οδηγό τον ελεύθερο ανταγωνισμό.

Η Κοινότητα επιδιώκει την επίτευξη όλων των παραπάνω στόχων και πολιτικών, με τη συνδρομή των εξής οργάνων:

- ⇒ Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο
- ⇒ Το Συμβούλιο
- ⇒ Την Επιτροπή
- ⇒ Το Δικαστήριο και το Ελεγκτικό Συνέδριο
- ⇒ Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή
- ⇒ Η Επιτροπή των Περιφερειών

Τα δύο τελευταία όργανα είναι κυρίως βοηθητικά ή συμβουλευτικά

Πρόσθετα, λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (Ε.Σ.Κ.Τ.) και μια Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Ο κύριος σκοπός αυτών των τραπεζών είναι η εξασφάλιση σταθερού επιπέδου τιμών και η στήριξη των πολιτικών της κοινότητας που θα οδηγήσουν σε ένα υγιή και αποτελεσματικό ελεύθερο ανταγωνισμό, πάντα μέσα στα πλαίσια της αρχής της ανοιχτής αγοράς.

Επίσης, η Κοινότητα και τα κράτη - μέλη οφείλουν να διασφαλίσουν την ύπαρξη των συνθηκών που είναι απαραίτητες για την ανταγωνιστικότητα της κοινοτικής βιομηχανίας. Για το σκοπό αυτό και σύμφωνα πάντοτε με το σύστημα των ελεύθερων και ανταγωνιστικών αγορών, η δράση τους θα στοχεύει:

- ◇ στην επιτάχυνση της προσαρμογής των βιομηχανιών στις διαρθρωτικές αλλαγές
- ◇ στην ενθάρρυνση για τη δημιουργία κλίματος ευνοϊκού της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και της ανάπτυξης των επιχειρήσεων σε ολόκληρη την κοινότητα, ιδιαίτερα σε ότι αφορά τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις
- ◇ στην υποβοήθηση για καλύτερη εκμετάλλευση του βιομηχανικού δυναμικού των πολιτικών καινοτομίας έρευνας και τεχνολογικής αναπτύξεως (άρθρο 130 της Συνθήκης)

Αναμφισβήτητα, από την παράθεση όλων των παραπάνω, βγαίνει το συμπέρασμα ότι η θέση του ελεύθερου ανταγωνισμού στην Ιδρυτική Συνθήκη ήταν και είναι η κυριαρχική. Με την ένταξη σε αυτής των πιο πάνω νέων διατάξεων του Maastricht για τον ανταγωνισμό, η κοινοτική πολιτική ανταγωνισμού ενισχύθηκε σημαντικά και απέκτησε ισχυρότατο θεσμικό πλαίσιο. Ο εμπλουτισμός της Συνθήκης με τις παραπάνω νέες διατάξεις νέα διάσταση στο όλο θέμα των αρχών και κανόνων του κοινοτικού δικαίου περί ανταγωνισμού, γιατί αυτές οριοθετούν όχι μόνο την οικονομική συμπεριφορά των επιχειρήσεων του ιδιωτικού και δημοσίου τομέα όλων των κοινοτικών εταίρων, αλλά και όλων των παραγόντων του δημοσίου και ιδιωτικού βίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Είναι πολύ σημαντική η διαπίστωση ότι η βασική έννοια του ανταγωνισμού, όχι μόνο παρέμεινε αναλλοίωτη στη Συνθήκη σε μια εξελικτική πορεία 35 ετών, (από το 1957 μέχρι σήμερα) αλλά καταξιώθηκε στη θεωρία και στην πράξη αφού υπήρξε το κύριο ενοποιητικό στοιχείο, η κινητήρια δύναμη και η κατευθυντήρια αρχή πολιτικής στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Έτσι σήμερα η καθιέρωση των αρχών του ελεύθερου ανταγωνισμού στις σύγχρονες ευρωπαϊκές οικονομικές σχέσεις σημαίνει πρώτιστα απελευθέρωση των οικονομικών συναλλαγών από ποικίλες εκδηλώσεις των κρατικών ρυθμιστικών παρεμβάσεων, είτε στους τομείς της διακίνησης των αγαθών, υπηρεσιών και κεφαλαίων με τη μορφή των διαφόρων περιορισμών, είτε στον τομέα της κυκλοφορίας προσώπων υπό τη μορφή αδειών και εγκρίσεων για την άσκηση συγκεκριμένης επαγγελματικής δραστηριότητας. Είναι ευνόητο ότι η εξάλειψη όλων αυτών των εμποδίων περιορισμών και τεχνικών και φυσικών φραγμών μπορεί να γίνει με παρεμβάσεις ασκούμενες στα πλαίσια της Κοινότητας, η οποία εξυπηρετεί όπως τονίστηκε παραπάνω, πρώτα απ' όλα στο στόχο της αρμονικής ανάπτυξης των οικονομιών των κρατών - μελών και ταυτόχρονα εξασφαλίζει την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής του σύγχρονου κράτους.

6.2 Ο ΖΩΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο κύριος αντικειμενικός σκοπός της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η σύσφιξη των σχέσεων μεταξύ των λαών της Ευρώπης και η εξασφάλιση οικονομικής και κοινωνικής προόδου σε όλους τους κατοίκους των κρατών - μελών της με την κοινή δράση που απαιτείται για την άρση όλων εκείνων των φραγμών και εμποδίων που ακόμη διαιρούν τους Ευρωπαίους. Σήμερα λίγα χρόνια μετά την έναρξη λειτουργίας της ενιαίας εσωτερικής αγοράς, διαπιστώνεται ότι η Κοινότητα των Δώδεκα έχει σημειώσει πρόοδο στην θεμελίωση της Κοινής Αγοράς ενώ πρόσθετα καταργήθηκαν τα περισσότερα εμπόδια που υπήρχαν στις εμπορικές συναλλαγές και ιδιαίτερα οι τελωνειακοί δασμοί, οι ποσοστώσεις, οι επιβαρύνσεις και τα διάφορα μέτρα με ισοδύναμο αποτέλεσμα. Η οικονομική όμως ολοκλήρωση προϋποθέτει και απαιτεί της κοινοτικής στρατηγικής και του εν εξελίξει προγράμματος για τη δημιουργική της ενιαίας εσωτερικής αγοράς στην Ευρώπη.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, από τη μεριά του έχει κατ' επανάληψη τονίσει το ζωτικό ρόλο της πολιτικής ανταγωνισμού της Κοινότητας σε ότι ειδικότερα, αφορά την καθιέρωση των βασικών κανόνων του ανταγωνισμού στην Κοινότητα σε ότι ειδικότερα αφορά την καθιέρωση των βασικών κανόνων του ανταγωνισμού στην Κοινότητα μεταξύ των διαφόρων επιχειρήσεων, μεταξύ του ιδιωτικού και δημοσίου τομέα και μεταξύ των επιμέρους κρατών - μελών. αυτός άλλωστε είναι ο καλύτερος τρόπος για να προστατευθεί ο καταναλωτής, για να δημιουργηθεί μακροπρόθεσμα απασχόληση και να επιτευχθεί μια ισχυρότερη ευρωπαϊκή οικονομία. Είναι αποδεδειγμένο ότι οι σημαντικότερες «στρεβλώσεις» του ανταγωνισμού προκαλούνται από το γεγονός ότι η εσωτερική αγορά της Κοινότητας δεν είναι ακόμα πλήρης, από το ότι μέχρι πρόσφατα ο κοινοτικός ανταγωνισμός νοθεύονταν κυρίως από την πρακτική των εθνικών επιδοτήσεων και από την ύπαρξη μονοπωλίων του Δημοσίου στις κρατικές προμήθειες, στις δημόσιες συμβάσεις, τις τηλεπικοινωνίες, τις

τράπεζες, τις ασφάλειες, τις μεταφορές και την ενέργεια. Αυτό αποδεικνύεται, δηλαδή το ότι υπήρχε και υπάρχει ακόμα πρόβλημα στους αυτούς τομείς της βιομηχανίας και υπηρεσιών από την 21^η Έκθεση της Επιτροπής για το 1991. Συγκεκριμένα, στην Έκθεση αυτή αναφέρεται: «το πεδίο του ανταγωνισμού είναι περιορισμένο, εφόσον είναι δύσκολο ή αδύνατο για τους νεοεισερχόμενους να επιτύχουν πρόσβαση στην αγορά ή επειδή οι εταιρίες που είναι παρούσες στην αγορά έχουν περιορισμένες δυνατότητες ανάπτυξης εμπορικών στρατηγικών σύμφωνα με τους στόχους τους.»

Ευνόητο είναι ότι καθώς η Κοινότητα προχωρεί προς την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, γίνεται επιτακτικότερη η ανάγκη υπαγωγής όλων αυτών των σημαντικών τομέων της εθνικής και κοινοτικής οικονομίας στους κανόνες του ανταγωνισμού. Όμως, το «άνοιγμα» που επιχειρείται στον ανταγωνισμό δεν είναι απλό και εύκολο βήμα, ιδιαίτερα με την τρέχουσα παγκόσμια οικονομική κατάσταση. Οι τομείς που αναφέρθηκαν παραπάνω, πάντοτε διαδραμάτιζαν κύριο ρόλο και για αυτό στις περισσότερες βιομηχανιών και των επιχειρηματιών ή οργανισμών που ελέγχονται από το δημόσιο τομέα να παρατηρείται αναποτελεσματικότητα συνδυασμένη, όπως είναι επόμενο, από πολύ ακριβά προϊόντα και υπηρεσίες. Δεν χρειάζονται ιδιαίτερες οικονομικές γνώσεις για να αντιληφθεί κάποιος ότι το αυξημένο κόστος παραγωγής αγαθών και παροχής υπηρεσιών καταβάλλεται από τον καταναλωτή, ενώ η αποτελεσματικότητα συνδυασμένη, όπως είναι επόμενο, από πολύ ακριβά προϊόντα και υπηρεσίες. Δεν χρειάζονται ιδιαίτερες οικονομικές γνώσεις για να αντιληφθεί κάποιος ότι το αυξημένο κόστος παραγωγής αγαθών και παροχής υπηρεσιών καταβάλλεται από τον καταναλωτή, ενώ η αποτελεσματικότητα, για παράδειγμα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, των τηλεπικοινωνιών και των υποδομών μεταφοράς έχει σοβαρές αρνητικές συνέπειες στο σύνολο της οικονομίας, προπάντων στις απομακρυσμένες ή υποανάπτυκτες περιφέρειες ή περιοχές των κρατών - μελών. Αναπόφευκτα, πάσχει από το λόγο και ανταγωνιστικότητα της εθνικής και κοινοτικής οικονομίας.

Επομένως ήταν απαραίτητοι οι οποίοι κανόνες και ρυθμιστικές διατάξεις καθώς επίσης και η συνεπής εφαρμογή των κανόνων αυτών που έχουν ήδη συμβάλει αποφασιστικά στην διεύρυνση των αγορών και στην επίτευξη ορισμένων σπόρων προς όφελος του καταναλωτή. Οποιασδήποτε αντικειμενικός παρατηρητής διαπιστώνει ότι με την έναρξη λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς έχουν ελευθερωθεί από τους δεσμευτικούς κανονισμούς του κρατικού παρεμβατισμού ο ευρύτερος χρηματοπιστωτικός τομέας (τράπεζες, χρηματοδοτικά ιδρύματα, ασφαλιστικές εταιρίες, επενδυτικοί φορείς, χρηματιστήρια), οι τηλεπικοινωνίες, οι αερομεταφορές και λοιποί κλάδοι των μεταφορών, οι κρατικές προμήθειες, οι δημόσιες συμβάσεις κτλ. Οι όποιοι φραγμοί του ελεύθερου ανταγωνισμού υπάρχουν ακόμη βρίσκονται στο στόχαστρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι κανόνες ανταγωνισμού θα παίξουν στο εξής πρωτεύοντα ρόλο στην οικονομική ολοκλήρωση και στην επιτυχία του προγράμματος για την οικονομική και νομισματική ενοποίηση.

... το ότι αν δεν διαπιστωθούν βασικές έννοιες που χρησιμοποιεί το κοινοτικό δικαίωμα, δεν είναι δυνατή η πραγματική ερμηνεία και η σωστή εφαρμογή των θεμελιωδών διατάξεων του κοινοτικού ανταγωνισμού.

6.3 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 85 ΚΑΙ 86 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΠΕΡΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Όπως αναφέραμε παραπάνω, ο ανταγωνισμός, παίζει σημαντικό ρόλο για την οικονομία της Κοινότητας με αποτέλεσμα να αναφέρεται έστω και σποραδικά σε όλη τη Συνθήκη. Συγκεκριμένα όμως, η απαγόρευση του ελεύθερου ανταγωνισμού ρυθμίστηκε στα άρθρα 85 - 94 και κυρίως στα άρθρα 85,85 και 90 της ίδιας Συνθήκης. Σε αυτό το σημείο κρίθηκε σκόπιμη και συνοπτική αναφορά στις διατάξεις του κάθε άρθρου χωριστά (μόνο 85, 86 και 90)

α) Περιεχόμενο και σκοπός του άρθρου 85

Κατά το άρθρο 85 της Συνθήκης είναι ασυμβίβαστες με την έννοια της κοινής αγοράς, για αυτό απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική που μπορούν να επηρεαστούν το εμπόριο μεταξύ των κρατών - μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμένο ή την νόθευση του ανταγωνισμού μέσα στην κοινή αγορά και ιδίως εκείνες που συνίστανται:

- ♣ στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό τιμών αγοράς ή πωλητές ή άλλων ορών συναλλαγής
- ♣ στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διάθεσης, της τεχνολογικής ανάπτυξης ή των επενδύσεων
- ♣ στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού
- ♣ στην εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδύναμων παροχών που από τη φύση του ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.

Με την απλούστερη διατύπωση το κοινοτικό δίκαιο απαγορεύει στις επιχειρήσεις που λειτουργούν στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα να προβαίνουν σε ενέργειες ή να χρησιμοποιούν μεθόδους που μπορούν να επηρεάσουν το διακοινοτικό εμπόριο και οι οποίες έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα να παρεμποδίσουν να περιορίσουν ή να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό. Οι απαγορευμένες αυτές συμφωνίες ή αποφάσεις μεταξύ των επιχειρήσεων στον κοινοτικό χώρο, είναι σύμφωνα με το ίδιο άρθρο, αυτοδικαίως άκυρες, ενώ όλες αυτές οι διατάξεις μπορούν να κηρυχθούν ανεφάρμοστες δηλαδή μπορούν να εξαιρεθούν υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Από την ανάγνωση των πιο πάνω ρυθμίσεων προκύπτει ότι κύριος σκοπός του άρθρου 85 είναι η προστασία του συστήματος του ελεύθερου ανταγωνισμού που αποτελεί άλλωστε ένα από τα μέσα για την επίτευξη των βασικών στόχων της Ιδρυτικής Συνθήκης.

Εδώ θα πρέπει να επεξηγηθούν εννοιολογικά οι βασικές έννοιες που χρησιμοποιεί το συγκεκριμένο άρθρο. Οι έννοιες αυτές «επιχείρηση», «ενώσεις επιχειρήσεων και αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων», «εναρμονισμένη πρακτική». Είναι ευνόητο ότι αν δεν διευκρινιστούν ορισμένες βασικές έννοιες που χρησιμοποιεί τι κοινοτικό δίκαιο, δεν είναι δυνατή η πραγματική ερμηνεία και η σωστή εφαρμογή των θεμελιωδών διατάξεων του κοινοτικού ανταγωνισμού.

Ως «επιχείρηση» νοείται κάθε οντότητα, δηλαδή κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων στερούμενης νομικής προσωπικότητας, που έχει την δυνατότητα να προβαίνει σε πράξεις, οι οποίες αποτελούν γι' αυτήν πηγή δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και ανάγονται σε οικονομική δραστηριότητα. Δηλαδή, λέξη «επιχείρηση» χρησιμοποιείται στο κοινοτικό δίκαιο με την οικονομική της μόνο έννοια, και είναι αδιάφορο η νομική μορφή της επιχείρησης καθώς και η ύπαρξη ή όχι της ικανότητας προς δικαιοπραξία. Επίσης, δεν έχει σημασία αν η έδρα της επιχείρησης βρίσκεται μέσα ή έξω από το εδαφικό χώρο ισχύος της Συνθήκης, αρκεί οι πράξεις της επιχείρησης να θέτουν μέσα σε αυτόν το χώρο σε κίνδυνο του ανταγωνισμού. Θα πρέπει όμως να έχει ορισμένα βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα για να νοηθεί ως «επιχείρηση» δηλαδή να έχει οντότητα και προπαντός να έχει τουλάχιστον την ικανότητα να προσφεύγει στα δικαστήρια, αλλά και να μηνύεται, να δημιουργεί έννομες σχέσεις και να έχει περιουσία.

Ως «ένωση επιχειρήσεων» νοείται κάθε ομάδα, δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων, συνδεδεμένων μεταξύ τους με κάποιο οργανωμένο δεσμό. Η μορφή του δεσμού αυτού καθώς και η μορφή της πράξης (σύμβαση, συλλογική ή διοικητική πράξη κ.τ.λ.) είναι στοιχεία αδιάφορα. Η ένωση αυτή δεν είναι απαραίτητη να έχει νομική προσωπικότητα, ούτε να συνεπάγεται νομική δέσμευση. Απαιτείται δηλαδή μόνο η δημιουργία κάποιας δέσμευσης των μερών ή των ενδιαφερομένων.

Παράδειγμα 1⁶

Η εταιρία Ολλανδικού δικαίου Viljo Europe ασχολείται με τη χονδρική πώληση, την εισαγωγή και την εξαγωγή ειδών γραφείου.

Η Parker Pen Ltd, εταιρία αγγλικού δικαίου, κατασκευάζει ευρεία ποικιλία στυλογράφων και άλλων συναφών ειδών, τα οποία πουλάει σε όλη την Ευρώπη μέσω των θυγατρικών της ή μέσω ανεξάρτητων διανομέων. Το εμπόριο των ειδών Parker μέσω των θυγατρικών ελέγχεται από μια περιφερειακή ομάδα, η οποία αποτελείται από τρεις διευθυντές (περιφερειακές, οικονομικός, μάρκετινγκ).

Η Viljo αρχικά, επιχείρησε χωρίς επιτυχία να συνάψει εμπορικές σχέσεις με την Parker και να προμηθευτεί προϊόντα της Parker με τον ίδιο τρόπο που προμηθεύονται οι θυγατρικές της τελευταίας. Στην συνέχεια η Viljo υπέβαλε καταγγελία στις 19 Μαΐο 1988 κατηγορώντας την Parker ότι απαγορεύει τις εξαγωγές των προϊόντων της από τους διανομείς της, ότι προβαίνει σε κατανομή της κοινής αγοράς σε εθνικές αγορές των τεράτων μελών και ότι διατηρεί στις εγχώριες αγορές, τεχνητά υψηλές τιμές για τα προϊόντα Parker.

Αργότερα η Viljo με νέα καταγγελία κατά της Parker ισχυρίζεται ότι η τελευταία περιορίζει τις διανομείς σε ορισμένες μόνο περιοχές παρουσιάζοντας έτσι το άρθρο 85 της Συνθήκης της Ε.Ε.

Μετά από εξέταση της υπόθεσης το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε ότι το άρθρο 85 δεν έχει εφαρμογή όταν η εν λόγω εναρμονισμένη πρακτική αφορά επιχειρήσεις που ανήκουν στον ίδιο όμιλο ως μητρική και θυγατρική εταιρία και οι επιχειρήσεις αυτές αποτελούν μια οικονομική μονάδα, μέσα στην οποία η θυγατρική δεν διαθέτει πραγματική αστυνομία για τη χάραξη πολιτικής στην

⁶ Υπόθεση c- 73/95 P συλλογή της νομαρχίας του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου 10B σελ.5457-5499 1996 Μέρος I.

αγορά. Επίσης το άρθρο 86 αφορά τις σχέσεις μεταξύ οικονομικών μονάδων ικανών να ανταγωνίζονται μεταξύ τους, αποκλείοντας συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων που ανήκουν στον ίδιο όμιλο. Έτσι λοιπόν οι διατάξεις του άρθρου 86 δεν έχουν εφαρμογή όταν οι θυγατρικές εταιρίες βρίσκονται σε 100% εξάρτηση από τη μητρική.

Στη συνέχεια η Vilio κατηγόρησε την Parker για δυσμενή μεταχείριση όσο αφορά τις τιμές και τους όρους πωλήσεων, το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε ότι η προσφεύγουσα δεν διευκρίνισε με ποια συμφωνία, απόφαση ή εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ της Parker και των ανεξάρτητων διανομέων της υπέστη δυσμενή μεταχείριση.

Από το σύνολο όλων των παραπάνω προκύπτει ότι η προσφυγή πρέπει σαν απορριφθεί στο σύνολο της. Έτσι η Επιτροπή ζητεί να καταδικαστεί η Vilio στα δικαστικά έξοδα

Παράδειγμα 2⁷

Η εταιρία Nissan France είναι ο αποκλειστικός εισαγωγέας στη Γαλλία αυτοκινήτων μάρκας Nissan. Οι εταιρίες Serda, Lyon Vaise Auto, Garage Gambetta και Lyon Automobiles είναι εκπρόσωπος της μάρκας αυτής με έδρα τον γαλλικό νομό Rhone.

Ο J.L. Dupasquier του Garage Sport Auto και οι εταιρίες Star terre και Acqueducs Automobiles, με έδρα τον ίδιο νομό, προβαίνουν σε παράλληλες εισαγωγές καινούργιων αυτοκινήτων μάρκας Nissan, τα οποία αποκτούν στην αλλοδαπή και στην πώληση των αυτοκινήτων αυτών εντός της Γαλλίας, χωρίς να έχουν εξουσιοδοτηθεί από τον κατασκευαστή. Επιπλέον διαφημίζονται ως πωλητές αποθέματος καινούργιων αυτοκινήτων Nissan.

Η Nissan France κλπ. θεωρώντας ότι η Garage Sport Auto κλπ. δεν ανήκουν στο ίδιο δίκτυο διανομής του κατασκευαστή των αυτοκινήτων Nissan, ούτε αποτελούν εντεταλμένους ενδιάμεσους ή μεσάζοντες, άσκησαν αγωγή για ενέργειες οι οποίες άπτονται του αθέμιτου ανταγωνισμού κατά των επίσημων διανομέων της Nissan και ζήτησαν να υποχρεωθούν οι Garage Sport Auto κλπ να τους καταβάλουν αποζημίωση λόγω αθέμιτου ανταγωνισμού και να τους απαγορευτεί να διαφημίζονται ως πωλητές καινούργιων αυτοκινήτων Nissan.

Για να επιλυθεί η υπόθεση αυτή το tribunal de commerce de Lyon θέτει ένα βασικό ερώτημα: Μπορεί παράλληλος εισαγωγέας να ασκεί συγχρόνως και δραστηριότητα αυτοκινήτων.

Η απάντηση που δίνεται στο παραπάνω ερώτημα βασίζεται στο άρθρο 85 παράγραφος 1 της Συνθήκης της Ευρώπης το οποίο αναφέρει ότι οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων που δύναται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών - μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή την νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς είναι καταρχάς ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και απαγορεύονται. Βάση της παραγράφου 2 του παραπάνω άρθρου οι εν λόγω συμφωνίες είναι αυτοδικαίως άκυρες, εκτός αν οι διατάξεις της παραγράφου 1 έχουν κριθεί από την Επιτροπή ανεφάρμοστες.

Η Επιτροπή όμως επιτρέπει ορισμένες συμφωνίες διανομής και εξυπηρέτησης οι οποίες διαφορετικά θα απαγορευόταν.

⁷ Συλλογή της Νομαρχίας του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου 1) 2) Β, Υπόθεση C-309/94 σελ. 677-701 1996 Μέρος I

Έτσι λοιπόν δεν απαγορεύεται στις επιχειρήσεις που δεν ανήκουν στο δίκαιο διανομής, ακόμη και αν δεν έχουν την ιδιότητα του «μεσάζοντα» από τελικούς χρήστες ή αν ασκούν ελεύθερα εμπορία καινούργιων ή μεταχειρισμένων αυτοκινήτων δικτύου διανομής.

Το δικαστήριο υπέβαλε στους ενάγοντες τα δικαστικά έξοδα.

8) Περιεχόμενο και σκοπός του άρθρου 86

Κατά το άρθρο 86 της Συνθήκης Ε.Ε. είναι ασυμβίβαστη με την Κοινή αγορά και απαγορεύεται, κατά το μέτρο που μπορεί να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών - μελών η καταχρηστική εκμετάλλευση από μια ή περισσότερες επιχειρήσεις της δεσπόζουσας θέσης τους μέσα στην Κοινή Αγορά ή σε σημαντικό τμήμα της.

Η καταχρηστική αυτή της κυριαρχικής ή δεσπόζουσας θέσης μπορεί να συνίσταται:

- * στην άμεση ή έμμεση επιβολή μη δίκαιων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων όρων συναλλαγής.
- * στον περιορισμό της παραγωγής, της διαθέσεως ή της τεχνολογίας αναπτύξεως προς ζημιά των καταναλωτών.
- * στην εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδύναμων παροχών έναντι των εμπορικά συναλλασσόμενων, με αποτέλεσμα να περιέχονται αυτοί σε μειονεκτικά θέση στον ανταγωνισμό.
- * στην εξάρτηση της συνάψεως συμβάσεων από την αποδοχή, από τους συναλλασσόμενους, πρόσθετων παροχών που από τη φύση ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.

Σκοπός του άρθρου 86 είναι επίσης η προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού, προς όφελος των ανταγωνιζόμενων επιχειρήσεων και των καταναλωτών. Η προστασία του ανταγωνισμού με βάση τις διατάξεις αυτού του άρθρου αποδεικνύεται ανεπιφύλακτα από το ότι:

⊗ το άρθρο δεν επιτρέπει στην δεσπόζουσα επιχείρηση να ενεργεί ανενόχλητα και αυθαίρετα

⊗ με τον έλεγχο που διενεργεί πάνω στην κυρίαρχη επιχείρηση δίνει έτσι στις μικρότερες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να δράσουν πιο ελεύθερα, παραμερίζοντας τα οποιαδήποτε εμπόδια αναπτύξεως της δραστηριότητας τους

⊗ απομακρύνει τον κίνδυνο που υπάρχει ώστε η δεσπόζουσα θέση να εξελιχθεί σε μονοπώλιο

Σύμφωνα με το ίδιο άρθρο ως καταχρηστική, χαρακτηριστική η εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσεως σε περίπτωση που η εν λόγω εκμετάλλευση βλάπτει κατά οποιαδήποτε τρόπο τον ανταγωνισμό. Σε αυτό το θέμα έδωσε περισσότερες επεξηγήσεις με απόφαση του (3.10.85) το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, με την οποία (απόφαση) αποφάνθηκε ως εξής:

1. Το άρθρο 86 της Συνθήκης έχει την έννοια ότι εφαρμόζεται σε επιχειρήσεις που κατέχουν δεσπόζουσα θέση σε συγκεκριμένη αγορά, ακόμη και όταν η θέση αυτή οφείλεται όχι στη δραστηριότητα των ιδίων των επιχειρήσεων αλλά στο γεγονός ότι, λόγω νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων, στην αγορά αυτή δεν μπορεί να υπάρξει ανταγωνισμός ή μπορεί να υπάρξει μόνο εξαιρετικά περιορισμένος ανταγωνισμός.

2. Συνιστά καταρχήν, κατά τη έννοια του άρθρου 8 το γεγονός ότι επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση σε συγκεκριμένη αγορά κρατάει για την ίδια ή για μια άλλη επιχείρηση που ανήκει στον ίδιο όμιλο (θυγατρική), χωρίς να υπάρχει αντικειμενική ανάγκη, για βοηθητική δραστηριότητα, την οποία θα μπορούσε να ασκήσει Τρίτη επιχείρηση σε διαφορετική αγορά, με κίνδυνο να εξουδετερωθεί οποιαδήποτε ανταγωνισμός από την επιχείρηση αυτή.

6.4 ΟΡΓΑΝΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΠΕΡΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Όπως υπάρχει στον Ελληνικό Δίκαιο ή Επιτροπή Ανταγωνισμού που υπεύθυνη τόσο για την εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 703 όσο και για τον έλεγχο του αν νοθεύεται ο ανταγωνισμός, έτσι και στο Κοινοτικό Δίκαιο υπάρχει αντίστοιχη Επιτροπή που είναι υπεύθυνη όμως για τις αντίστοιχες διατάξεις του αντίστοιχου Κοινοτικού Δικαίου.

Η Επιτροπή αυτή συνεργάζεται επίσης και με κάποια άλλα όργανα υπεύθυνα και αυτά, τα οποία είναι το «Συμβούλιο» το «Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο», το «Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών».

Έτσι αν η Επιτροπή διαπιστώσει ότι κάποια διαφορά που υπάρχει στις νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις των Κρατών - μελών, νοθεύει τους όρους ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και επομένως προκαλεί στρέβλωση που πρέπει να εξαλειφθεί, διαβουλεύεται με τα ενδιαφερόμενα Κράτη - μέλη. Αν οι διαβουλεύσεις όμως δεν οδηγήσουν πουθενά, το Συμβούλιο μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει για το σκοπό αυτό τις αναγκαίες οδηγίες. Η Επιτροπή και το Συμβούλιο μπορούν να λάβουν κάθε άλλο αναγκαίο μέτρο, το οποίο φυσικά προβλέπεται από τη Συνθήκη.

Αν από την πλευρά του Κράτους - μέλους, υπάρχει ο φόβος ότι κάποια θέσπιση ή τροποποίηση που θα γίνει στις γενικές διατάξεις του, μπορεί να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού, τότε το Κράτος - μέλος που θέλει να προβεί στην ενέργεια αυτή συμβουλευεται Κράτη - μέλη, συνιστά στα ενδιαφερόμενα Κράτη τα κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή της σχετικής στρέβλωσης.

Το Κράτος - μέλος που θέλει να θεσπίσει ή να τροποποιήσει κάποια διάταξη, υποχρεούται να υπακούσει στις συμβουλές της Επιτροπής και αυτό γιατί όλα τα Κράτη - μέλη ασκούν την οικονομική τους πολιτική με σκοπό να συμβάλλουν στην υλοποίηση των στόχων της Κοινότητας η οποία δρα σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό που εννοεί την αποτελεσματική κατανομή των πόρων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

7.1 Η διαφήμιση στα πλαίσια του ανταγωνισμού

7.2 Νομολογιακά παραδείγματα

Νομολογιακό παράδειγμα 1

Νομολογιακό παράδειγμα 2

Νομολογιακό παράδειγμα 3

Νομολογιακό παράδειγμα 4

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

7.1 Η ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Η ουσία του οικονομικού ανταγωνισμού βασίζεται στην αρχή της καλύτερης απόδοσης ή αλλιώς του αποδοτικού ανταγωνισμού. Η απόδοση αποτελεί προϋπόθεση ύπαρξης κάθε ανθρώπινης κοινωνίας, είναι έκφραση ατομικής ικανοποίησης και συντελεί στην μείωση της κοινωνικής έντασης. Χωρίς αυτήν, δεν θα υπήρξε κοινωνική πρόοδος ούτε μεταρρυθμίσεις. Ο αποδοτικός ανταγωνισμός αφήνει έδαφος για τις προσφορές των ανταγωνιστών και ανοίγει την πόρτα στον ανταγωνισμό.

Τον αποδοτικό ανταγωνισμό όμως επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό και η διαφήμιση. Και αυτό γιατί η διαφήμιση καθ' αυτή είναι από τα κύρια μέσα του αποδοτικού ανταγωνισμού αλλά συγχρόνως και από τα πιο επικίνδυνα για τους καταναλωτές. Κάθε ανταγωνιζόμενος έχει δικαίωμα να αναζητεί την δημιουργία πελατειακών σχέσεων προβάλλοντας τα προϊόντα και τις υπηρεσίες του. Για το σκοπό αυτό χρειάζεται να προσελκύσει την προσοχή του κοινού να το πληροφορήσει σχετικά με την προσφορά του, ώστε το κοινό να επιλέξει ορθολογικά. Ωστόσο επειδή ο καταναλωτής δεν επιλέγει πάντα με την λογική αλλά και συναισθηματικά, η διαφήμιση χρησιμοποιεί μεθόδους υποβολής ώστε ο καταναλωτής να καταλήγει συχνά σε μη ορθολογική επιλογή. Και εδώ ακριβώς βρίσκεται ο κίνδυνος.

Κάθε μέθοδος διαφήμισης (παρενοχλητική, έμμεση, συγκριτική, παραπλανητική κτλ.), που επηρεάζει το κοινό και δεν το αφήνει να αποφασίσει απερίφραστα με γνώμονα την τιμή και την ποιότητα των προϊόντων, δηλαδή να εξετάσει τις ιδιότητες τους, αποτελεί μη αποδοτικό ανταγωνισμό.

Επομένως, ο νόμος με τις διάφορες διατάξεις (περί αθέμιτου ανταγωνισμού, Ν 146/ 1914), επιδιώκει να συγκρατήσει τη διαφήμιση μέσα στα όρια του αποδοτικού ανταγωνισμού, απαγορεύοντας τόσο την παραπλανητική διαφήμιση όσο και την συγκριτική αλλά και κάθε είδους διαφημιστική μέθοδο που αντίκειται στα πλαίσια του ανταγωνισμού.

Παραπλανητική διαφήμιση είναι κάθε διαφήμιση, το περιεχόμενο ή η μορφή της οποίας με οποιονδήποτε τρόπο παραπλανά ή ενδέχεται να παραπλανήσει τα πρόσωπα, στα οποία απευθύνεται ή στη γνώση των οποίων περιέχεται και εξαιτίας της παραπλάνησης αυτής, ενδέχεται να επηρεάσει την οικονομική τους συμπεριφορά ή να βλάψει έναν ανταγωνιστή.

Σε ότι αφορά τις ρυθμίσεις του νόμου για τη διαφήμιση, αξίζει να γίνει αναφορά για την συγκριτική διαφήμιση. Σύμφωνα με το νόμο, η διαφήμιση που προσδιορίζει άμεσα ή έμμεσα την ταυτότητα συγκεκριμένου ανταγωνιστή ή των ομοειδών αγαθών ή υπηρεσιών που εκείνος προσφέρει (συγκριτική διαφήμιση) επιτρέπεται εφόσον συγκρίνει με αντικειμενικό τρόπο τα ουσιοδω, συναφή,

επαληθεύσιμα και επιλεγμένα με αμεροληψία χαρακτηριστικά ανταγωνιστικών αγαθών ή υπηρεσιών και:

- ⇒ δεν είναι παραπλανητική
- ⇒ δεν προκαλεί στην αγορά μεταξύ του διαφημιζόμενου και των ανταγωνιστών του ή μεταξύ των σημάτων, άλλων διακριτικών γνωρισμάτων, αγαθών ή υπηρεσιών του διαφημιζόμενου και των ανταγωνιστών του
- ⇒ δεν είναι υποτιμητική, δυσφημιστική ή περιφρονητική για έναν ανταγωνιστή
- ⇒ δεν επιδιώκει κατά κύριο λόγο να επωφεληθεί από τη φήμη σήματος ή άλλου διακριτικού γνωρίσματος ανταγωνιστή

Παρακάτω παραθέτουμε νομολογιακά παραδείγματα θέλοντας να δείξουμε τη σημασία του ανταγωνισμού, αποφεύγοντας την περαιτέρω ανάλυση του θέματος γιατί μπαίνουμε στα όρια του αθέμιτου ανταγωνισμού.

7.2 ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1⁸

ΠΑΡΑΠΛΑΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ (PHILIPSHAVE)

Είναι παραπλανητική η διαφήμιση μέσα σε συγκεκριμένη εσωτερική αγορά ενός προϊόντος ως «World's best selling», έστω και αν το προϊόν κατέχει την καλύτερη θέση στην παγκόσμια αγορά όταν το όμοιο προϊόν άλλης επιχείρησης στη συγκεκριμένη εσωτερική αγορά έχει περισσότερες πωλήσεις.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ: Η γερμανική εταιρία Brawa κατέχει στη Γερμανία την πρώτη θέση στις πωλήσεις του προϊόντος της ξυριστικής μηχανής. Η ολλανδική εταιρία PHILIPS διαφήμιζε στη Γερμανία το όποιο προϊόν της ξυριστικής μηχανής «PHILIPSHAVE» ως την «πιο πωλούμενη στον κόσμο» και ως την «επιλογή των ανδρών του κόσμου». Το εφετείο δέχθηκε ότι μια τέτοια διαφήμιση δεν μπορούσε να παραπλανήσει το κοινό.

Η ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΚΗ ΛΥΣΗ: Το γερμανικό Ακυρωτικό όμως θεώρησε τη διαφήμιση «PHILIPSHAVE» ως παραπλανητική αφορούσε τη γερμανική αγορά, αφού θα μπορούσε η διαφημιζόμενη «PHILIPSHAVE» να θεωρηθεί ότι διεκδικεί την ίδια θέση πρώτων πωλήσεων και στη Γερμανία όπως πράγματι είχε η παγκόσμια αγορά

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2⁹

ΙΣΤΟΡΙΚΟ: Επιχείρηση παραγωγής και εμπορίας καφέ διοχέτευσε στην αγορά του καφέ της με διακριτικό γνώρισμα «καφές ελληνικός Brano» συσκευασμένος σε σακίδια ειδικά φτιαγμένα βάση ευρεσιτεχνίας της για «μέθοδο διατήρησης καφέ φρέσκου εν κενώ αέρος ή εν κενώ οξυγόνου». Στοιχείο τεχνικής προόδου της εφευρέσεως αυτής ήταν ότι η απουσία του οξυγόνου από το σακίδιο εμπόδιζε την οξειδωση.

Εμφανίστηκε όμως τηλεοπτική διαφήμιση άλλης επιχείρησης που έδειχνε άτομο να κρατάει σακίδιο καφέ λέγοντας «αυτό είναι ένα κοινό σακουλάκι το πιέζουμε και βουλιάζει». Έπειτα έδειχνε άλλο σακουλάκι λέγοντας «αυτός είναι ο καφές στην νέα επαναστατική συσκευασία φρεσκοματικ. Σφίγγω και Δε βουλιάζει. Πολύ φυσικό. Δεν περιέχει αέρα». Η πρώτη επιχείρηση ζήτησε με

⁸ BGH 1-10-1971, IIC 3 (1972) 93

⁹ Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών 155/1975 ΕΕΔ κοτ' (1975) 148

αίτηση ασφαλιστικών μέτρων να απαγορευθεί στη δεύτερη η χρησιμοποίηση της διαφημιστικής αυτής ως παράνομης (αθέμιτης).

Η ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΚΗ ΛΥΣΗ: Το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών δέχθηκε ότι η διαφημιστική αγγελία της καθ' ης η αίτηση περιείχε (εκτός από συγκριτική διαφήμιση) και ανακριβή δήλωση ικανή να δημιουργήσει εντύπωση ιδιαίτερως ευνοϊκής προσφοράς δοθέντος ότι το πρώτο παρουσιαζόμενο κοινό σακουλάκι εμφανίζεται ότι περιείχε ατμοσφαιρικό αέρα, άρα και οξυγόνο επαγόμενο τις δυσμενείς συνέπειες της οξειδώσεως, ενώ πράγματι το σακίδιο της αιτούσης αδρανές άζωτο (φιλτραρισμένο αέρα)

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 3¹⁰

ΙΣΤΟΡΙΚΟ: Η Δανική εταιρία LEGO παράγει τα πασίγνωστα παιχνίδια - κατασκευές για απιδιά που κυκλοφορούν ανά τον κόσμο με το σήμα LEGO. Το σήμα αυτό είχε κατατεθεί και στη Γιουγκοσλαβία. Μια γιουγκοσλαβική εταιρία που είχε ως αντικείμενο της κατασκευές για οικοδομές, παρήγαγε και κυκλοφόρησε οικοδομικά υλικά (τούβλα) με το σήμα «LEGO - ZIDAKI». Η δανική εταιρία ζήτησε την παράλειψη χρησιμοποίησεως του σήματος LEGO ως παράνομης (αθέμιτης).

Η ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΛΥΣΗ: Το Ανώτατο Δικαστήριο της Σλοβενίας δέχθηκε ότι η έννοια ανταγωνισμού, η οποία επεκτείνει την προστασία και την ολότητα, δεν προϋποθέτει πια οπωσδήποτε την ύπαρξη ανταγωνιστικής σχέσεως αλλά απαιτείται όπως η δραστηριότητα παραβιάζει τα χρηστά ήθη, να γίνεται στις συναλλαγές και να είναι επιζήμια για άλλες οικονομικές επιχειρήσεις ή για τους καταναλωτές. Η χρησιμοποίηση του σήματος LEGO από την εναγόμενη εταιρία φέρει όλα τα παραπάνω στοιχεία, της πράξεως αυτής στρεφόμενης κυρίως κατά των συμφερόντων των καταναλωτών, οι οποίοο γνωρίζοντας το σήμα LEGO ότι αναφέρει σε κατασκευές για παιδιά, θα μπορούσαν εύκολα να παραπλανηθούν σκεπτόμενοι ότι αυτή η εταιρία LEGO επεκτάθηκε και σε κατασκευές για οικοδομή. Έτσι όμως, η εναγόμενη θα εκμεταλλευόταν την φήμη της πρώτης.

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 4¹¹

Σύμφωνα με απόφαση δικαστηρίου (Άρειος Πάγος 1009/91) κρίθηκε ότι αποτελεί κίνδυνο σύγχυσης η λέξη CAMPARI με τη λέξη AMALFI τα οποία αναφέρονται σε ποτά. Το σκεπτικό είναι το εξής: αντί για τη λέξη CAMPARI η λέξη AMALFI δεν αποτρέπει τον κίνδυνο σύγχυσης γιατί και οι δύο λέξεις βρίσκονται σε όμοιο πλαίσιο, γραμμένες και οι δύο σε όμοιο περίγραμμα, κεφάλαια γράμματα του λατινικού αλφαβήτου, οι δύο αυτές λέξεις μοιάζουν μεταξύ τους τόσο οπτικά όσο και ακουστικά αφού και οι δύο είναι λατινικές, τρισύλλαβες, παροξύτονες με τα ίδια και στις κατά σειρά φωνήεντα (Α-Α-Ι). Τέλος οι συσκευασίες χαρτονιών είναι παρόμοιες.

¹⁰ Ανώτατο Δικαστήριο Σλοβενίας 12-8-1976, IIC 9 (1978) 169

¹¹ Άρειος Πάγος 1009/91

ΠΡΟΣΤΙΜΑ Ν. 703/1977
ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ Ν. 703/1977

ΕΝΕΡΓΕΙΑ	ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ	ΕΝΑΡΞΗ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ	ΑΡΘΡΟ
1) Γνωστοποίηση συγκέντρωσης επιχειρήσεων	1 μήνας	Από την πραγματοποίηση της συγκεντρώσεως	4 α.1
2) Γνωστοποίηση συγκέντρωσης επιχειρήσεων υπό προληπτικό έλεγχο	10 εργάσιμες ημέρες	Από τη σύναψη της συμφωνίας ή της δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή την απόκτηση συμμετοχής που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης	4 β.1
3) Πράξη Προέδρου ΕΑ πιστοποιούσα ότι η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση δεν εμπίπτει του άρθρου 4 β.1	1 μήνας	Από την πραγματοποίηση της συγκεντρώσεως	4 δ.2
4) Εισαγωγή υποθέσεων συγκεντρώσεως στην ΕΑ	1 μήνας (παράταση 4.8)	Από την γνωστοποίηση της συγκεντρώσεως	4 δ.3
5) Έκδοση αποφάσεως ΕΑ που επιτρέπει ή απαγορεύει τη συγκέντρωση του άρθρου 4β	2 μήνες (παράταση 4.8)	Από την εισαγωγή της υποθέσεως στην ΕΑ	4 δ.4
6) Κοινοποίηση απαγορευτικής αποφάσεως ΕΑ στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις	10 ημέρες	Από την έκδοση της αποφάσεως	4 δ.6
7) Αίτηση ενδιαφερομένων στους Υπουργούς Εθνικής Οικονομίας & Εμπορίου για έγκριση συγκεντρώσεως άρθρο 4β	1 μήνας (παράταση 4.8)	Από την κοινοποίηση της απόφασης ΕΑ	4 δ.7
8) Απόφαση των υπουργών Εθνικής Οικονομίας για έγκριση συγκεντρώσεως (πάροδος προθεσμίας ισοδυναμεί με απόρριψη)	2 μήνες	Από την υποβολή της σχετικής αίτησης	4 δ.7
9) Κλήτευση καταγγελλόντων ή καταγγελλόμενων επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων	30 ημέρες	Προ της συζητήσεως ενώπιον της ΕΑ	8.14
10) Ενημέρωση Προέδρου ΕΑ επί ενεργειών για τη παύση παραβάσεως	15 ημέρες	Από τη γνωστοποίηση της αποφάσεως της ΕΑ	9.3
11) Υποχρέωση ΕΑ να αποφανθεί επί αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων	15 ημέρες	Από την κατάθεση αίτησης	9.4
12) Αρνητική Πιστοποίηση	2 μήνες	Από υποβολή αιτήσεως	11.1
13) Προσφυγή στα ΔΕΦΑΘ κατά αποφάσεων ΕΑ	20 ημέρες	Από την κοινοποίηση προσβαλλόμενης αποφάσεως	14.1
14) Εκδίκαση Προσφυγής	εντός 3μήνου	Από τότε που περιήλθε η Προσφ. στο ΔεφΑθ	15.4
15) Αίτηση αναιρέσεως από Γεν. Επίτροπο Επικράτειας	3 μήνες	Από τη δημοσίευση προσβαλλόμενης αποφάσεως	15.2
16) Εκδίκαση αιτήσεως αναιρέσεως	3 μήνες	Από την περιέλευση της αιτήσεως στο ΣτΕ	15.3
17) Καταχώρηση στο Οριστικό Μητρώο Συμπράξεων	30 ημέρες	Από τη δημοσίευση της αποφάσεως (ΕΑ, ΔΕΦΑΘ, ΣτΕ)	19
18) Γνωστοποίηση συμπράξεων (άρθρο 1.1) στην ΕΑ	30 ημέρες	Από σύναψη, λήψη ή τέλεση τους	21.1
19) Έκδοση απόφασης ΕΑ επί καταγγελίας	6 μήνες (2μηνι παράταση)	Από ημ/νία υποβολής καταγγελίας	24.4
20) Παροχή πληροφοριών	20 ημέρες τουλάχιστον		25.1
21) Ανάκαμψη από ΕΑ στον Εισαγγελές Παραβάσεων άρθρων	10 ημέρες	Από έκδοση οικείας αποφάσεως	28

ΠΡΟΣΤΙΜΑ Ν. 703/1977¹²

ΠΡΑΞΗ	ΠΟΣΟΝ	ΑΡΘΡΟ
1) Υπαίτια παράβαση υποχρέωσης γνωστοποίησης	Μέχρι 5% επί σκε	4 α.4
2) Υπαίτια παράβαση υποχρέωσης γνωστοποίησης Σ4β	Μέχρι 7% επί σκε	4 β.4
3) Πραγματοποίηση Σ4β προ της εγκρίσεως ΕΑ	Μέχρι 15% επί σκε	4 ε.1
4) Μη συμμόρφωση προς απόφαση ΕΑ επί Σ4β	Μέχρι 15% επί σκε και χρηματική ποινή 3 εκ. δρχ. για κάθε ημέρα καθυστέρησης	4 ε.4
5) Παράβαση άρθρων 1.1 2 και 2 ^α	Μέχρι 15% επί αεχ και χρηματική ποινή 2 εκ. δρχ. για κάθε ημέρα καθυστέρησης συμμόρφωσης προς την απόφαση	9.2
6) Μη συμμόρφωση προς τα ασφαλιστικά μέτρα ΕΑ	Χρηματική ποινή μέχρι 1 εκ. δρχ. για κάθε ημέρα καθυστέρησης προς απόφαση	9.4
7) Παράβλεψη γνωστοποίησης συμπράξεως άρθρο 1.1	Από 3 εκ. δρχ. έως 20 και αεχ	21 παρ. 2
8) Άρνηση, δυστροπία ή καθυστέρηση παροχής αιτούμενων στο ΕΑ πληροφοριών ή παροχή ανακριβών ελλειπών πληροφοριών	Μέχρι 3 εκ. δρχ. για κάθε ή παράβαση	25.2
9) Παρεμπόδιση ερευνών άρθρου 26.1 και 3 άρνηση επίδειξης αιτούμενων από ΕΑ βιβλίων και στοιχείων και λοιπών εγγράφων και χορήγησης αντιγράφων ή αποσπασμάτων τους	Μέχρι 3 εκ. δρχ.	26.6

¹² Η παραπομπή γίνεται σε άρθρα και παραγράφους. Π.χ. 4 α.1 παραπέμπει στην παρ. 1 του άρθρου 4^α

ΕΑ υποδηλώνει την Επιτροπή Ανταγωνισμού στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Σύμβασης του 1958. Το Σ4α υποδηλώνει «Συγκέντρωση» του άρθρου 4^α του Ν. 703/1977. Το Σ4β υποδηλώνει «Συγκέντρωση» του άρθρου 4β του Ν. 703/1977. Η φράση «επί σκε» υποδηλώνει συνολικό Κύκλο Εργασιών. Η φράση «επί αεχ» υποδηλώνει ακαθάριστα έσοδα της τρέχουσας ή της προηγούμενης της παραβάσεως χρήσεως.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Κλείνοντας την προσπάθεια να καλύψουμε την έννοια του ελεύθερου ανταγωνισμού, έτσι όπως αυτή παρουσιάζεται μέσα στα κείμενα και στις διατάξεις του ελληνικού δικαίου, αλλά και στους κανόνες που προστάζει η Ευρωπαϊκή Νομοθεσία, συνοψίζουμε βασικές έννοιες και συμπεράσματα που εμφανίζονται και απορρέουν μέσα από την εργασία, αλλά και όπως τα βιώνουμε στην καθημερινή μας ζωή.

Ο ανταγωνισμός είναι μια έννοια με ευρύ φάσμα. Μια έννοια που εμφανίζεται όχι μόνο στον οικονομικό τομέα, αλλά επεκτείνεται σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας. Καταφεύγοντας σε μια απλή ερμηνεία, ανταγωνισμός είναι η προσπάθεια που καταβάλει κάποιος προκειμένου να πραγματοποιήσει ένα καλύτερο αποτέλεσμα από κάποιον άλλο, χωρίς όμως να πραγματοποιήσει αθέμιτα μέσα ή μέσα που πιθανό να βλάψουν τον ανταγωνιστή του.

Επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον μας στη χώρα μας και το κοινωνικό της σύνολο, προσπαθούμε να διερευνήσουμε τον ανταγωνισμό στα πλαίσια της ελεύθερης οικονομίας της χώρας μας. Ο ανταγωνισμός και πιο συγκεκριμένα ο ελεύθερος ανταγωνισμός είναι το βασικό χαρακτηριστικό του εμπορίου, όπως αυτό διεξάγεται με το καθεστώς της ελεύθερης οικονομίας. Αυτό σημαίνει ότι **ένας έμπορος έχει τη δυνατότητα και το δικαίωμα να προσπαθήσει να προσελκύσει τους πελάτες των άλλων εμπόρων που ασκούν την ίδια δραστηριότητα**. Η ελευθερία μάλιστα αυτή είναι κατά κανόνα ένα θετικό στοιχείο, αφού συντελεί στην πρόοδο και την ανάπτυξη του εμπορίου. **Προυπόθεση όμως για κάτι τέτοιο είναι τα μέσα προσέλκυσης της πελατείας να μην είναι αντίθετα με τα χρηστά ήθη και τους κανόνες**, δηλαδή ο ανταγωνισμός να μην είναι αθέμιτος.

Έτσι λοιπόν, η πολιτεία στην προσπάθεια της να διασφαλίσει η διεξαγωγή ενός υγιεινού ανταγωνισμού δημιουργεί νόμους και επιβάλλει κανόνες, ικανούς να διατηρήσουν την εύθραυστη ισορροπία μεταξύ ελεύθερου (πλήρους) ανταγωνισμού και αθέμιτου. Ο βασικός κανόνας για την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού είναι ο νόμος 703/1977, καθώς και μεταγενέστερες τροποποιήσεις σε ορισμένα σημεία του. Η δράση του νόμου 703/1977 είναι καθοριστική γιατί μέσα από τις διατάξεις του, απαγορεύονται η δημιουργία συμπράξεων επιχειρήσεων, ορισμένες μορφές συγκεντρώσεως επιχειρήσεων ή εναρμονισμένων πρακτικών οι οποίες έχουν σκοπό τη δημιουργία μονοπωλιακών ή ολιγοπωλιακών καταστάσεων στην αγορά. Ο ίδιος νόμος, επίσης απαγορεύει την εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης μιας επιχείρησης. Της δυνατότητας δηλαδή μιας επιχείρησης να εκμεταλλεύεται την επιρροή της μέσα στην αγορά δημιουργώντας καταστάσεις που παρεμποδίζουν ή νοθεύουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό,

Η Ελλάδα με την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση εντάχθηκε ταυτόχρονα και σε ένα νέο ευρύτερο πλαίσιο κανονισμών που έχουν ως σκοπό να διαφυλάξουν τον ανταγωνισμό στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής, κανονιστικής αγοράς. Έτσι, η Ελλάδα κλήθηκε να διαμορφώσει τόσο την οικονομική της πολιτική, όσο και τις νομικές της θέσεις προκειμένου να κριθεί κατάλληλα να λάβει μια ιδιαίτερη θέση στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Οι κανόνες του ανταγωνισμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση αφορούν επίσης τις συμφωνίες και τις συντονισμένες ενέργειες μεταξύ των επιχειρήσεων που επιδρούν στο εμπόριο μεταξύ των κρατών - μελών και τείνουν να περιορίσουν ή να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό, καθώς και την κατάχρηση εκ μέρους μιας επιχείρησης της δεσπόζουσας θέσης της στην αγορά.

Οι βασικές κανόνες για τον ανταγωνισμό αναφέρονται στα άρθρα 85 και 86 της Συνθήκης της Ρώμης. Το άρθρο 85 αφορά τη σύναψη συμβάσεων και τις συντονισμένες ενέργειες, ενώ το άρθρο 86 αναφέρεται στην κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης μεγάλων επιχειρήσεων. Το άρθρο 85 είναι το πλέον σημαντικό αλλά η γνώση του περιεχομένου του άρθρου 86 μπορεί να αποδειχτεί ιδιαίτερα πολύτιμη για την υπεράσπιση των επιχειρήσεων από την εκδήλωση αθέμιτου ανταγωνισμού από μεγαλύτερες επιχειρήσεις.

Αρμόδιο όργανο για την εφαρμογή των παραπάνω κανόνων περί προστασίας του ανταγωνισμού, όχι μόνο στον Ελλαδικό χώρο αλλά και στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η Επιτροπή Ανταγωνισμού. Ο ρόλος της οποίας είναι καθοριστικός. Πρόκειται για ένα διοικητικό όργανο με καθορισμένο διάθροση, το οποίο μέσα από μια σειρά οργανωμένων λειτουργιών, επιβλέπει, κρίνει επικρίνει, διατάσει, συμμορφώνει, επιβάλει κυρώσεις και γενικά θέτει το πλαίσιο δράσης των επιχειρήσεων μέσα των επιχειρήσεων μέσα στην αγορά.

Τέλος, η έννοια του ανταγωνισμού γίνεται πιο ορατή αν παρακολουθήσουμε την δραστηριότητα των επιχειρήσεων μέσα από τα Μ.Μ.Ε. τα οποία αποτελούν το κατ' εξοχήν όργανο του ανταγωνισμού. Μέσα από τα Μ.Μ.Ε. γίνεται η προβολή των ανταγωνιστών προς τους τελικούς καταναλωτές προϊόντων ή υπηρεσιών. Το βασικότερο όπλο, επομένως για κάθε ανταγωνιστή είναι η διαφήμιση. Μια έννοια που συνεχώς εξελίσσεται. Η διαφήμιση είναι μια ευκαιρία για μικρές και μεγάλες εταιρίες να αναδειχτούν, αλλά και απαλλάσσει τους καταναλωτές από τον κόπο και τα έξοδα για έρευνα αγοράς. Ο ρόλος του νόμου στην περίπτωση της διαφήμισης είναι καθοριστικός αφού επιδιώκει τη συγκράτηση της δράσης της διαφήμισης μέσα στα όρια του αποδοτικού ανταγωνισμού.

Συμπερασματικά, τόσο μέσα από τις κείμενες διατάξεις, όσο και μέσα από τα παραδείγματα που παρατέθηκαν **ο ανταγωνισμός είναι πηγή δράσης.** Χωρίς αυτόν θα υπήρχε στατικότητα, ουδετερότητα και καμιά πρόοδος. **Είναι μια έννοια της οποίας τα αποτελέσματα είναι δυνατόν να γίνουν ορατά και να οδηγήσουν σε μια υγιή εξέλιξη μόνο όταν συμβαδίζουν με κανόνες και με βάση τα χρηστά ήθη.**

14. Σχοινάς Γ.Ι. Προστασία του Ελεύθερου Ανταγωνισμού (Η πρακτική της ΕΠΑ/ΕΑ)

Εκδόσεις Σάκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1992

15. Τραγάκης Γεώργιος, Οι κανόνες Ανταγωνισμού στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα

Τόμος I και II, Αθήνα 1993

16. Τσούγαντας, Η εφαρμογή του νόμου 403/1977 (περί προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού)

Β' 1987 - 1989, Αθήνα 1990

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ

1. Αργυριάδης Άλκης - Λιακόπουλος Θανάσης. Η Βιομηχανική Ιδιοκτησία
Εκδόσεις: Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1984
2. Βλάχος Αναστάσιος. Διοικητικό Οικονομική Δίκαιο
Εκδόσεις: Σάκκουλα, 1990 6^η έκδοση
3. Δελούκα - Ιγγλέση. Εισαγωγή στο Δίκαιο του Ανταγωνισμού
Εκδόσεις: Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1994
4. Δρυγγελάκης Κ. Ιωάννης. Η προστασία του Ελεύθερου Ανταγωνισμού
Εκδόσεις: Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 1995
5. Κούρκουλος Θ. Αντρέας. Οικονομική
Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων, Αθηνά 1991
6. Κουτσούκης Ε. Δημήτριος. Δίκαιο Ελεύθερου Ανταγωνισμού
Εκδόσεις: Αφοί Σάκκουλα, Αθήνα 1996
7. Κατσίρης Ε. Λάμπρος. Δίκαιο Ανταγωνισμού
Αθήνα 1986
8. Λιακόπουλος Θανάσης. Βιομηχανική Ιδιοκτησία I (Αντικείμενο και αρχές
προστασίας)
Εκδόσεις: Αφοί Σάκκουλα, Αθήνα 1993 έκδοση γ'
9. Λιακόπουλος Θανάσης. Βιομηχανική Ιδιοκτησία II (Τεχνικές δημιουργίας,
διακριτικά γνωρίσματα, ανταγωνισμός)
Εκδόσεις: Αφοί Σάκκουλα, ΑΘΗΝΑ 1995 έκδοση δ'
10. Πειρουνάκης Γ. Νικόλαος Phd. Βασικά Οικονομικά (για φοιτητές, στελέχη
επιχειρήσεων)
Εκδόσεις: ANIBUS, COMPUPRESS AE 1995
11. Πουλάκου - Ευθυμιάδου Αντωνία. Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου
Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1991
12. Ρούνης Γεώργιος. Ανταγωνισμός ή Συνεργασία (τα όρια της
δραστηριότητας των επιχειρήσεων στον κοινοτικό χώρο)
Εκδόσεις: Σάκκουλα, Αθήνα 1992
13. Ρώσσης Γεώργιος. Βιομηχανική Ιδιοκτησία και Δίκαιο του Καταναλωτή
Αθήνα 1996
14. Σχοινάς Γ.Ι. Προστασία του Ελεύθερου Ανταγωνισμού (Η πρακτική της
ΕΠΑ/ΕΑ)
Εκδόσεις: Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1992
15. Τραγάκης Γεώργιος. Οι κανόνες Ανταγωνισμού στην Ευρωπαϊκή
Κοινότητα
Τόμος I και II, Αθήνα 1993.
16. Τσουγανάτος. Η εφαρμογή του νόμου 403/1977 (περί προστασίας του
ελεύθερου ανταγωνισμού)
B: 1987 - 1989, Αθήνα 1990

17. Τσουγανάτος. Η εφαρμογή του νόμου 78/1977 (περί προστασίας Ελεύθερου Ανταγωνισμού)
Γ: 1990 - 1995, Αθήνα 1996
18. Τσούκας Βασίλειος. Σημειώσεις στο μάθημα Ευρωπαϊκή Ένωση και επιχειρήσεις.
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό ίδρυμα Σερρών. Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, Σέρρες 1998
19. Αποφάσεις από τα αρχεία του Υπουργείου Εμπορίου

ΑΡΘΡΑ

1. Αθηναϊκή Οικονομική. Ανταγωνιστικότητα, εξωτερικό εμπόριο και σκληρή δραχμή.
Έτος 71^ο, τεύχος 5^ο, Μάιος 1996.
2. Βασιλείου Μαρία. Cola - Σκληρός Ανταγωνισμός.
Οικονομικός Ταχυδρόμος Φ. 24 (2249), 12 Ιουνίου 1997
σελ. 26 - 30.
3. Δάνος Μ. Βασίλειος. Το λιανικό εμπόριο επιμένει. Ίσες ευκαιρίες ανάπτυξης
Έτος 72^ο, τεύχος 2, Φεβρουάριος 1997.
4. Ηλιόπουλος Ηλίας. Σχέσεις εμπορίου και μεταποίησης.
Έτος 70ο, τεύχος 10, Οκτώβριος 1995.
5. Κοτόφωλος Γιάννης. Τα ολιγοπώλια, οι τιμές και το λαϊκό μέτωπο
Καθημερινή της Κυριακής, 2 Αυγούστου 1998, σελ. 43
6. Μπάρμπα Β. Τι προβλέπει ο νόμος για την προστασία του καταναλωτή
Έτος 69^ο, τεύχος 11, Νοέμβριος 1994.
7. Χριστοδούλου Κ. Γαλακτομαχίες - Πόλεμος μεταξύ ΦΑΓΕ και ΔΕΛΤΑ -
Ανοίγει η αγορά για τους ξένους.
Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, 9 Νοεμβρίου 1997, σελ. 12
8. Εμπόριο και Κοινωνία των πληροφοριών
Έτος 71^ο, τεύχος 1, Ιανουάριος 1996.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
Κύριο Υπ. Ανάπτυξης (Ε.Σ.Δ.Α.Α.Α.)
Πλ. Κάνιγγος, 101 57, Αθήνα
Αριθ: Α.Μ. Τροποίτες
Ημ. 30.04.99

Αθήνα, 15 Ιουλίου 1997
Αριθ: 893

ΠΡΟΣ
ΚΥΡΙΟ ΚΑΡΟΛΟ ΤΣΙΛΙΓΚΑΛΗ
Κ.Σ. Ζωοτροφία
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΕΛΤΑ
Κ.Σ. Ζωοτροφία
ΠΥΛΩΝΙ Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΑΡΝΗΣ
Α.Γ. Ζωοτροφία

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

T.E.L. 210 777 777
BIBΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Κτίριο Υπ. Ανάπτυξης (Γ.Γ. Εμπορίου)

Πλ. Κάνιγγος, 101.81 Αθήνα.

Αρμ.: Α.Μ. Ταραμπίκου

τηλ. : 30.04.998, 38.16.241 (εσ. 494)

Αθήνα, 10 Ιουνίου 1997

Αριθ. Πρωτ.: 893

[Προς:]

α) ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

κ. Α. Κακλαμάνη,

β) ΥΠΟΥΡΓΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

κ. Β. Παπανδρέου,

γ) ΥΠΟΥΡΓΟ ΕΘΝ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

κ. Ι. Παπαντωνίου

[]

Σας υποβάλλουμε συνημμένα τη 2η ετήσια έκθεση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 13 του ν.703/77 «περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού», όπως τροποποιήθηκε με το ν.2296/95.

Η επισυναπτόμενη ετήσια έκθεση καλύπτει τη χρονική περίοδο Μάιος 1996 - Απρίλιος 1997.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής Ανταγωνισμού

Κωνσταντίνος Λασσαδός

Τ.Ε.Ι. ΖΕΦΥΡΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

(Μάιος 1996 - Απρίλιος 1997)

Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 13 του ν. 2296/95 που τροποποίησε το ν. 703/77 «περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού», η Επιτροπή Ανταγωνισμού υποβάλλει τον Απρίλιο κάθε έτους στους Υπουργούς Εθνικής Οικονομίας και Εμπορίου και στον Πρόεδρο της Βουλής ετήσια έκθεση, η οποία περιέχει στοιχεία για την δραστηριότητα της, τις αποφάσεις της και τις εκτιμήσεις της για την κατάσταση και τις εξελίξεις στον τομέα της αρμοδιότητάς της.

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 33 του ν.703/77, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 7 παρ. 2 του ν.2296/95, οι εκθέσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού, που προβλέπονται από τις διατάξεις του ως άνω νόμου, δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Η πολιτική ανταγωνισμού, μέσω της εφαρμογής των κανόνων του, θα πρέπει να εξασφαλίζει για μεν τις επιχειρήσεις ένα ανταγωνιστικό οικονομικό περιβάλλον, για δε τους καταναλωτές την ελευθερία επιλογής ποιοτικών προϊόντων σε ανταγωνιστικές τιμές.

Με το ν. 2296/95, ο οποίος τροποποίησε και συμπλήρωσε τον ν.703/77 ως ίσχυε, επεδιώκετο η αναβάθμιση του θεσμού της εθνικής αρχής ανταγωνισμού, ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί κατά τον καλύτερο τρόπο στο δύσκολο ρόλο που οφείλει να επιτελέσει σχετικά με την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού.

Σήμερα, η Επιτροπή Ανταγωνισμού διαθέτει τα απαραίτητα νομικά μέσα για την άσκηση της πολιτικής της, δηλ. κανόνες που αφορούν την απαγόρευση των συμπράξεων και την κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης επιχειρήσεων αλλά και διατάξεις σχετικά με τον έλεγχο των συγκεντρώσεων, και έχει στόχο την αποτροπή της νόθευσης του ανταγωνισμού στην εθνική αγορά.

Το διάστημα που μεσολάβησε από την υποβολή της 1ης έκθεσης της Επιτροπής (Μάιος 1996 - Απρίλιος 1997) χαρακτηρίστηκε από σημαντική αύξηση του αριθμού των υποθέσεων που υποβλήθηκαν στη Γραμματεία της Επιτροπής Ανταγωνισμού και αφορούσαν κυρίως γνωστοποιήσεις συγκεντρώσεων επιχειρήσεων που πραγματοποιήθηκαν σε διάφορους κλάδους της εθνικής οικονομίας, στοιχείο ενδεικτικό της τάσης των επιχειρήσεων να συγκεντρώνονται για να παραμείνουν ανταγωνιστικές.

Οι εξαγορές-συγχωνεύσεις επιχειρήσεων αποτελούν εργαλεία τακτικής και στρατηγικού σχεδιασμού τόσο για τις ελληνικές επιχειρήσεις που επιθυμούν την αναβάθμιση της θέσης τους στην ελληνική και διεθνή αγορά, όσο και για τους διεθνείς ομίλους που επιθυμούν την επέκταση των δραστηριοτήτων τους στη χώρα μας.

Οι προσπάθειες της Επιτροπής, για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού, προσέκρουσαν - και κατά το διάστημα 1996/97 - στα σημαντικά προβλήματα (θεσμικά - οργανωτικά) που αντιμετωπίζει από τη σύστασή της η Γραμματεία αυτής, με αποτέλεσμα το έργο και των δύο να περιοριστεί σημαντικά στην εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν τον έλεγχο των συγκεντρώσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Α. ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού, η οποία συστάθηκε σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 του ν.2296/95 και λειτουργεί ως Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή, κατά την περίοδο 1996-97 πραγματοποίησε ογδόντα δύο (82) συνεδριάσεις και εξέδωσε -μετά από σχετικές εισηγήσεις της Γραμματείας της- τριάντα έξι (36) αποφάσεις και μία (1) γνωμοδότηση. Συγκεκριμένα:

- Δέκα τρεις (13) αποφάσεις για συγκεντρώσεις του άρ. 4β του ν. 703/77, όπως ισχύει.
- Τέσσερις (4) αποφάσεις χορήγησης άδειας παρέκκλισης, σύμφωνα με το άρ. 4ε παρ. 3 ν.703/77, όπως ισχύει.
- Δύο (2) αποφάσεις για εκπρόθεσμη γνωστοποίηση συγκέντρωσης του άρ. 4 του ν.703/77, όπως ισχύει.
- Επτά (7) αποφάσεις μετά από σχετικές καταγγελίες του αρ. 24 του ν. 703/77, όπως ισχύει.
- Τέσσερις (4) αποφάσεις ασφαλιστικών μέτρων, σύμφωνα με το άρ. 9 παρ. 4 του ν.703/77, όπως ισχύει.
- Τρεις (3) αποφάσεις χορήγησης εξαιρέσης, σύμφωνα με το άρ. 10 και κατ' εφαρμογή του άρ. 1 παρ. 3 του ν. 703/77, όπως ισχύει.
- Μία (1) απόφαση χορήγησης αρνητικής πιστοποίησης, σύμφωνα με το άρ. 11 του ν.703/77, όπως ισχύει.
- Μία (1) απόφαση μετά από αυτεπάγγελτη έρευνα της Υπηρεσίας.
- Μία (1) απόφαση (τροποποίηση της υπ. αριθμ. 1/95 απόφασής της) για τη λειτουργία της κατά Τμήματα σύμφωνα με το άρθρο 8, παρ. 11 του νόμου.
- Μία (1) γνωμοδότηση, μετά από αίτηση της Υπουργού Ανάπτυξης (άρ. 4 παρ. 5 ν.2296/95), η οποία αφορά τις ενδεικτικές τιμές πώλησης προϊόντων (εμφιαλωμένων νερών και αναψυκτικών) που καθορίζονται ελεύθερα από τον παραγωγό. Σε συνέχεια της γνωμοδότησης αυτής εκδόθηκε από τον Υφυπουργό Ανάπτυξης η με αριθ. 2 Αγορανομική Διάταξη.

(Βλ. Παραρτήματα 4 και 5)

Τέλος, σημειώνεται ότι, η Επιτροπή, με πέντε (5) αποφάσεις της, επέβαλε πρόστιμα, το συνολικό ύψος των οποίων ανήλθε σε 259.194.800 δρχ. και συγκεκριμένα:

- πρόστιμα συνολικού ύψους 12.000.000 δρχ., σύμφωνα με το άρ. 4β παρ. 4 του ν.703/77, όπως ισχύει,
- πρόστιμα συνολικού ύψους 246.694.800 δρχ. σύμφωνα με το άρ. 4ε παρ. 1 του ν.703/77, όπως ισχύει,
- πρόστιμο ύψους 500.000 δρχ. για παράβαση του άρ. 2 του ν.703/77, όπως ισχύει.

B. ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

Κατά την περίοδο 1996-97 η Γραμματεία της Επιτροπής Ανταγωνισμού ασχολήθηκε κυρίως με:

- την εξέταση των συγκεντρώσεων προληπτικού ελέγχου (άρ. 4β, ν.703/77, όπως ισχύει) που υποβλήθηκαν σ' αυτή, τη σύνταξη σχετικών εισηγήσεων και την εισαγωγή τους στην Επιτροπή Ανταγωνισμού για έκδοση απόφασης,
- την εξέταση των αιτήσεων λήψης ασφαλιστικών μέτρων που της υποβλήθηκαν, τη σύνταξη σχετικών εισηγήσεων και την εισαγωγή τους στην Επιτροπή Ανταγωνισμού για έκδοση απόφασης,
- την εξέταση των συγκεντρώσεων που γνωστοποιήθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 4α,
- την εξέταση (αυτεπάγγελτα) συγκεντρώσεων οι οποίες είχαν δημοσιευθεί στον τύπο και δεν είχαν γνωστοποιηθεί στην Υπηρεσία, τη σύνταξη σχετικών εισηγήσεων και την εισαγωγή τους στην Επιτροπή Ανταγωνισμού για έκδοση απόφασης,
- την προετοιμασία για τη συζήτηση προσφυγών ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών (δηλ. σύνταξη έκθεσης με τις απόψεις της Υπηρεσίας επί των προσφυγών και την αποστολή του σχετικού φακέλλου),
- την παρακολούθηση και διεκπεραίωση κοινοτικών θεμάτων και θεμάτων ΟΟΣΑ,
- την κατάρτιση του προϋπολογισμού της για το έτος 1997,
- την ολοκλήρωση της διαδικασίας διορισμού του νεοπροσληθέντος στη Γραμματεία της Επιτροπής προσωπικού,
- την διοργάνωση δύο άτυπων εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την εκπαίδευση των νεοπροσληθέντων υπαλλήλων της σε θέματα του νόμου περί ανταγωνισμού καθώς και στη χρήση προγραμμάτων Η/Υ.

Σημειώνεται ότι, κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα, εκκρεμούσαν στην Γραμματεία της Επιτροπής Ανταγωνισμού διακόσιες είκοσι έξι (226) παλαιές υποθέσεις (εκ των οποίων οι 150 περίπου είχαν παραληφθεί από την καταργηθείσα Δ/νση Ερευνας Αγοράς-Ανταγωνισμού) ενώ εισήχθησαν συνολικά εκατόν εξήντα τέσσερις (169) νέες υποθέσεις, εκ των οποίων:

- Τριάντα τρεις (33) αφορούσαν γνωστοποιήσεις συμπράξεων με παράλληλη αίτηση είτε για χορήγηση αρνητικής πιστοποίησης είτε για έκδοση απόφασης εξαίρεσης του άρθρου 1 παρ. 3 του ν. 703/77.
- Είκοσι (20) αφορούσαν καταγγελίες για παράβαση των διατάξεων του ν.703/77, όπως ισχύει.
- Δέκα τέσσερις (14) διαμαρτυρίες,
- Πέντε (5) παραπομπές υποθέσεων από την Υπουργό Ανάπτυξης και
- Ενενήντα επτά (97) γνωστοποιήσεις συγκεντρώσεων των άρθρων 4α και 4β του νόμου.

Ο αριθμός αυτός παρουσιάζεται αυξημένος κατά 30 % περίπου σε σχέση με την περίοδο 1995/96.

Η Γραμματεία την ίδια χρονική περίοδο διεκπεραίωσε συνολικά εβδομήντα επτά (77) υποθέσεις. Συγκεκριμένα:

- εξέτασε και εκπόνησε εισηγήσεις για τριάντα τέσσερις (34) υποθέσεις τις οποίες και εισήγαγε στην Επιτροπή για έκδοση απόφασης,
- εξέτασε και εκπόνησε εισηγήσεις προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής για τριάντα εννέα (39) υποθέσεις, οι οποίες αφορούσαν: (α) καταγγελίες που ανεκλήθησαν και κρίθηκε ότι δεν χρήζουν περαιτέρω έρευνας αυτεπάγγελτα από την Γραμματεία, (β) συγκεντρώσεις του άρθρου 4α, και (γ) συγκεντρώσεις που δεν ενέπιπταν στις διατάξεις περί συγκεντρώσεων. Με βάση τις εισηγήσεις αυτές ο Πρόεδρος της Επιτροπής έθεσε τις υποθέσεις στο Αρχείο,
- εξέτασε και εκπόνησε εισηγήσεις για τέσσερις (4) υποθέσεις συγκέντρωσης επιχειρήσεων, που υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία βάσει του άρ. 4β του νόμου, και για τις οποίες εξεδόθησαν αντίστοιχες Πράξεις από τον Πρόεδρο της Επιτροπής.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονισθεί ιδιαίτερα η ποιότητα των εισηγήσεων της Γραμματείας, οι οποίες γίνονται κατά κανόνα και στο σύνολό τους αποδεκτές από την Επιτροπή Ανταγωνισμού και στις οποίες βασίζει η τελευταία την τεκμηρίωση των αποφάσεών της.

Επίσης, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της ως Εθνικής Αρχής Ανταγωνισμού έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των λοιπών Διεθνών Οργανισμών, η Επιτροπή Ανταγωνισμού συμμετείχε στις ακόλουθες συνεδριάσεις:

1. Ευρωπαϊκή Ένωση

- Ελαβε μέρος - εκπροσωπούμενη από τον Πρόεδρο της Επιτροπής, κ. Κωνσταντίνο Λασσαδό - στις πραγματοποιηθείσες ετήσιες συναντήσεις των Προέδρων/Γεν. Δ/ντών των Αρχών Ανταγωνισμού των κρατών μελών της Ε.Ε. τον Οκτώβριο 1996 και τον Μάρτιο 1997.
- Συμμετείχε σε συνεργασία με την Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στην Ε.Ε. στις συνεδριάσεις της Ομάδας Οικονομικών Θεμάτων (Ανταγωνισμός) του Συμβουλίου για την αναθεώρηση του Καν. 4064/89 για τον κοινοτικό έλεγχο των συγκεντρώσεων.
- Συμμετείχε στις πραγματοποιηθείσες συνεδριάσεις της ομάδας εργασίας που εξέτασε τις διατυπωθείσες προτάσεις στην έκθεση του Επιτρόπου Van Miert για την Πολιτική Ανταγωνισμού στη Νέα Εμπορική Τάξη Πραγμάτων με σκοπό την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας και την υιοθέτηση διεθνών κανόνων μακροπρόθεσμα.

Το σχετικό πόρισμα υποβλήθηκε στην Υπουργική Διάσκεψη του Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου (Π.Ο.Ε) που πραγματοποιήθηκε στη Σιγκαπούρη, όπου και αποφασίσθηκε η σύσταση ομάδας εργασίας που θα λειτουργήσει στα πλαίσια αυτού και θα εξετάσει σε βάθος την αλληλεπίδραση μεταξύ εμπορίου και ανταγωνισμού.

- Συμμετείχε σε συνεδριάσεις της Συμβουλευτικής Επιτροπής Συμφωνιών και Δεσποζουσών Θέσεων και της Συμβουλευτικής Επιτροπής για τον έλεγχο των Συγκεντρώσεων όπως αυτό προβλέπεται από τους σχετικούς κοινοτικούς κανονισμούς.

Σημειώνεται ότι από τον Νοέμβριο 1996, εγκαταστάθηκε και λειτουργεί στα γραφεία της Γραμματείας σύστημα ηλεκτρονικής επικοινωνίας (FOURCOM) με την 4η Γεν.Δ/νση-Ανταγωνισμός. Το κόστος εγκατάστασης, λειτουργίας και συντήρησης του εν λόγω συστήματος καλύπτεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα πλαίσια του κοινοτικού προγράμματος IDA.

2. Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α)

- Υποβλήθηκε και παρουσιάσθηκε στη Συνεδρίαση της Επιτροπής Πολιτικής και Νομοθεσίας του Ο.Ο.Σ.Α. που πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι, από 10 μέχρι 14 Φεβρουαρίου τ.έ., η ετήσια έκθεση για την Πολιτική Ανταγωνισμού στην Ελλάδα για τη

περίοδο 1996/97. Συγκεκριμένα παρουσιάσθηκαν οι αποφάσεις της Επιτροπής και η εν γένει δραστηριότητα της για το αυτό χρονικό διάστημα.

Τέλος, μετά από αίτηση της Επιτροπής/Γραμματείας η οποία έγινε δεκτή από τον Ο.Ο.Σ.Α., πρόκειται σύντομα να λειτουργήσει στα γραφεία της Γραμματείας της Επιτροπής σύστημα on line σύνδεσης (δίκτυο O.L.I.S) με τη Γραμματεία του Ο.Ο.Σ.Α. για την ηλεκτρονική ανταλλαγή εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΤΗΣ

A. ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

1. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συστάθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ.1 του ν.2296/95, και λειτουργεί ως ανεξάρτητη διοικητική αρχή, από τις 18.5.1995, οπότε και συγκροτήθηκε σε σώμα με την υπ' αριθμ. Α1-829 απόφαση του Υπουργού Εμπορίου. Έχει διοικητική αυτοτέλεια και εποπτεύεται από τον Υπουργό Εμπορίου (νυν Ανάπτυξης). Τα μέλη της απολαμβάνουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας και, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, δεσμεύονται μόνο από το νόμο και τη συνείδηση τους.

Η Επιτροπή απαρτίζεται από (α) μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, (β) ανώτατους πρώην δικαστές της πολιτικής δικαιοσύνης που έχει υποδειξει η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου, (γ) εκπροσώπους Συνδέσμων και Συνομοσπονδιών (ΣΕΒ, ΕΣΕΕ, ΓΣΕΒΕΕ), (δ) εκπρόσωπους των καταναλωτών που υποδεικνύει το Εθνικό Συμβούλιο Καταναλωτών, (ε) μέλη ΔΕΠ πανεπιστημιακών τμημάτων της χώρας με ειδικευση και εμπειρία σε θέματα ανταγωνισμού και (στ) ένα πρόσωπο αναγνωρισμένου κύρους με εμπειρία σε θέματα προστασίας του ανταγωνισμού.

(Τα μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού αναφέρονται ονομαστικά στο Παράρτημα 1)

Σημειώνεται ότι παρά την υψηλή επιστημονική κατάρτιση, το αναγνωρισμένο κύρος και τις αυξημένες απαιτήσεις της θέσεως του μέλους της Επιτροπής Ανταγωνισμού, οι αποζημιώσεις των μελών της Επιτροπής βρίσκονται σε απαράδεκτα χαμηλά επίπεδα, τα οποία πρόσφατα έχουν μειωθεί ακόμα περισσότερο. Συγκεκριμένα:

1. με την με αριθ. 2042108/4662/0022/95 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εμπορίου (νυν Ανάπτυξης), η οποία τροποποιήθηκε στις 30.10.1996 με την υπ' αριθμ. 2057148/148/8837/0022 Κοινή Απόφαση των ιδίων Υπουργών, η κατά συνεδρίαση αποζημίωση των μελών της Επιτροπής (πλην του Προέδρου αυτής) είχε ορισθεί στις 15.000 δρχ.
2. με τον πρόσφατα ψηφισθέντα νόμο 2470/97 περί «Αναμόρφωσης μισθολογίου προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες συναφείς διατάξεις», η αποζημίωση των μελών μειώνεται στις 8.500 δρχ. ανά συνεδρίαση.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνεδριάζει νόμιμα σε Ολομέλεια και σε Τμήματα.

Ο αριθμός των συνεδριάσεων της Επιτροπής (Ολομέλειας και Τμημάτων από κοινού) είχε οριστεί αρχικά κατ' ανώτατο όριο σε 48 κατ' έτος (σύμφωνα με την με αριθ. 2042108/4662/0022/95 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης). Από τον δεύτερο κιάλας χρόνο λειτουργίας της Επιτροπής το ανώτατο αυτό όριο αποδείχθηκε ανεπαρκές για την εύρυθμη λειτουργία της Επιτροπής, με αποτέλεσμα τα μέλη της να προσέρχονται οικειοθελώς σε συνεδριάσεις χωρίς να αμείβονται, προκειμένου η Επιτροπή να μπορέσει να αντεπεξέλθει στο έργο της. Στη συνέχεια και προκειμένου να ξεπεραστεί το πρόβλημα αυτό, με την υπ' αριθμ. 2057148/148/8837/0022 Κοινή Απόφαση των ως άνω Υπουργών, το ανώτατο όριο των συνεδριάσεων της Επιτροπής αυξήθηκε στις 100 κατ' έτος. Με τον πρόσφατα ψηφισθέντα όμως νόμο 2470/97 περί «Αναμόρφωσης μισθολογίου προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες συναφείς διατάξεις», το ανώτατο όριο συνεδριάσεων μειώθηκε και πάλι στις 50 κατ' έτος.

2. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Η Γραμματεία, η οποία επικουρεί στο έργο της την Επιτροπή Ανταγωνισμού, λειτούργησε και το 1996 με ολιγομελές προσωπικό που έχει αποσπασθεί σ' αυτή από το Υπουργείο Ανάπτυξης (Γ.Γ. Εμπορίου). Συγκεκριμένα, η Γραμματεία - έναντι 40 προβλεπομένων, από το Οργανωτικό της Π.Δ. 20/96, θέσεων - στελεχωνόταν το 1996 από επτά (7) μόνο αποσπασμένους υπαλλήλους, εκ των οποίων μόνο οι πέντε (5) διέθεταν επιστημονική κατάρτιση και εμπειρία σε θέματα ανταγωνισμού. Πρόσφατα, τρεις (3) από τους επτά (7) παραπάνω υπαλλήλους, για λόγους υπερβολικού φόρτου εργασίας και παντελούς έλλειψης κινήτρων, ζήτησαν την άρση της απόσπασής τους, η οποία και έγινε αποδεκτή.

Στις 10.12.1996 προσλήφθηκαν, με τις διαδικασίες του ΑΣΕΠ, δέκα επτά (17) μόνιμοι υπάλληλοι, οι οποίοι και στελεχώνουν τη Γραμματεία από τις 20.12.1996. Εκ των νεοπροσληφθέντων υπαλλήλων, οι δέκα πέντε (15) ανήκουν στην κατηγορία ΠΕ (με πτυχίο Νομικής, Οικονομικών ή Πολιτικών Επιστημών) και οι δύο (2) στην κατηγορία ΜΕ.

Με την ανάληψη των καθηκόντων τους οι νεοπροσληφθέντες υπάλληλοι παρακολούθησαν δύο (2) εκπαιδευτικά προγράμματα που οργάνωσε η Γραμματεία, προκειμένου να ενημερωθούν σχετικά με το αντικείμενο των εργασιών της Επιτροπής Ανταγωνισμού και της Γραμματείας της και να ανταποκριθούν (κατά το δυνατό) στα καθήκοντά τους. Συγκεκριμένα:

- Στις 10.1.1997 οργανώθηκε άτυπο εκπαιδευτικό σεμινάριο διάρκειας 20 ωρών με θέμα «Ελεγχος Μονοπωλίων και Ολιγοπωλίων και Προστασία του Ελεύθερου Ανταγωνισμού», στο οποίο εισηγητές ήταν Καθηγητές Πανεπιστημίου-Μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

- Στις 17.3.1997 οργανώθηκε (μετά από αίτημα της Γραμματείας της Επιτροπής και δεδομένου ότι οι νεοπροσληφθέντες ως δόκιμοι υπάλληλοι δεν δικαιούνται να παρακολουθήσουν τα προγραμματισμένα σεμινάρια της ΕΣΔΔ/ΙΔΕ) από τη Δ/ση Πληροφορικής της Γ.Γ. Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης εκπαιδευτικό πρόγραμμα που παρακολούθησαν οι νεοπροσληφθέντες υπάλληλοι της Γραμματείας, χωρισμένοι σε δύο (2) τμήματα (διάρκειας 30 ωρών για κάθε τμήμα), με θέμα «Εκμάθηση των προγραμμάτων H/Y WORD 6 και EXCEL», στο οποίο εισηγητής ήταν υπάλληλος της ως άνω Διεύθυνσης.

Σημειώνεται ότι οι εισηγητές των ανωτέρω σεμιναρίων δεν έλαβαν καμία αμοιβή για τις υπηρεσίες που προσέφεραν.

Με την με αριθ. πρωτ. 243/19.2.97 Απόφαση του Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού, οι υπάλληλοι της Γραμματείας τοποθετήθηκαν σε γραφεία και τμήματα, όπως αυτά ορίζονται στον Οργανισμό Λειτουργίας της Γραμματείας της Επιτροπής (Π.Δ. 20/1996), στα οποία όμως είναι αδύνατη η τοποθέτηση προϊσταμένων λόγω έλλειψης του κατάλληλου θεσμικού πλαισίου. (Βλ. Παράρτημα 2)

B. ΔΥΣΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

1. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού κατά την εκτέλεση του έργου της αντιμετωπίζει τα παρακάτω προβλήματα:

1. Παύση Λειτουργίας των Τμημάτων της Επιτροπής λόγω Έλλειψης Απαρτίας:

Λόγω του ότι δεν έχει προβλεφθεί στον ιδρυτικό νόμο της Επιτροπής Ανταγωνισμού η καταβολή εξόδων μετακίνησης στα μέλη αυτής που διαμένουν εκτός Αθηνών, δύο από τα τακτικά μέλη της, ουσιαστικά, δεν διαθέτουν αναπληρωτές.

Η αδυναμία αναπλήρωσης των τακτικών μελών, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι δεν υπάρχει δυνατότητα απουσίας μέλους από συνεδρίαση Τμήματος της Επιτροπής (άρ. 8 παρ. 11 και 12, ν.703/77, όπως ισχύει) είχε ως αποτέλεσμα την αναβολή της συζήτησης ορισμένων υποθέσεων του Β' Τμήματος της Επιτροπής λόγω έλλειψης απαρτίας. Για την αποφυγή του προβλήματος αυτού, από 23.7.1996 (για το Β' Τμήμα) και από 24.10.1996 (για το Α' Τμήμα) οι υποθέσεις των τμημάτων συζητούνται στην Ολομέλεια της Επιτροπής.

Η αναγκαστική παύση λειτουργίας των Τμημάτων έχει ως αποτέλεσμα αφενός την αύξηση του κόστους λειτουργίας της Επιτροπής και αφετέρου τη μείωση της ευελιξίας αυτής.

2. Ανεπαρκής Αριθμός Συνεδριάσεων Επιτροπής:

Κατά την περίοδο 1996/97 η Επιτροπή Ανταγωνισμού πραγματοποίησε ογδόντα δύο (82) συνεδριάσεις. Όπως όμως αναφέρεται ανωτέρω, με το Ν.2470/97, το ανώτατο όριο των κατ' έτος συνεδριάσεων της Επιτροπής έχει περιορισθεί από 1.1.1997 σε πενήντα (50).

Το γεγονός αυτό αναμένεται να οδηγήσει σε σημαντικά προβλήματα καθώς σύντομα το νούμερο αυτό θα υπερκαλυφθεί, δεδομένων ότι: (α) ο αριθμός των εισαγομένων στη Γραμματεία υποθέσεων βαίνει αυξανόμενος, (β) ο νόμος τάσσει συγκεκριμένες προθεσμίες διεκπεραίωσης των υποθέσεων και (γ) ο αριθμός των εισηγήσεων, που συντάσσει η Γραμματεία και εισάγει προς συζήτηση στην Επιτροπή, ακολουθεί αυξητική πορεία.

3. Μείωση Αποζημίωσης Μελών :

Όπως προαναφέρθηκε, οι με αριθ. 2042108/4662/0022/95 και 2057148/148/8837/0022 Κοινές Αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης όριζαν αποζημιώσεις για τα μέλη της Επιτροπής, οι οποίες όμως δεν συνδέονταν με την επιστημονική κατάρτιση, το κύρος και τις απαιτήσεις της θέσεως τους ως μέλη της Επιτροπής. Το πρόβλημα έχει σαφώς επιδεινωθεί με την περαιτέρω μείωση των εν λόγω αποδοχών με το ν.2470/97, όπως αναλυτικά αναφέρεται παραπάνω.

2. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

Η Γραμματεία της Επιτροπής, μετά από δύο (2) χρόνια λειτουργίας, εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα λόγω της ανεπαρκούς στελέχωσης με έμπειρο και εξειδικευμένο προσωπικό και των περιορισμένων οικονομικών πόρων της. Τα προβλήματα αυτά καθημερινά επιδεινώνονται λόγω του ολοένα αυξανόμενου αριθμού των υποθέσεων που κατατίθενται στη Γραμματεία αλλά και λόγω των ιδιαιτεροτήτων και των απαιτήσεων του αντικειμένου εργασιών της.

Με τους περιορισμένους οικονομικούς πόρους και το ανεπαρκές εξειδικευμένο δυναμικό της, η Γραμματεία είναι εκ των πραγμάτων αναγκασμένη να επικεντρώσει την δράση της κατ' αρχήν στην εξέταση υποθέσεων που λόγω της φύσεώς τους κρίνονται ως ζωτικής σημασίας για τις επιχειρήσεις και απαιτούν ταχεία διεκπεραίωση (δηλ. συγκεντρώσεις προληπτικού ελέγχου και αιτήσεις λήψης ασφαλιστικών μέτρων).

Παρ' όλα αυτά, θα πρέπει να τονισθεί ότι, χάρη στις επίπονες προσπάθειες του προσωπικού της, την περίοδο 1996/97 εξετάστηκαν παράλληλα και υποθέσεις που αφορούσαν συμφωνίες ή/και καταγγελίες για παράβαση των άρθρων 1, 2 και 2α του νόμου 703/77, όπως ισχύει.

Παρότι, η στελέχωση της Γραμματείας, από 10.12.1996, με νεοπροσληφθέντες υπάλληλους - αριθμητικά τουλάχιστον - φαίνεται ικανοποιητική, δημιούργησε κατ' αρχήν περισσότερα προβλήματα, δεδομένων ότι:

1. Έλλειψη Εξειδικευμένου Προσωπικού:

Το νεοπροσληφθέν προσωπικό δεν διαθέτει τις απαραίτητες γνώσεις και την απαιτούμενη εμπειρία σε θέματα ανταγωνισμού, προκειμένου να μπορέσει να ανταποκριθεί άμεσα στο δύσκολο και εξειδικευμένο έργο της Γραμματείας και κατ' επέκταση της Επιτροπής.

Οι ελάχιστοι - δηλ. οι τέσσερις (4) - εναπομείναντες έμπειροι υπάλληλοι, πέραν του υπερβολικού όγκου εργασίας με το οποίο είναι επιφορτισμένοι, είναι υποχρεωμένοι να μεριμνούν όχι μόνο για την συνεχή ενημέρωση-εκπαίδευση του νέου προσωπικού αλλά και για την επίλυση των προβλημάτων (λειτουργικών, διοικητικών, οικονομικών) που καθημερινά ανακύπτουν.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η έλλειψη έμπειρου προσωπικού σε θέματα ανταγωνισμού καθιστά ουσιαστικά αδύνατη τη στελέχωση του Τμήματος Κοινοτικών και Διεθνών Σχέσεων με αποτέλεσμα να μην είναι ικανοποιητική η συμμετοχή μας στα κοινοτικά και διεθνή όργανα για τον ανταγωνισμό.

2. Λειτουργικά και Οργανωτικά Προβλήματα:

Τα λειτουργικά και οργανωτικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η Γραμματεία δεν της επιτρέπουν να επιτύχει τη σταδιακή ένταξη με την επαρκή/αναγκαία ενημέρωση και σε συνέχεια την αποτελεσματική αξιοποίηση του νέου προσωπικού.

Συγκεκριμένα, η αδυναμία τοποθέτησης Προϊσταμένων Γραφείων, Τμηματαρχών και Διευθυντή στις αντίστοιχες θέσεις που προβλέπει ο Οργανισμός λειτουργίας της, λόγω της έλλειψης θεσμικού πλαισίου δημιουργεί επιπρόσθετα προβλήματα.

Παρότι με την με αριθ. πρωτ. 243/19.2.97 Απόφαση του Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού, οι υπάλληλοι της Γραμματείας τοποθετήθηκαν σε γραφεία και τμήματα, όπως προβλέπεται στον Οργανισμό Λειτουργίας της Γραμματείας, η τοποθέτηση αυτή πάσχει δεδομένου ότι τα εν λόγω τμήματα και γραφεία δεν διαθέτουν Προϊστάμενους, με αποτέλεσμα όλοι οι υπάλληλοι (οι οποίοι αριθμούν σήμερα τους 20) να αναφέρονται στον Προϊστάμενο (Διευθυντή) της Γραμματείας, γεγονός το οποίο αντίκειται και στους στοιχειώδεις κανόνες Οργάνωσης και Διοίκησης. Σημειωτέον, ότι καθήκοντα Προϊσταμένου (Διευθυντή) της Γραμματείας ασκεί προσωρινά - από τη σύστασή της μέχρι σήμερα, δηλ. για δύο (2) χρόνια - αποσπασμένη υπάλληλος της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Η έλλειψη Προϊσταμένων Τμημάτων και η απειρία του προσωπικού σε οικονομικά και διοικητικά θέματα καθιστά αδύνατη επί του παρόντος την οργάνωση Τμήματος το οποίο θα

αναλάβει τη διοικητική και οικονομική υποστήριξη της Γραμματείας. Σήμερα η Γραμματεία υποβοηθείται από τις αντίστοιχες διευθύνσεις (Οικονομικού και Διοικητικού) της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, οι οποίες καθοδηγούν και επικουρούν δύο στελέχη της Γραμματείας σε θέματα μισθοδοσίας, αδειών, ασθενειών κλπ. που αφορούν τους υπαλλήλους της Γραμματείας. Το γεγονός αυτό έρχεται σε αντίθεση ενώ συγχρόνως υποβαθμίζει τη θεσμοθετημένη αυτοτέλεια και ανεξαρτησία της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Επίσης, για την εύρυθμη λειτουργία της Γραμματείας της Επιτροπής - δεδομένων των ιδιαιτεροτήτων και των απαιτήσεων του αντικειμένου της - είναι απαραίτητη η άμεση ικανοποίηση των παρακάτω αιτημάτων:

3. Παροχή κινήτρων στους υπαλλήλους της Γραμματείας:

Η παροχή επιπλέον οικονομικών κινήτρων στα στελέχη και τους υπαλλήλους της Γραμματείας υπαγορεύεται τόσο από το γεγονός ότι επιτελούν ιδιαίτερα εξειδικευμένο, πρωτότυπο και δύσκολο έργο καθώς επίσης και από την επιδιωκόμενη ουσιαστική διαφοροποίησή τους από τη «δημοσιουπάλληλική» νοοτροπία και πρακτική που μαστίζει σήμερα τον δημόσιο τομέα.

4. Αποζημίωση Εισηγητών και Γραμματέα Επιτροπής:

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού αποτελεί ίσως τη μοναδική Επιτροπή στο Δημόσιο τομέα για την οποία δεν έχει προβλεφθεί κατά συνεδρίαση αποζημίωση για τους υπαλλήλους που εκτελούν χρέη Γραμματέα και Εισηγητή, καθώς επίσης και για τους αναπληρωτές αυτών.

Σημειώνεται ότι η εν λόγω αποζημίωση χορηγείτο στους υπαλλήλους (Γραμματέα και Εισηγητές) που εξυπηρετούσαν την Επιτροπή υπό το προηγούμενο καθεστώς.

5. Στέγαση:

Η Γραμματεία στεγάζεται σε γραφεία που της έχει παραχωρήσει η Γενική Γραμματεία Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, καθώς δεν έχει τη δυνατότητα να εγκατασταθεί σε δικούς της χώρους.

Οι παραχωρηθέντες από το Υπουργείο Ανάπτυξης χώροι, πέραν του ότι είναι πλημμελώς εξοπλισμένοι (Η/Υ, κλιματισμός κλπ) δεν διαθέτουν και την κατάλληλη χωροταξική διάταξη (είναι διεσπαρμένοι σε δύο ορόφους του κτιρίου του Υπουργείου), με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η εποπτεία και να μην υπάρχει επαρκής επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των υπαλλήλων της Γραμματείας προκειμένου να μπορέσουν να εργαστούν αποτελεσματικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

A. ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ

Κατά την περίοδο 1996/97, το έργο της Επιτροπής Ανταγωνισμού ξεπέρασε, όχι μόνο σε ποσότητα αλλά και σε ποιότητα, το έργο που πραγματοποίησε τα προηγούμενα έτη, τόσο υπό το σημερινό όσο και υπό το προηγούμενο καθεστώς (βλ. σχετικά Παράρτημα 3). Το γεγονός οφείλεται κατά βάση στις επίπονες προσπάθειες των στελεχών της Γραμματείας της, οι οποίοι - σε πείσμα των σοβαρών προβλημάτων που καθημερινά αντιμετωπίζουν - ανταποκρίθηκαν στα καθήκοντά τους πέρα από κάθε προσδοκία και χωρίς κανένα κίνητρο.

Παρ' όλα αυτά, γεγονός παραμένει ότι οι στόχοι του νομοθέτη, για αναβάθμιση του θεσμού της Επιτροπής Ανταγωνισμού και βελτίωση των διαδικασιών ελέγχου για την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού, εν μέρει μόνο έχουν επιτευχθεί, καθώς τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τόσο η Επιτροπή όσο και η Γραμματεία της δεν τους επιτρέπουν να πραγματοποιήσουν την αναγκαία διεύρυνση των δραστηριοτήτων τους και να εντατικοποιήσουν τις προσπάθειές τους στην εξέταση υποθέσεων πέραν αυτών που αφορούν συγκεντρώσεις προληπτικού ελέγχου και αιτήσεις λήψης ασφαλιστικών μέτρων.

Είναι σαφές ότι η Επιτροπή θα πρέπει να είναι σε θέση να παρακολουθεί - ουσιαστικά και όχι ως απλός θεατής - την συμπεριφορά των επιχειρήσεων και να παρεμβαίνει άμεσα όταν εντοπίζει περιοριστικές του ανταγωνισμού πρακτικές. Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει η Γραμματεία της να ασχοληθεί συστηματικά και χωρίς καθυστερήσεις και με τις γνωστοποιήσεις συμπράξεων και τις καταγγελίες αλλά και με τη διενέργεια αυτεπάγγελτων ερευνών σε κλάδους ζωτικής σημασίας για την εθνική οικονομία.

Εφόσον η Πολιτεία, η οποία δημιούργησε το νέο θεσμό της Επιτροπής Ανταγωνισμού ως ανεξάρτητης διοικητικής αρχής, δεν προβεί στις απαιτούμενες ενέργειες για τη στήριξή του, η ισχύουσα προβληματική κατάσταση θα συνεχισθεί και είναι προφανές ότι οι ανωτέρω στόχοι θα εξακολουθήσουν να αποτελούν ευχολόγιο ενώ ο εν λόγω θεσμός θα παρουσιάζει την εικόνα (στους μη γνωρίζοντες) της αποτυχημένης επιλογής, καθώς οι δυσκολίες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η Επιτροπή Ανταγωνισμού την οδηγούν ουσιαστικά σε αδιέξοδο.

Όπως έχουμε και στο παρελθόν - επανειλημμένα - τονίσει, η εύρυθμη λειτουργία και η αποτελεσματικότητα της Επιτροπής Ανταγωνισμού εξαρτώνται από την αναγνώριση και την ουσιαστική ενίσχυση του ρόλου της (όπως αυτός προσδιορίζεται στο ν.2296/95), καθώς και

από την άμεση και οριστική επίλυση των χρόνιων προβλημάτων που αντιμετωπίζει τόσο η ίδια όσο και η Γραμματεία της, και τα οποία αναφέρονται εκτενώς στο κεφάλαιο 3.

Με την προϋπόθεση ότι η Πολιτεία δεν επιθυμεί να οδηγήσει το νέο θεσμό, που η ίδια δημιούργησε, σε αδιέξοδο με τις παραλείψεις και την αναβλητικότητα της, κρίνεται απολύτως αναγκαία η άμεση επίλυση των προαναφερθέντων προβλημάτων και η ικανοποίηση των αναγκών τόσο της Επιτροπής όσο και της Γραμματείας της.

B. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ (ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΕΣ)

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού/Γραμματεία έχει ήδη υποβάλλει στην Υπουργό Ανάπτυξης προτάσεις για τροποποίηση του ν.703/77, όπως ισχύει, προκειμένου να βελτιωθεί η λειτουργία της. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή έχει κατ' αρχήν προτείνει τα παρακάτω:

1. Την τροποποίηση του ν.703/77, όπως ισχύει, προκειμένου να μπορέσει η Γραμματεία να στελεχωθεί με μόνιμο από μετατάξεις ή με απόσπαση προσωπικό και να καταστεί δυνατή η οργάνωσή της σύμφωνα με τον Οργανισμό Λειτουργίας της (Π.Δ. 20/96).

Σημειώνεται ότι, με τις ισχύουσες διατάξεις, δεν είναι δυνατή η μετάταξη/απόσπαση υπαλλήλων στη Γραμματεία της Επιτροπής, δεδομένου ότι απαραίτητη γι' αυτό προϋπόθεση αποτελεί η ύπαρξη και η σύμφωνη γνώμη Υπηρεσιακού Συμβουλίου. Υπό τις παρούσες όμως συνθήκες η σύσταση του εν λόγω Υπηρεσιακού Συμβουλίου είναι αδύνατη καθώς η Γραμματεία στελεχώνεται από δόκιμους υπάλληλους και από υπάλληλους του Υπουργείου Ανάπτυξης που έχουν αποσπασθεί σ' αυτή κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων (άρθρο 11 παρ. 1, ν.2323/95).

Με την προτεινόμενη τροποποίηση η πλήρωση των θέσεων της Γραμματείας θα μπορεί να γίνει με διορισμό ή πρόσληψη, κατά τις κείμενες διατάξεις, καθώς και με μετάταξη ή με απόσπαση ύστερα από δημόσια ανακοίνωση για υποβολή υποψηφιοτήτων. Η δε μετάταξη ή απόσπαση υπαλλήλων, και για το διάστημα που θα μεσολαβήσει μέχρι τη σύσταση του Υπηρεσιακού Συμβουλίου των υπαλλήλων της Γραμματείας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, θα μπορεί να γίνει κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων, κατόπιν αίτησης των ενδιαφερομένων, η δε επιλογή θα γίνεται από την Ολομέλεια της Επιτροπής Ανταγωνισμού και θα κυρώνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Ανάπτυξης και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού.

2. Λόγω του ότι ο ν.2296/95 δεν προβλέπει οι αιρετοί εκπρόσωποι των υπαλλήλων να διαθέτουν τον Γ' βαθμό τουλάχιστον (όπως ορίζουν οι σχετικές διατάξεις περί υπηρεσιακών συμβουλίων - άρθρο 37 παρ. 1β' ν.2190/94) έχει προταθεί τροποποίηση του σχετικού άρθρου του ως άνω νόμου (άρθρο 4 παρ. 4 εδ.5 ν. 2296/95)

3. Λόγω της φύσεως και του σημαντικού βαθμού δυσκολίας του αντικειμένου της Επιτροπής Ανταγωνισμού, απαιτούνται αυξημένα προσόντα, διαρκής ενημέρωση και επιμόρφωση των υπαλλήλων που θα στελεχώνουν τη Γραμματεία της. Για το λόγο αυτό προτείνεται τροπολογία του νόμου προκειμένου να χορηγείται στους υπαλλήλους της ειδικό επίδομα.
4. Τη χορήγηση αποζημίωσης κατά συνεδρίαση στον Γενικό Εισηγητή-Δ/ντή της Γραμματείας και στους επικουρούντες αυτόν εισηγητές της υπόθεσης που συζητείται κάθε φορά, καθώς και στον Γραμματέα της Επιτροπής και στους αναπληρωτές τους, ως κίνητρο για την αύξηση της παραγωγικότητας αυτών, όπως εξάλλου ισχύει για όλες τις Επιτροπές του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα.
5. Την τροποποίηση του ν.703/77, όπως ισχύει, προκειμένου να επιβληθεί παράβολο ύψους 40.000 δρχ. και στις αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων για λόγους ίσης μεταχείρισης των αιτήσεων που προβλέπει ο ως άνω νόμος.
6. Την τροποποίηση του άρ. 4δ του ν.703/77, όπως ισχύει, το οποίο ορίζει προθεσμία ενός (1) μηνός ή τριάντα (30) ημερών πριν από τη συζήτηση κάθε υπόθεσης στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, για τη πρόσκληση των ενδιαφερομένων μερών να παραστούν στη Συνεδρίαση της Επιτροπής. Η αιτούμενη τροποποίηση έχει στόχο τη σύντμηση του χρόνου συζήτησης - κατά την κρίση του Προέδρου της Επιτροπής - για υποθέσεις, κατά τις οποίες, το συμφέρον των ενδιαφερομένων, αλλά και το γενικότερο συμφέρον της Εθνικής οικονομίας, επιβάλλει την κατά το συντομότερο δυνατόν έκδοση απόφασης από την Επιτροπή Ανταγωνισμού.

Επίσης, για την ουσιαστική αναβάθμιση και στήριξη του ρόλου της Επιτροπής απαιτούνται:

1. Τροποποιήσεις του ιδρυτικού της νόμου, ώστε (α) να προβλεφθεί η καταβολή εξόδων μετακίνησης στα μέλη αυτής που διαμένουν εκτός Αθηνών και (β) να λειτουργούν τα τμήματα αυτής με μειωμένη σύνθεση. Οι τροποποιήσεις αυτές θα έχουν ως αποτέλεσμα την επαναλειτουργία των Τμημάτων της Επιτροπής και ως εκ τούτου την αύξηση της ευελιξίας της και τη μείωση του κόστους λειτουργίας της.
2. Η κατάργηση του ανωτάτου ορίου συνεδριάσεων της Επιτροπής, δεδομένων ότι:
 - (α) ο ολοένα αυξανόμενος αριθμός των υποθέσεων που εισάγονται στη Γραμματεία της Επιτροπής,
 - (β) οι ιδιαιτερότητες και ο βαθμός δυσκολίας που παρουσιάζει κάθε υπόθεση κατά την εξέτασή της,
 - (γ) οι προθεσμίες που τάσσει ο ν.703/77, όπως ισχύει, για την διεκπεραίωση των

υποθέσεων αυτών,

(δ) κάθε υπόθεση απαιτεί περισσότερες από μία (1) συνεδριάσεις της Επιτροπής για την έκδοση της σχετικής απόφασης,

(ε) η ανάγκη του επιχειρήσεων για άμεση επίλυση των εκκρεμοτήτων-προβλημάτων τους,

(στ) η ανάγκη άμεσης διεκπεραίωσης σωρείας υποθέσεων που έχουν εισαχθεί από την καταργηθείσα Δ/νση Ερευνας Αγοράς - Ανταγωνισμού και εκκρεμούν στη Γραμματεία και

(ζ) η συνεχιζόμενη στελέχωση και εκπαίδευση (και ως εκ τούτου αυξανόμενη παραγωγικότητα) του υπαλληλικού προσωπικού της Γραμματείας,

απαιτούν ευελιξία στον καθορισμό των συνεδριάσεων της Επιτροπής.

3. Η θέσπιση ενός αξιοπρεπούς ύψους αποζημίωσης για τα Μέλη της Επιτροπής, το οποίο θα συνδέεται με την επιστημονική τους κατάρτιση, το κύρος και τις απαιτήσεις της θέσεως τους. Επίσης, για τα Μέλη της Επιτροπής, τα οποία αναλαμβάνουν τη σύνταξη αποφάσεων, θα πρέπει να προβλεφθεί επιπλέον αμοιβή, λόγω του επιπρόσθετου όγκου εργασίας και των εργατοωρών που καλούνται να διαθέσουν καθώς και της αυξημένης ευθύνης που αναλαμβάνουν.

ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Κωνσταντίνος Λαζαράκης, Επίτιμος Αντιπρόεδρος Ειρηώδους Διακρατίας

κ.κ.α. Γεώργιος Εμ. Παρόκης, Δικηγόρος, Καθηγητής του Πανετ. Αθηνών

ΠΡΑΞΗ (ΤΑΚΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΗΡΕΣΜΑΤΙΚΑ)

ΤΜΗΜΑ

Κώστας Σαρταλάρης, κ.κ.α. Διευθυντής Γραφείου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

κ.κ.α. Μιχαήλ Φράγκος, Επίτιμος Διοικητής

Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος, Δικηγόρος, Εκπρόσωπος της Εθνικής Συννομοταξίας Ελληνικών Επαγγελματιών

κ.κ.α. Ανδρέας Κίτσος, Δικηγόρος

κ.κ.α. Νικόλαος Νικολαΐδης, Δικηγόρος, Εκπρόσωπος της Γενικής Συννομοταξίας Επαγγελματιών Επιστημών, Επιστήμης και Τεχνολογίας Ελλάδας

κ.κ.α. Γεώργιος Τριανταφυλίδης, Δικηγόρος, Λέκτορας στο Διεπιστ. Πανετ. Φράγκη

κ.κ.α. Νικόλαος Ν. Τσιουλιάνης, Δικηγόρος, Επίκουρος Καθηγητής Βιοηθικής Δικαίως στο Πανεπιστήμιο Αθηνών

κ.κ.α. Ηλίας Εμ. Λαζαράκης, Δικηγόρος, Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΤΜΗΜΑ

Κώστας Αστρατέου, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

κ.κ.α. Φίλιππος Τάτσης, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

κ.κ.α. Χρήστος Χάρης, Δικηγόρος, Νομικός Σύμβουλος και Εκπρόσωπος του ΣΕΒ

κ.κ.α. Παναγιώτης Μαντζουράνης, Δικηγόρος

κ.κ.α. Γιώργος Μοσχονάκης, Δικηγόρος, Εκπρόσωπος του Εθνικού Συμβουλίου Καταναλωτών, μέλος της

ΕΚΠΟΙΣΟ

κ.κ.α. Χρήστος Πηγάσιος, Δικηγόρος, μέλος της Ένωσης Καταναλωτών Ελλάδας

κ.κ.α. Στέφανος Κατσιώλης, Οικονομολόγος, Καθηγητής του Τμήματος Οικονομ. Επιστήμης του Οικονομικού Πανετ. Αθηνών

κ.κ.α. Κωνσταντίνος Ουσιανιδής, Οικονομολόγος, Αναπληρωτής Καθηγητής στο τμήμα Γεωπονίας, Τροφ. Αγροτικής Οικονομίας του Αριστ. Γεωπόν. Παν. Θεσσαλονίκης

ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Κωνσταντίνος Λασσαδός, Επίτιμος Αντιπρόεδρος Συμβουλίου Επικρατείας
αναπλ. Ευάγγελος Εμμ. Περάκης, Δικηγόρος, Καθηγητής του Πανεπ. Αθηνών,

ΜΕΛΗ (ΤΑΚΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ)

Α' ΤΜΗΜΑ

Νικόλαος Σακελλαρόπουλος, Επίτιμος Αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου
αναπλ.: Μιχαήλ Φράγκος, Επίτιμος Αρεοπαγίτης

Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος, Δικηγόρος, Εκπρόσωπος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ελληνικού Εμπορίου
αναπλ.: Ανδρέας Κίτσος, Δικηγόρος

Λεωνίδας Νικολούζος, Δικηγόρος, Εκπρόσωπος της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών, Βιοτεχνών,
Εμπόρων Ελλάδας,

αναπλ.: Γεώργιος Τριανταφυλλάκης, Δικηγόρος, Λέκτορας στο Δημοκρ. Πανεπ. Θράκης

Δημήτριος Ν. Τζουγανάτος, Δικηγόρος, Επίκουρος Καθηγητής Εμπορικού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο
Αθηνών

αναπλ.: Ηλίας Ευρ. Σουφλερός, Δικηγόρος, Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

Β' ΤΜΗΜΑ

Βλάσιος Ασημακόπουλος, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

αναπλ.: Φώτιος Τάτσης, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

Γαρίλαος Χάρακας, Δικηγόρος, Νομικός Σύμβουλος και Εκπρόσωπος του ΣΕΒ

αναπλ.: Παναγιώτης Μαντζουράνης, Δικηγόρος

Μελίνα Μουζουράκη, Δικηγόρος, Εκπρόσωπος του Εθνικού Συμβουλίου Καταναλωτών, μέλος της
ΕΚΠΟΙΖΩ

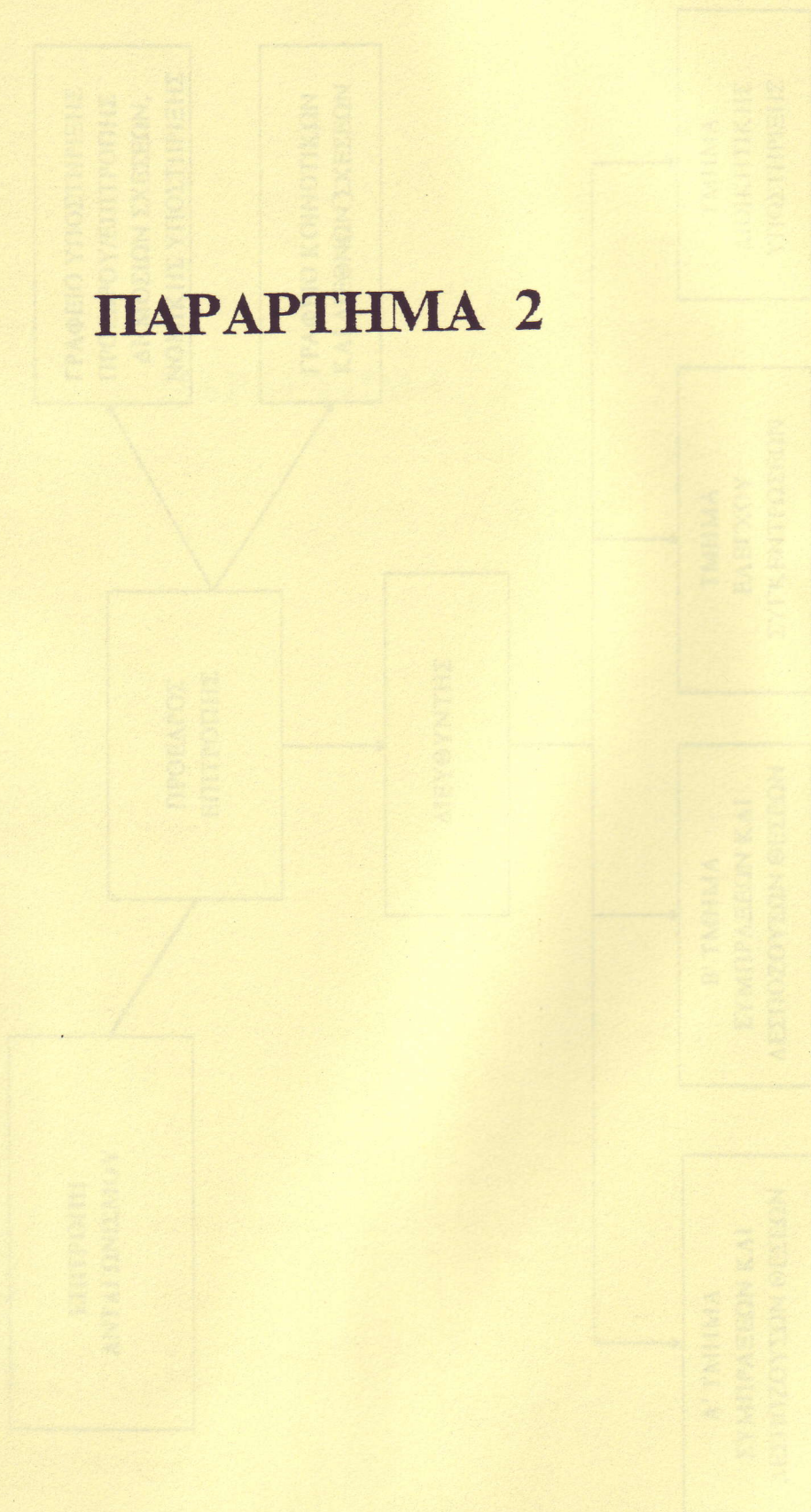
αναπλ.: Χρήστος Παυλόπουλος, Δικηγόρος, μέλος της Ένωσης Καταναλωτών Βόλου

Μαρίνη Σ. Κατσουλάκος, Οικονομολόγος, Καθηγήτρια του Τμήματος Οικονομ. Επιστήμης του
Οικονομικού Πανεπ. Αθηνών

αναπλ.: Κωσταντίνος Ουσταπασίδης, Οικονομολόγος, Αναπληρωτής Καθηγητής στο τμήμα Γεωπονίας,
Τομέα Αγροτικής Οικονομίας του Αριστοτελείου Παν. Θεσσαλονίκης

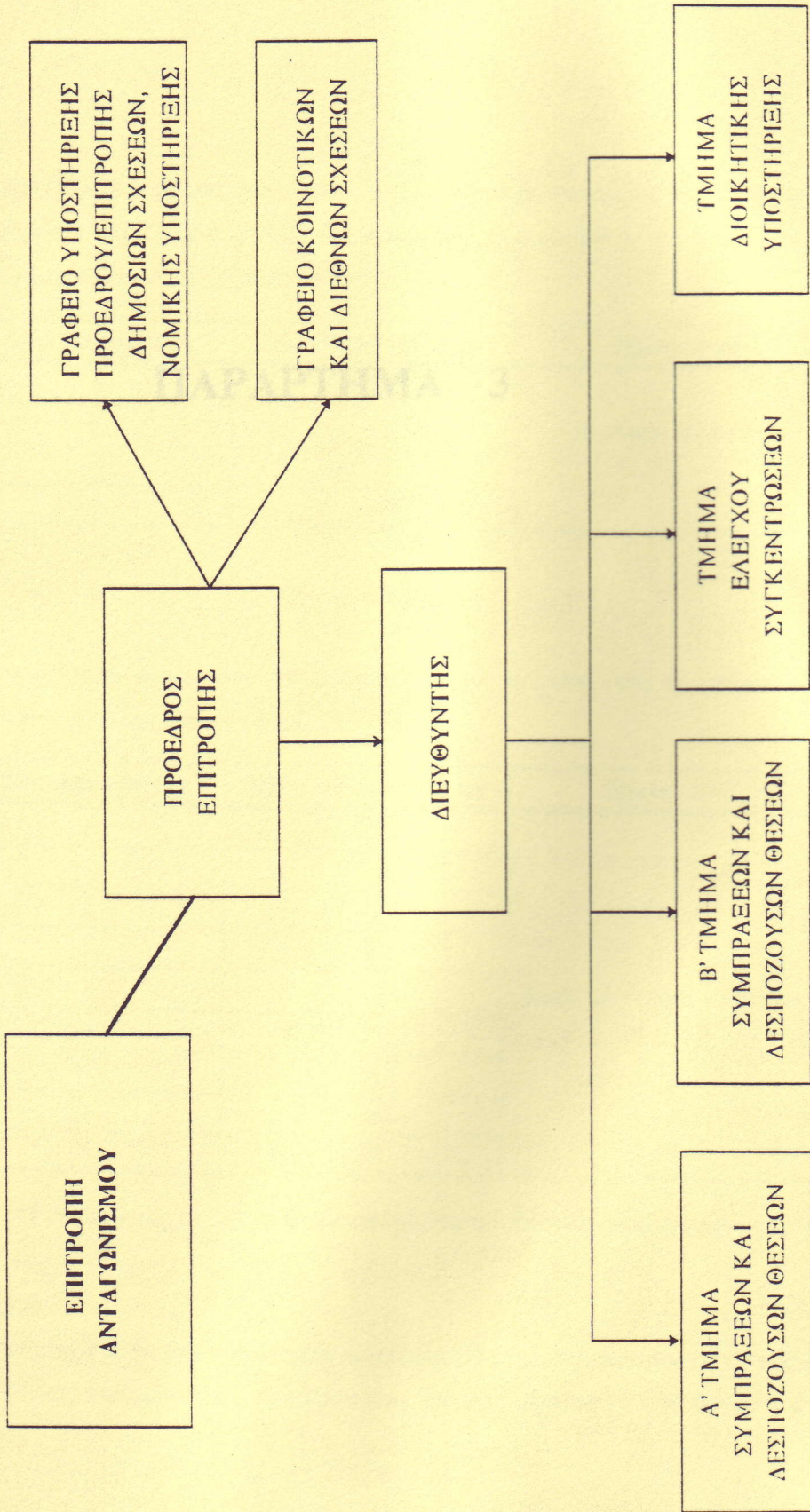
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ
ΣΕ ΑΝΕΠΙΧΕΙΡΗΤΑ ΓΕΩΜΑΤΑΣΤΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

Παραρτήματα στην Εγκύκλιο Αριθμ. 104/1973 - 1987

Δ. 1979 - 1982

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού είχε αποκλειστική αρμοδιότητα στον τομέα της προώθησης των διατάσεων των άρθρων 1 και 2 του ν. 703/77 και γεννοδοτικές αρμοδιότητες για την εφαρμογή του άρθρου 5 του νόμου (εξαιρέσει Διερεύνηση Επιχειρήσεων).

Έτος	Συν. Αποστάσεων	Συν. Γεννοδοτήσεων	Προβλεπόμενα
1979	2	2	κατά μέσο όρο 15 άτομα
1980	6	2	
1981	7	2	
1982	11	3	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

Ε. 1983 - 1992

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού είχε μόνο γεννοδοτικές αρμοδιότητες και οι αποκλειστικές αρμοδιότητες ανατέθηκαν στον Υπουργό (Ν. 1233/84).

Έτος	Συν. Αποστάσεων	Συν. Γεννοδοτήσεων	Προβλεπόμενα
1983	-	5	κατά μέσο όρο 15 άτομα
1984	-	18	
1985	-	11	
1986	-	16	
1987	-	9	
1988	-	5	
1989	-	19	
1990	-	16	
1991	-	8	
1992	-	8	

Από τις προεκτιμήσεις 140 αποστάσεις το 1/3 περίπου αφορά σε αποδόσεις καλλυνητικών.

Ζ. 1992 - 30/06/1995

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού είχε αποκλειστικές αρμοδιότητες για την εφαρμογή των άρθρων 1 και 2 του ν. 703/77 και γεννοδοτικές αρμοδιότητες για την εφαρμογή του άρθρου 4 περί συγκυβερνήσεων.

Στατιστικά στοιχεία Επιτροπής Ανταγωνισμού περιόδου 1979 - 1997

A. 1979 - 1982

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού είχε αποφασιστική αρμοδιότητα όσον αφορά την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 1 και 2 του ν. 703/77 και γνωμοδοτική αρμοδιότητα για την εφαρμογή του άρθρου 5 του νόμου (εξαιρέση Δημοσίων Επιχειρήσεων).

Ετος	Συν. Αποφάσεων	Σύν Γνωμοδοτήσεων	Προσωπικό
1979	2	3	περίπου 20 άτομα
1980	6	2	
1981	7	1	
1982	11	3	

B. 1983 - 1992

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού είχε μόνο γνωμοδοτικές αρμοδιότητες και οι αποφασιστικές αρμοδιότητες ανατέθηκαν στον Υπουργό (Ν. 1232/84)

Ετος	Συν. Αποφάσεων	Σύν Γνωμοδοτήσεων	Προσωπικό
1983	-	5	κατά μέσο όρο 15 άτομα
1984	-	18	
1985	-	11	
1986	-	16	
1987	-	9	
1988	-	5	
1989	-	19	
1990	-	16	
1991	-	8	

Από τις παραπάνω 140 αποφάσεις το 1/3 περίπου αφορούσε υποθέσεις καλλυντικών.

Γ. 1992 - Μάιος 1995

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού είχε αποφασιστικές αρμοδιότητες για την εφαρμογή των άρθρων 1 και 2 του ν. 703/77 και γνωμοδοτικές αρμοδιότητες για την εφαρμογή του άρθρου 4 περί συγκεντρώσεων.

Ετος	Συν. Αποφάσεων	Σύν Γνωμοδοτήσεων	Προσωπικό
1992	1	-	κατά μέσο όρο 35 άτομα
1993	2	-	
1994	15	-	
Ιαν.-Μάιος 1995	20	-	

Δ. Ιούνιος 1995 - Απρίλιος 1997

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού άρχισε να λειτουργεί ως Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή

Ετος	Συν. Αποφάσεων	Σύν. Γνωμοδοτήσεων	Πράξεις Προέδρου	Προσωπικό
Ιουν. '95 - Απρ. '96	24	1	6	8
Μάιος '96 - Απρ. '97	36	1	4	7 (Μάιος-Δεκ. '96) 24 (Ιαν.-Απρ. '97)

Ετος	Συν. Αποφάσεων	Σύν. Γνωμοδοτήσεων	Προσωπικό
1991	-	1	8
1992	-	2	8
1993	-	11	8
1994	-	16	8
1995	-	16	8
1996	-	3	8
1997	-	19	8
1998	-	16	8
1999	-	16	8
2000	-	16	8
2001	-	16	8

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ - ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ
(Μάιος 1996 - Απρίλιος 1997)

		ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ			
Απόφ.	Γνωμ.	Ημ/νία Έκδοσης	Υπόθεση	Ενδιαφερόμενα Μέρη	Απόφαση
34		25.09.1996	Αίτηση λήψης ασφαλιστικών μέτρων	Καράβιλος κατά "ΣΟΥΡΩΤΗ"	Απορρίπτεται
35		30.09.1996	"	ELFANCO ΕΠΕ κατά RHYTANCO SA και ΑΓΑΠΗΣ ΚΡΙΑΣΙΟΥ	Απορρίπτεται
49		20.01.1997	"	Νικόλαος Κούρκουλος, οπτικός κατά LUXOTTICA HELLAS A.E.	Απορρίπτεται
53		17.02.1997	"	ΚΤΕΛ Νομού Ευβοίας κατά ΟΣΕ Α.Ε.	Απορρίπτεται η αίτηση
32		19.08.1996	Αίτηση Χορήγησης Άδειας Παρέκκλισης αρ. 4ε παρ. 3 ν. 703/78	UNITED TECHNOLOGIES HOLDINGS GMBH - SUTRAK TRANSPRKAHITE GMBH	Χορηγείται άδεια παρέκκλισης
44		29.11.1996	"	ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.- ΕΠ.Α.Λ.ΜΕ. Α.Ε.	Χορηγείται άδεια παρέκκλισης
48		03.01.1997	"	HENKEL KGAA - LOCTITE CORPORATION	Χορηγείται άδεια παρέκκλισης υπό όρους
56		27.02.1997	"	SOLVAY SA - SODI PL	Απορρίπτεται η αίτηση
25		13.05.1996	Αίτηση χορήγησης Αρνητικής Πιστοποίησης (άρ.11) ή εξαιρέσης (άρ.1 παρ.3)	MOTOR OIL - SAUDI ARABIAN	Απορρίπτεται η αίτηση για έκδοση αρνητικής πιστοποίησης Χορηγείται εξαιρέση κατ'άρ.1(3) από 14.3.1996 μέχρι 13.3.2021
31		06.08.1996	"	ΠΕΤΡΟΛΙΝΑ Α.Ε.- ΕΚΟ ΑΒΕΕ	Η γνωστοποιηθείσα σύμβαση δεν έχει χαρακτηρισμό συγκέντρωσης αλλά σύμπραξης. Απορρίπτεται η αίτηση για έκδοση αρνητικής πιστοποίησης
45		16.12.1996	"	ΣΠΟΡΤΣΜΑΝ Α.Ε. (LACOSTE)	Χορηγείται εξαιρέση κατ'άρ.1(3) για 15 έτη από της ισχύος της Απόφασης
51		22.01.1997	Αίτηση χορήγησης Εξαιρέσης (αρ. 1(3)) - française	ΠΟΝΔΟΣ CENTERS	Χορηγείται αρνητική πιστοποίηση
42		20.11.1996	Αυτεπάγγελτη Ήρευνα για παράβ. άρ.1 παρ. 1 ν. 703/77 (τιμή πώλησης άρτου στο Ν. Καβάλας)	33 Αρτοποιοί και Πρατήρια Αρτου	Χορηγεί εξαιρέση υπό προϋποθέσεις Δεν συντρέχουν οι λόγοι εφαρμογής του αρ. 1 παρ. 1
	2	15.04.1997	Γνωμοδότηση για τις Ενδεικτικές Τιμές Πώλησης Προϊόντων	ΛΥΣΑΝ ΠΡΑΤΗΡΙΑ ΕΣΤΡΑΤΕΥΣΗ ΑΡΤΟΥ ΚΑΙ ΠΡΑΤΗΡΙΑ ΑΡΤΟΥ ΚΑΒΑΛΑΣ	Η ενδεικτική τιμή μπορεί να γίνει αποδεκτή εφόσον καθορίζεται ελεύθερα από παραγωγούς. Αποδεκτή μπορεί να είναι και η ανώτατη τιμή. Η σχετική Υπ. απόφαση θα πρέπει να στηρίζεται σε νόμο

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ - ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ
(Μάιος 1996 - Απρίλιος 1997)

		ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ			
Απόφ.	Γνωμ.	Ημερ/ία Εκδόσης	Υπόθεση	Ενδιαφερόμενα Μέρη	Απόφαση
27		28.06.1996	Εκπρόθεσμη Γνωστοποίηση Συγκέντρ.	ΜΙΧΑΝΙΚΗ - ΗΦΑΙΣΤΟΣ	Δεν επιβάλλει πρόστιμο
30		29.07.1996	"	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΑΛΥΒΕΜΠΟΡΙΚΗ - ΣΤΗΛΜΕΤ - ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΟΜΙΚΗ ΥΛΙΚΩΝ	Δεν επιβάλλει πρόστιμο
33		18.09.1996	"	ΣΤΑΜΟΥ - ΕΥΑ ΝΕΑ ΨΥΓΕΙΑ ΑΓΡΙΛΑΣ	Απορρίπτεται
36		04.10.1996	"	ΚΑΕ κατά ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ	Απορρίπτεται
37		04.10.1996	"	ΚΑΕ κατά ROTHMANS	Απορρίπτεται
38		08.10.1996	"	ΚΑΕ - ΚΑΡΕΛΙΑ	Απορρίπτεται
46		16.12.1996	Καταγγελία - για παράβαση των άρ. 1 παρ.1, 2 και 2α ν. 703/77	Λ. ΜΑΝΤΖΟΥΡΗΣ κατά ΡΒΗ PARFUMS ET BEAUTE HELLAS A.E.	Απορρίπτεται
47		19.12.1996	"	Φ. ΤΟΠΟΛΙΑΝΑΚΗΣ κατά ΣΠΟΡΓΕΣΜΑΝ Α.Α.	Απορρίπτεται
57		27.02.1997	"	ΑΦΟΙ ΤΑΝΙΣΚΙΔΗ ΑΕ κατά ΕΛΛΗΝ. ΑΡΤΟΒΙΟΜ. ΕΛΙΤΕ ΑΒΕΕ	Απορρίπτεται καταγγελία - Επιβάλλει στην ΕΛΙΤ πρόστιμο 500.000 δρχ. - Παραπέμπει στην Ολομέλεια τα θέματα της πολιτικής καθορισμού τιμών πωλήσεων και εκπτώσεων
28		26.07.1996	Λειτουργία Ε.Α. κατά τμήματα	Τροποποίηση της υπ' άρ. 1 Απόφ. 1/95 Ε.Α	
26		17.05.1996	Προηγούμενη Γνωστοποίηση Συγκέντρωσης (άρ. 4β)	ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠ. - ΜΕΤΡΟΛΙΦΕ	Δεν απαγορεύεται
29		26.07.1996	"	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ - GENERAL BISQUITS UNITED TECHNOLOGIES HOLDINGS GMBH και SUTRAK TRANSPORKALTE GMBH	Δεν απαγορεύεται
39		10.10.1996	"		Δεν απαγορεύεται
40		08.11.1996	"	ΚΑΜΑΡΙ Α.Ε. - Ν. ΒΟΣΝΙΑΚΗΣ Α.Β.Ε.Ε.	Απαγορεύεται (κατά πλειοψηφία). Επιβάλλεται πρόστιμο για πραγματοποίηση της συγκ. (α) 109.001.800 δρχ. στην ΚΑΜΑΡΙ και (β) 10.693.000 δρχ. στον ΜΠΟΥΤΑΡΗΣ Λιαχωρισμός των επιχεισεων με μεταβίβαση ελέγχου σε 1 χρόνο Να γνωστοποιηθεί ο τρόπος διαχωρισμού
41		19.11.1996	"	CONSOLIDATED EUROFINANCE HOLDINGS SA - INTERMIANK ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	Δεν απαγορεύεται Επιβάλλεται πρόστιμο 5 εκ. δρχ. στις EUROFINANCE BANQUE WORMS χωριστά, για πραγματοποίηση της συγκέντρωσης

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ - ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ
(Μάιος 1996 - Απρίλιος 1997)

		ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ			
Απόφ.	Γνωμ.	Ημ/νία Εκδόσης	Υπόθεση	Ενδιαφερόμενα Μέρη	Απόφαση
43		29.11.1996	"	CONCRETUM SA - ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΟΣ Α.Ε.	Δεν απαγορεύεται (κατά πλειοψηφία) Πρόστιμο 5 εκ. δρχ. στην CONCRETUM για εκπρόθ. γνωστοποίηση Πρόστιμο 105 εκ. δρχ. στην CONCRETUM και 12 εκ. δρχ. στην ΕΤΧ για πραγματοποίηση της συγκέντρωσης
50		22.01.1997	"	SKW TROSTBERG AG - SANDOZ AG	Δεν απαγορεύεται - Υποχρεώνεται η SKW να συνεχίσει να διαθέτει δι αντιπροσώπου στην Ελλην. αγορά α' θλιες υπερπλαστικοποιητών επί 3 έτη από τη δημοσίευση της απόφασης - Επιβάλλεται πρόστιμο 5 εκ δρχ. στην SKW για παράβαση του αρ.4β παρ. 1
52		17.02.1997	"	ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΕΠΑΛΜΕ	Εγκρίνεται η συγκέντρωση - Η ΕΠ.ΑΛ.ΜΕ να διαθέτει επί 3 χρόνια το 50% της παραγ.δυναμ.για φασόν εργασίες σε τρίτους με όρους ανταγωνιστικούς
54		18.02.1997	"	BASF - DSM	Εγκρίνεται η συγκέντρωση
55		27.02.1997	"	SOLVAY SA - SODI PLC	Εγκρίνεται κατά πλειοψηφία η συγκέντρωση
58		01.04.1997	"	WARTSILA - (i) NEW SULZER DIESEL, (ii) DIESEL RICERCHE SpA, (iii) GRANDI MOTORI TRIESTE SpA	Εγκρίνεται η συγκέντρωση
59		02.04.1997	"	SEGM SA - ΕΠΟΜ ΑΒΕΕ	Εγκρίνεται η συγκέντρωση - Παραπέμπονται για εξέταση οι όροι της συμφωνίας του άρ. 9.01
60		18.04.1997	"	HENKEL - LOCTITE	Εγκρίνεται η συγκέντρωση - Πρόστιμο 2 εκ.δρχ. στη HENKEL για εκπρόθεσμη γνωστοποίηση

ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΤΑΚΤΟΥ

(1996 - 1997)

Ι. ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΑΝΟΝΑ ΕΣΤΙΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΑΝΟΝΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

Η καταγγελλόμενη επιχείρηση, η οποία εκπροσωπείται στην Ελλάδα κατά τις επηρεαστικές διαδικασίες από την Επιτροπή ΚΑΡΕΛΙΑ ΑΕ, ROTHMANS HELLAS και ΤΑΤΙΑΣΤΡΑΤΟΣ ΑΒΕΕ, ασπάζεται με τις κολλητές πακέτα CAMEL, ROTHMANS και MARLBORO, αντίστοιχα, δικαιώματα που ανήκουν στις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του ν. 3037/1996.

Η σχετική αγορά στην κρινόμενη μεσοπρόθεσμα περίοδο είναι η αγορά των ΚΑ.Ε. της γορμής, η οποία οριοθετείται ως προς άνω και κάτω όριο, βάση έκτασης από κινήσεις νόμισμα και οικονομικούς δείκτες, όπως επίσης και βάσει την επέλευση εσωτερική αγορά, η ενοποίηση των προϊόντων είναι ελεύθερη, οι τέλη της είναι ίδιες που μετακινούνται από τη μία γορμή στην άλλη, καθίσταται προκείμενο του ενός Εκτελεστικού Αφορολογητών Έθνους, καθώς, σύμφωνα και αντίστοιχα σταθερά χαρακτηριστικά στη αφορολογητέα προϊόντα που προϋφίστανται.

Η Επιτροπή επιβεβαιώνει την πρώτη κατηγορία της παρ. 1α η άρνηση της ΚΑΡΕΛΙΑ ΑΕ δεν βασίζεται στο ίδιο θεμέλιο των άρθρων 1 παρ. 1 και 2 του ν. 3037/1996, δεν είναι ομοειδής, αλλά απορρέει από τη διαφορά της με την REYNOLDS CO., ομάδα η οποία με τη διακρίση της φορολογητέα από την αφορολογητέα, καθώς και επιβαλλή επιβάρυνση, αυθαίρετος και άδικος προς την Ομάδα σε βάρος της, από αφορολογητών το κύριο επιχειρηματικό παράγοντά της REYNOLDS CO., γορμή να φέρνει υπέρμετρο τα συμφέροντα της Κ.Α.Ε. ΑΕ και να περνάει στα η αρχή της αντιπροσώπων στα πλαίσια της απόφασης των επηρεαστικών συμφερόντων, ενώ οι ίδιοι από συνολικής η υποχρέωση έγκληση προμήθειας των πακέτων και τον καταναλωτή στο πλαίσιο του δικαίου του σπαστός ισχύουν για όλα τα καταστηματα αφορολογητών εθνών και γορμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, στη σχετική αγορά υπέρμετρον των ΚΑ.Ε. η ΚΑΡΕΛΙΑ ΑΕ δεν είναι

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΟΤΕΡΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ - ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΝ

ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

(Μάιος 1996 - Απρίλιος 1997)

I. ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ

1. Καταγγελίες των ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΩΝ ΕΙΔΩΝ Α.Ε. κατά των εταιριών (ΚΑΡΕΛΙΑ ΑΕ, ROTHMANS HELLAS, και ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ ΑΒΕΣ (Αρ. απόφ. 36/96, 37/96 και 38/96)

Η καταγγελλόμενη εταιρεία, η οποία εκμεταλλεύεται όλα τα καταστήματα αφορολογήτων ειδών στην Ελλάδα που βρίσκονται στα αεροδρόμια, λιμάνια και σύνορα, ισχυρίζεται ότι οι εταιρίες ΚΑΡΕΛΙΑ ΑΕ, ROTHMANS HELLAS, και ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ ΑΒΕΣ, αρνήθηκαν να της πωλήσουν τσιγάρα CAMEL, ROTHMANS και MARLBORO, αντίστοιχα, συμπεριφορά που αντίκειται στις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του ν. 703/77.

Ως σχετική αγορά στην κρινόμενη υπόθεση προσδιορίζεται η αγορά των Κ.Α.Ε. της χώρας, η οποία οριοθετείται σαφώς έναντι της λοιπής εσωτερικής αγοράς, διότι διέπεται από κανόνες νομικούς και οικονομικούς διαφορετικούς απ' αυτούς που διέπουν την υπόλοιπη εσωτερική αγορά, η συσκευασία των προϊόντων είναι ειδική, οι πελάτες της είναι άτομα που μετακινούνται από τη μία χώρα στην άλλη, επισκέπτονται περισσότερο του ενός Καταστήματα Αφορολογήτων Ειδών, κάνουν συγκρίσεις και αναζητούν σταθερά χαρακτηριστικά στα αφορολόγητα προϊόντα που προμηθεύονται.

Η Επιτροπή απέρριψε την πρώτη καταγγελία διότι θεωρεί ότι η άρνηση της ΚΑΡΕΛΙΑ ΑΕ δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 1 παρ.1 και 2 του ν.703/77, δεν είναι αδικαιολόγητη, αλλά απορρέει από τη σύμβασή της με την REYNOLDS CO., σύμβαση η οποία με τη διάκριση της φορολογημένης από την αφορολόγητη αγορά δεν επιβάλλει επαχθείς, αυθαίρετους και άνισους όρους συναλλαγής σε βάρος της, αφού διασφαλίζονται τα εύλογα επιχειρηματικά συμφέροντά της REYNOLDS CO., χωρίς να θίγονται υπέρμετρα τα συμφέροντα της Κ.Α.Ε. ΑΕ και να παραβιάζεται η αρχή της αναλογικότητας στα πλαίσια της στάθμισης των εκατέρωθεν συμφερόντων, ενώ οι ίδιοι όροι συναλλαγής, η υποχρέωση δηλαδή προμήθειας των τσιγάρων από τον παραγωγό που υποδείχνει ο δικαιούχος του σήματος, ισχύουν για όλα τα καταστήματα αφορολογήτων ειδών των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, στη σχετική αγορά τσιγάρων των ΚΑΕ, η ΚΑΡΕΛΙΑ ΑΕ δεν κατέχει

δεσπόζουσα θέση δεδομένου ότι τα τσιγάρα με σήμα CAMEL συμμετέχουν με μικρό ποσοστό.

Όσον αφορά την δεύτερη καταγγελία, διαπιστώθηκε ότι η εταιρεία δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά των Κ.Α.Ε. της χώρας και η άρνηση πώλησης στην Κ.Α.Ε. ΑΕ τσιγάρων του σήματος που ζητήθηκε δεν είναι αδικαιολόγητη δεδομένου ότι στις επιδιώξεις του κανόνα απαγόρευσης της αδικαιολόγητης άρνησης πώλησης δεν είναι εν προκειμένω η επιβολή της συγκεκριμένης επιχειρηματικής απόφασης που αξιώνει η Κ.Α.Ε. ΑΕ και δεν μπορεί ευλόγως να αξιωθεί ο αναπροσανατολισμός της παραγωγικής και εμπορικής πολιτικής της επιχείρησης. Ως εκ τούτου, έκρινε ότι η άρνηση πώλησης της καταγγέλλουσας δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 1 παρ.1 και 2 του ν.703/77.

Τέλος, η Επιτροπή θεωρεί ότι η σύμβαση με την οποία η Philip Morris και η ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ ΑΒΕΣ τροποποίησαν την αρχική, για την οποία χορηγήθηκε αρνητική πιστοποίηση με την 25/82 απόφαση της Ε.Α. και εξαίρεσαν την αγορά των Καταστημάτων Αφορολογήτων Ειδών από το πεδίο ισχύος της, δεν αντιτίθεται στο άρθρο 1 παρ.1 του ν.703/1977, καλύπτεται από την υφιστάμενη αρνητική πιστοποίηση και συνεπώς δεν υφίσταται υποχρέωση γνωστοποίησης αυτής σύμφωνα με το άρθρο 21 ν.703/1977, ούτε αποτελεί νέο στοιχείο που μπορεί να δικαιολογήσει την ανάκληση της αρνητικής πιστοποίησης. Ως εκ τούτου, έκρινε ότι η άρνηση της ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ ΑΒΕΣ να εκτελέσει τις παραγγελίες της ΚΑΕ Α.Ε. δεν συνιστά αδικαιολόγητη άρνηση πώλησης.

Π. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

Σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 4 του νόμου 703/77, η Επιτροπή Ανταγωνισμού είναι αρμόδια να λάβει ασφαλιστικά μέτρα όταν πιθανολογείται (α) παράβαση των άρθρων 1, 2 και 2α του άνω νόμου και (β) συντρέχει άμεσα επικείμενος κίνδυνος βλάβης του αιτούντος, ο οποίος πρέπει να αποτραπεί.

1. Γεωργίου Καράβολου κατά της Κοινοτικής Επιχείρησης Εμφιάλωσης Μεταλλικού Νερού "ΣΟΥΡΩΤΗ", (απόφαση αριθ. 34 / 1996)

Ο αιτών, Γεώργιος Καράβολος ζητεί τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά της Κοινοτικής Επιχειρήσεως Εμφιαλώσεως Μεταλλικού Νερού «Σουρωτή» ισχυριζόμενος ότι η έναντί του συμπεριφορά της εταιρίας συνιστά κατάχρηση σχέσεως οικονομικής εξαρτήσεως (άρθρο 2α).

Η παράβαση της απαγορεύσεως του άρθρου 2α, προϋποθέτει (i) σχέση οικονομικής εξαρτήσεως του εμπόρου από τον προμηθευτή και (ii) καταχρηστική εκμετάλλευση της τριαύτης σχέσεως από τον δεύτερο.

Σχέση οικονομικής εξαρτήσεως υπάρχει όταν η εξαρτημένη επιχείρηση δεν διαθέτει, ισοδύναμες εναλλακτικές λύσεις, υπό την έννοια είτε ότι δεν προσφέρονται εναλλακτικές λύσεις, είτε ότι οι υπάρχουσες συνδέονται με σοβαρά ανταγωνιστικά μειονεκτήματα για την εξαρτημένη, όπως και όταν ο έμπορος έχει σε τέτοιο βαθμό προσαρμόσει την επιχείρηση του στις ανάγκες εμπορίας των προϊόντων του προμηθευτή, ώστε δεν θα μπορούσε να στραφεί, σε εναλλακτικές πηγές προμηθείας, χωρίς να υποστεί σοβαρές οικονομικές θυσίες.

Εξ άλλου απαιτείται να είναι και καταχρηστική η εκμετάλλευση της σχέσεως οικονομικής εξαρτήσεως, η οποία μπορεί να συνίσταται ιδίως στην επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής, στην εφαρμογή διακριτικής μεταχειρίσεως ή στην αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων.

Η Επιτροπή απέρριψε την εν λόγω αίτηση λόγω του ότι δεν πιθανολογήθηκε σχέση οικονομικής εξαρτήσεως μεταξύ του αιτούντος και της καθ' ης, ούτε πιθανολογήθηκε πλήρης ανυπαρξία ισοδύναμης εναλλακτικής λύσης.

2. Νικόλαος Κούρκουλος (οπτικός-έμπορος) κατά της Ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία "Luxottica Hellas".

Ο αιτών ισχυρίζεται ότι η καθ' ης αρνείται να εκτελέσει παραγγελία του για παράδοση γυαλιών ηλίου πολυτελείας διαφόρων κατασκευαστών, τα οποία η καθ' ης εισάγει ως αποκλειστική αντιπρόσωπος στην Ελλάδα και εμπορεύεται, επιχειρούσα να του επιβάλει την αγορά ελάχιστης ποσότητας γυαλιών ηλίου και σκελετών οράσεως πολυτελείας από δέκα τουλάχιστον διαφορετικές μάρκες της συλλογής της καθ' ης, υποχρεώνοντας τον έμμεσα να καλύπτει όλες του τις ανάγκες από αυτήν, αποκλείοντας έτσι τους άλλους προμηθευτές και ανταγωνιστές του από την αγορά, συμπεριφορά που προσκρούει στα άρθρα 1 και 2 και 2α του ν. 703/1977.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι στις προτιμήσεις των καταναλωτών υπάρχουν δύο αγορές, αυτή των ειδών πολυτελείας, δηλ. των επωνύμων και ακριβών στην τιμή γυαλιών, και αυτή των φθηνών γυαλιών ηλίου και σκελετών.

Η Επιτροπή, κατά πλειοψηφία, έκρινε ότι με βάση τα στοιχεία του φακέλλου, δεν πιθανολογήθηκε:

- η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως. και ότι ακόμη και αν ήθελε θεωρηθεί ότι η καθ' ης κατέχει δεσπόζουσα θέση στην σχετική αγορά, δεν πιθανολογήθηκε ότι αυτή εκμεταλλεύθηκε καταχρηστικώς την θέση της.

- ότι υπάρχει σχέση οικονομικής εξαρτήσεως μεταξύ του αιτούντος και της καθ' ης και ότι ακόμη και αν ήθελε θεωρηθεί ότι η επιχείρηση του αιτούντος βρίσκεται σε σχέση οικονομικής εξαρτήσεως από την καθ' ης, δεν πιθανολογήθηκε ότι η καθ' ης εκμεταλλεύθηκε καταχρηστικώς την σχέση αυτή, και επομένως δεν πληρούται η δεύτερη προϋπόθεση για την εφαρμογή του άρθρου 2α. Τέτοια κατάχρηση θα υπήρχε, εάν η ρήτρα περί ελάχιστης πρώτης παραγγελίας ήταν αδικαιολόγητη, γεγονός που δεν αποδείχθηκε στη συγκεκριμένη περίπτωση.

- η ύπαρξη συμβάσεων πωλήσεως μεταξύ της καθ' ης και εμπόρων οπτικών ανά την Ελλάδα που να περιέχουν την ρήτρα της ελάχιστης παραγγελίας, οι οποίες (συμβάσεις) λόγω ικανού αριθμού και οικονομικής σημασίας να είναι τέτοιας φύσεως, ώστε λαμβανομένων υπόψη και των λοιπών δεδομένων της σχετικής αγοράς, να οδηγούν σε ουσιώδη περιορισμό του ανταγωνισμού στο σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας.

Κατά την άποψη της πλειοψηφίας της Επιτροπής παρέλκει η εξέταση συνδρομής της τελευταίας προϋποθέσεως που θέτει ο νόμος, του επικειμένου δηλ. κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης, επειδή δεν πιθανολογήθηκε παράβαση των άρθρων 1, 2 και 2α του ν. 703/1977 εκ μέρους της καθ' ης.

III. ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 4β όλες οι συγκεντρώσεις που εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου αυτού πρέπει να γνωστοποιούνται εντός 10 εργασίμων ημερών από τη σύναψη της συμφωνίας κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο αυτό.

Οι κυριότερες υποθέσεις που εξέτασε η Επιτροπή είναι οι παρακάτω:

1. ΚΑΜΑΡΙ Α.Ε - ΒΟΣΙΝΑΚΗΣ Α.Ε (απόφαση 40 / 1996)

Η αγορά της πλειοψηφίας των μετοχών της εταιρίας ΒΟΣΙΝΑΚΗ ΑΕ από την ΚΑΜΑΡΙ ΑΕ, του ομίλου ΦΙΛΙΠΠΟΥ, αποτελεί συγκέντρωση υπό την έννοια του άρθρου 4 παρ. 2 του ν. 703/77 όπως ισχύει. Συνεπώς η αποκτώσα επιχείρηση είχε υποχρέωση προηγούμενης γνωστοποίησης της συγκέντρωσής, σύμφωνα με το άρθρο 4β του νόμου.

Η Επιτροπή στην συγκεκριμένη υπόθεση έκρινε κατά πλειοψηφία ότι η σχετική αγορά περιλαμβάνει τη φρυγανιά, (βιομηχανοποιημένη και χύμα) το τρίμμα, που αποτελεί παράγωγο της φρυγανιάς, για συγκεκριμένες και μόνον χρήσεις, και τα παξιμάδια σουηδικού τύπου, ενώ κατά μια (1) γνώμη μειοψηφίας η σχετική αγορά αποτελείται από όλα εν γένει τα αρτοσκευάσματα.

Η Επιτροπή έκρινε κατά πλειοψηφία ότι η συγκέντρωση ενισχύει την προϋπάρχουσα δεσπόζουσα θέση των εταιρειών του Ομίλου Κ. Φιλίππου και μπορεί να οδηγήσει σε σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού στη σχετική αγορά όπως αυτή οριοθετήθηκε και συμπεριέλαβε την φρυγανιά (βιομηχανοποιημένη και χύμα), το τρίμμα (εν μέρει) και τα παξιμαδάκια σουηδικού τύπου στο σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας, και ως εκ τούτου εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 4γ παρ.1 του Ν.703/77, όπως ισχύει.

Επίσης, η Επιτροπή επέβαλε στις άμεσα συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις ΚΑΜΑΡΙ Α.Ε. και Ν. ΒΟΣΙΝΑΚΗΣ Α.Β.Ε.Ε πρόστιμο ύψους 109.001.800 δρχ. και 10.693.000 δρχ. αντίστοιχα δεδομένου ότι αυτές παρά τη ρητή απαγόρευση του άρθρου 4ε προέβησαν σε πραγματοποίηση της συγκέντρωσης πριν την έκδοση της οριστικής απόφασης της Επιτροπής.

Τέλος, η Επιτροπή, ενόψει των παραπάνω, έκρινε ότι καθίσταται αναγκαίος ο διαχωρισμός των συμμετεχουσών επιχειρήσεων με την επιβολή στην ΚΑΜΑΡΙ υποχρέωσης μεταβίβασης του ελέγχου της ΒΟΣΙΝΑΚΗΣ Α.Ε. σε τρίτους. Ο διαχωρισμός με τον τρόπο αυτό αποτελεί κατά την κρίση της Επιτροπής το επεικέστερο μέτρο για την αποτελεσματική προστασία του ανταγωνισμού στη σχετική αγορά.

2. CONCRETUM S.A. - ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΟΣ Α.Ε. (απόφαση 43 / 1996)

Η αγορά του 72 % των μετοχών της εταιρίας ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΟΣ Α.Ε., από την CONCRETUM S.A. σύμφωνα με τις υπογραφείσες συμβάσεις αποτελεί συγκέντρωση σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 703/77 όπως ισχύει. Με τη συμφωνία εξαγοράς της ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΟΣ Α.Ε. από την CONCRETUM S.A. αποκτάται ο έλεγχος της πρώτης από τη δεύτερη και δημιουργείται οριζόντια συγκέντρωση επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 4 παρ. 2β, η οποία εμπίπτει στις σχετικές με τις συγκεντρώσεις ρυθμίσεις του νόμου αυτού.

Η αρχική σύμβαση εξαγοράς ήταν προϊόν διεθνούς διαγωνισμού και διεξήχθη σύμφωνα με το άρθρο 44 του ν.1892/90, στον οποίο η εταιρία CALCESTRUZZI SPA πλειοδότησε και κατόπιν μεταβίβασε τα σχετικά δικαιώματα και τις υποχρεώσεις στη θυγατρική της

CALCESTRUZZI HOLDING S.A. (νυν CONCRETUM S.A.). Ο διαγωνισμός είχε ως στόχο την ικανοποίηση των πιστωτών της εταιρίας ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΟΣ Α.Ε (οι κυριότεροι των οποίων είναι η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, η ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, η ΕΤΒΑ και η ΔΕΗ) και την εξυγίανση αυτής, επειδή η εταιρία είχε συσσωρεύσει προς διάφορες τράπεζες και οργανισμούς υποχρεώσεις που δεν ήταν δυνατό να εξυπηρετηθούν.

Η συγκέντρωση υπόκειται υποχρεωτικά σε προηγούμενη γνωστοποίηση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4β παρ. 1, του ν.703/77, όπως ισχύει, δεδομένου ότι καλύπτονται και οι δύο προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος δηλ. του μεριδίου αγοράς και του κύκλου εργασιών των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων.

Η Επιτροπή ερμηνεύοντας το άρθρο 4 παρ. 1 και 2 του ν. 703/77 θεωρεί ότι υποχρεούνται σε γνωστοποίηση τα πρόσωπα ή επιχειρήσεις που καθ' οιονδήποτε τρόπο (με ή χωρίς συμφωνία) αποκτούν τον αποκλειστικό έλεγχο άλλης επιχείρησης ή επιχειρήσεων, ενώ, στις μεν περιπτώσεις των συγχωνεύσεων υποχρεούνται σε γνωστοποίηση όλες οι συγχωνευόμενες επιχειρήσεις, στις δε περιπτώσεις των συμφωνιών επί τη βάσει των οποίων είτε αποκτάται κοινός έλεγχος (joint control) υφιστάμενης επιχείρησης ή επιχειρήσεων από περισσότερα του ενός πρόσωπα ή επιχειρήσεις, είτε ιδρύεται από κοινού ελεγχόμενη εταιρία, υποχρεούνται σε γνωστοποίηση της συγκέντρωσης όλες οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν στη συμφωνία.

Επομένως, η εταιρία CONCRETUM S.A. ήταν μόνη υποχρεωμένη να προβεί στην προβλεπόμενη από το άρθρο 4β του ν. 703/1977 προηγούμενη γνωστοποίηση της υπό κρίση συγκεντρώσεως. ενώ οι πιστώτριες της ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΟΣ Α.Ε. εταιρίες και οργανισμοί, η συναίνεση των οποίων ήταν απαραίτητη για τη σύναψη των συμφωνιών πώλησης της εταιρίας ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΟΣ Α.Ε., κρίνεται ότι δεν είχαν υποχρέωση γνωστοποίησης της υπό κρίση συγκέντρωσης, δεδομένου ότι σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4α παρ. 2(β) του ν.703/77, όπως ισχύει, υποχρεούνται σε γνωστοποίηση τα πρόσωπα, οι επιχειρήσεις ή ομάδες προσώπων ή επιχειρήσεων που αποκτούν έλεγχο στο σύνολο ή σε τμήματα μιας ή περισσοτέρων επιχειρήσεων.

Τέλος, η Επιτροπή κατά πλειοψηφία έκρινε ότι η εν λόγω συγκέντρωση δεν περιορίζει αισθητά τον ανταγωνισμό και ως εκ τούτου δεν συντρέχει λόγος απαγόρευσης της κατά το νόμο.

Ομως, επέβαλε στις εταιρίες CONCRETUM S.A και ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΟΣ Α.Ε πρόστιμο ύψους 105.000.000 δρχ. και 12.000.000 δρχ. αντίστοιχα για παράβαση του άρθρου 4ε, παρ. 1 του νόμου - πραγματοποίηση της συγκέντρωσης πριν την έκδοση της οριστικής

απόφασης της Επιτροπής. Επίσης, επέβαλε στην υπόχρεη για γνωστοποίηση εταιρία δηλ. την CONCRETUM S.A. πρόστιμο 5.000.000 δρχ. λόγω εκπρόθεσμης γνωστοποίησης της συγκέντρωσης.

3. SKW Trostberg AG - SANDOZ AG (απόφαση 50 /1997)

Η απόκτηση ελέγχου των επιχειρήσεων του ομίλου MBT της SANDOZ από τη SKW Trostberg AG αποτελεί συγκέντρωση επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 4 παρ. 2β, η οποία εμπίπτει στις σχετικές με τις συγκεντρώσεις ρυθμίσεις του νόμου.

Στην κρινόμενη συγκέντρωση υπήρχε υποχρέωση προηγούμενης γνωστοποίησης λόγω του μεριδίου των συμμετεχουσών επιχειρήσεων στη σχετική αγορά των χημικών προσμίκτων και στα χημικά προστασίας και επισκευής σκυροδέματος.

Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση δεν περιορίζει σημαντικά τον ανταγωνισμό και ως εκ τούτου δεν συντρέχει λόγος απαγόρευσής της κατά το νόμο, αλλά θέτει στην εξαγοράζουσα εταιρία τον όρο να συνεχίσει να διαθέτει δι' αντιπροσώπου στην Ελληνική αγορά πρώτες ύλες υπερπλαστικοποιητών επί τρία έτη από τη δημοσίευση της απόφασης.

Η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο στην εταιρία SKW Trostberg AG 5.000.000 δρχ. λόγω του ότι οι εταιρίες, κατά την ημερομηνία που όφειλαν να γνωστοποιήσουν, ανέφεραν με επιστολή τους στην Επιτροπή Ανταγωνισμού ότι θα καταθέσουν τον πλήρη φάκελλο της συγκέντρωσης το συντομότερο δυνατόν, τον οποίο όμως κατέθεσαν με καθυστέρηση ενός μηνός. Η Επιτροπή έκρινε ότι κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 4β, γνωστοποίηση αποτελεί η πλήρης και τεκμηριωμένη ανακοίνωση της συγκέντρωσης, δηλαδή η υποβολή της σχετικής δήλωσης συνοδευόμενης από όλα τα δικαιολογητικά που προβλέπονται στο σχετικό έντυπο για τις συγκεντρώσεις του εν λόγω άρθρου, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα ελέγχου της νομιμότητας της συγκέντρωσης.

4. SOLVAY S.A. - SODI PLC (απόφαση 55 / 1997)

Η εν λόγω υπόθεση αφορά την προσφορά της SOLVAY S.A. προς το Βουλγαρικό Οργανισμό Ιδιωτικοποιήσεων για την εξαγορά του 60% των μετοχών της εταιρίας SODI.

Η εν λόγω προσφορά έγινε μετά από διεθνή διαγωνισμό του Βουλγαρικού Οργανισμού Ιδιωτικοποιήσεων για την πώληση του 60% των μετοχών της SODI, ενώ το υπόλοιπο 40% θα προσφερθεί στο Mass Privatization Fund της Βουλγαρίας καθώς και στους υπαλλήλους

της SODI., Μετά από σχετικές διαπραγματεύσεις υπογράφηκε στις 16 Δεκεμβρίου 1996 σχετικό προσύμφωνο εξαγοράς το οποίο ενεκρίθη από το Υπουργικό Συμβούλιο της Βουλγαρίας στις 19 Δεκεμβρίου 1996. Ως καταληκτική ημερομηνία για την υπογραφή της οριστικής σύμβασης ορίσθηκε η 28η Φεβρουαρίου 1997, η υπογραφή της οποίας εξαρτάτο από την εκπλήρωση, έως την καταληκτική ημερομηνία, διαφόρων όρων μεταξύ των οποίων και η λήψη όλων των απαιτούμενων εγκρίσεων από τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η εν λόγω εξαγορά παρά το γεγονός ότι αφορούσε αλλοδαπές εταιρίες οι οποίες δεν δραστηριοποιούνται παραγωγικά στην Ελλάδα, αλλά εξάγουν τα προϊόντα τους σ' αυτή, η γνωστοποιούμενη συγκέντρωση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 703/77, όπως ισχύει, δεδομένου ότι η αρχή της εδαφικότητας, η οποία καθιερώνεται στο άρθρο 32 του ν. 703/77 έχει ευρύ ρυθμιστικό περιεχόμενο και επιβάλλει την εφαρμογή του νόμου σε κάθε περιορισμό του ανταγωνισμού που επενεργεί ή μπορεί να επενεργήσει στη χώρα μας. Ρητά δε ορίζεται ότι η ύπαρξη εγκατάστασης των υπό συγκέντρωση επιχειρήσεων στην ημεδαπή δεν αποτελεί προϋπόθεση εφαρμογής του νόμου.

Η Επιτροπή έκρινε κατά πλειοψηφία ότι η απόκτηση του ελέγχου της SODI από την SOLVAY αναμένεται μεν να ενισχύσει την ήδη σημαντική θέση που η εξαγοράζουσα εταιρία κατέχει, δεν πρόκειται όμως να έχει ως αποτέλεσμα τον σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού.

IV. ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 5 του ν. 2296/95 όπως ισχύει, γνωμοδοτεί για θέματα ανταγωνισμού, ύστερα από αίτηση της Βουλής, Κοινοβουλευτικών Επιτροπών, του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, του Υπουργού Εμπορίου κ.λ.π.

1. Ενδεικτικές τιμές πώλησης προϊόντων (Γνωμοδότηση 2/97)

Σύμφωνα με την παραπάνω διάταξη και μετά από ερώτημα της Υπουργού Ανάπτυξης σχετικά με το αν η με υπουργική απόφαση υποχρέωση των παραγωγών εμφιαλωμένου νερού, αναψυκτικών και χυμών αναγραφής ενδεικτικών τιμών, οι οποίες θα λειτουργούν και ως ανώτατες τιμές πώλησης, εφόσον τα εν λόγω προϊόντα πωλούνται σε αρχαιολογικούς χώρους, νησιά, κυλικεία πλοίων, αερολιμένων, γηπέδων και τρένων, την εποχή του θέρους, είναι επιτρεπτή και σύννομη βάσει του δικαίου του ελεύθερου ανταγωνισμού, η Επιτροπή γνωμοδότησε ότι:

1. Η ενδεικτική αναγραφόμενη τιμή, αν και δημιουργεί προϋποθέσεις παράλληλης συμπεριφοράς, δεν είναι αφ' εαυτής αντίθετη στο δίκαιο του ανταγωνισμού και ως εκ τούτου θα μπορούσε να γίνει αποδεκτή, εφόσον καθορίζεται ελεύθερα από τους παραγωγούς στα προαναφερόμενα προϊόντα και δεν είναι δεσμευτική για τους λιανοπωλητές.

2. Κατ' εξαίρεση, η ενδεικτική αναγραφόμενη τιμή, που θα λειτουργεί ως ανώτατη τιμή στα προαναφερόμενα προϊόντα και με τους τοπικούς, γεωγραφικούς και χρονικούς περιορισμούς που αναφέραμε παραπάνω, θα μπορούσε να θεωρηθεί επιτρεπτή και σύννομη βάσει του δικαίου του ανταγωνισμού, λαμβανομένου υπόψη του δημοσίου συμφέροντος και της αναγκαιότητας για την προστασία του καταναλωτή.